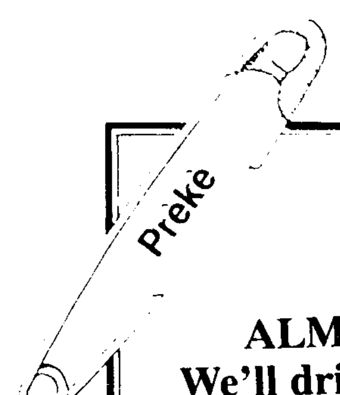
108STE JAARGANG — NO.: 69 ZATERDAG 23 MAART 1991

AMIGOE

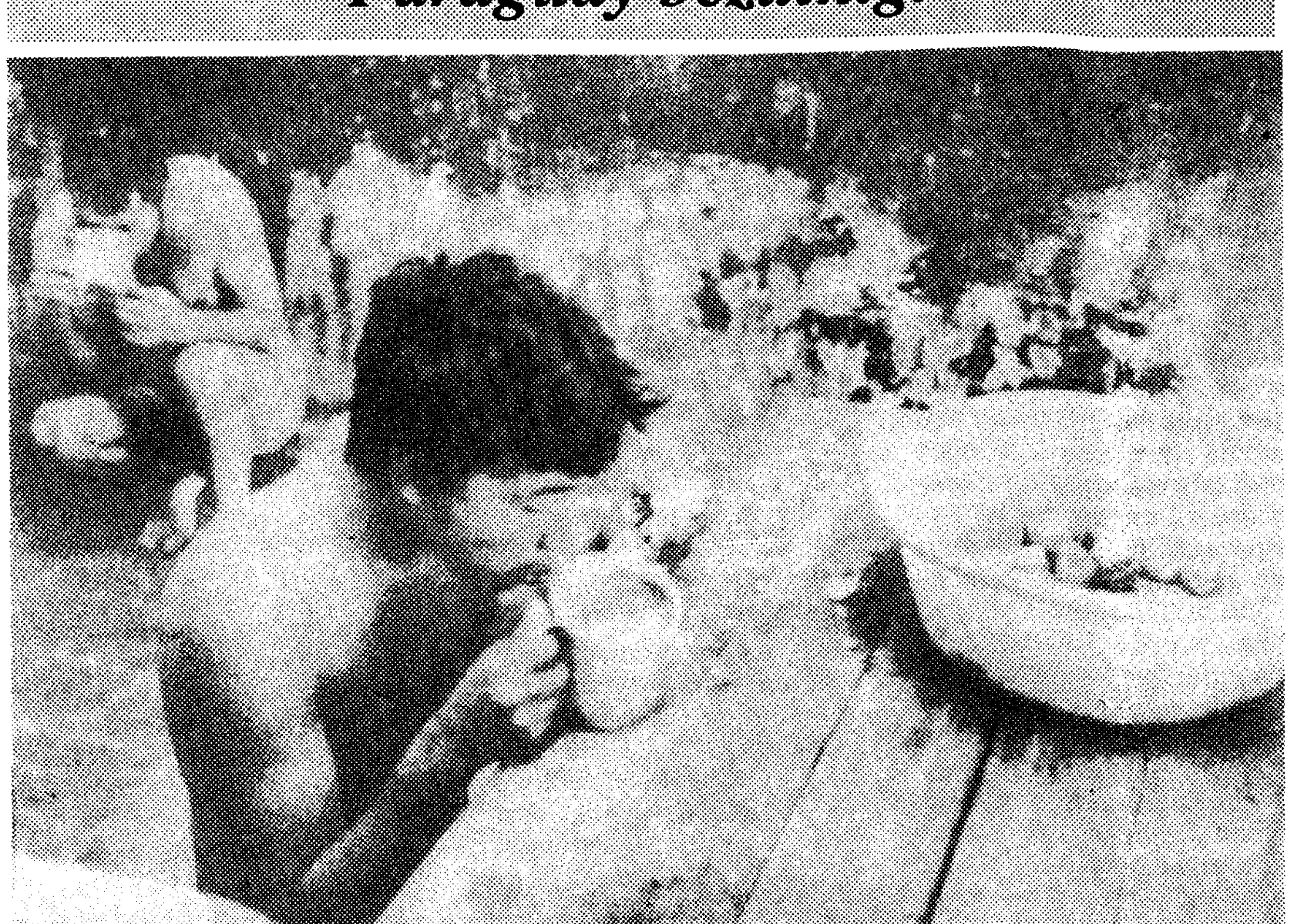

Kuwayt kritiek onwelkom

DAHRAN - Enkele dagen nadat de autoriteiten in het oliestaatje Kuwayt de enige plaatselijke krant een verschijningsverbod oplegden is een nieuwe maatregel tegen de pers afgekondigd.

Zaterdag is bekendgemaakt dat buitenlandse journalisten niet meer in het land zullen worden toegelaten. Officieel wordt als motief opgegeven 'moeilijkheden met de infrastructuur en verzorging'. Maar bekend is dat de regering niet blij is met de kritische berichtgeving door de journalisten.

Paraguay bezuinigt

■ *ASUNCION - In het Psychiatrisch ziekenhuis van Asuncion in Paraguay zijn ruim vijfhonderd mensen 'opgeborgen' die aan drugs en alcohol verslaafd zijn en ook psychiatrisch gestoorde mensen. Zij zijn min of meer willoze slachtoffers van de economische bezuinigingen welke de regering van Paraguay treft. Het resultaat is onder meer een maaltijd waarvan deze foto een beeld geeft evenals van de omgeving waarin de maaltijd moet worden gebruikt en het uniform van het ziekenhuis, dat zeer economisch uitvalt. Degenen die 'veroordeeld' zijn tot een verblijf in het ziekenhuis kunnen de hoop opgeven dat zij nog eens gerehabiliteerd in de maatschappij kunnen terugkeren.*

(AFP-satellietfoto)

OPSTAND BREIDT ZICH UIT

Overeenkomst over uitwisselen van gevangenen

Iraaks verzet: poging tot aanslag op Saddam Husayn

RIYAD/BAGHDAD - De opstand tegen het bewind van Saddam Husayn heeft zich uitgebreid tot de hoofdstad Baghdad en de Noordiraakse stad Mosul, aldus het verzet. Boven de Noordiraakse stad Kirkuk, die door de Kurden is ingenomen, hebben Amerikaanse gevechtsvliegtuigen een Iraaks toestel neergehaald. Irak en de geallieerden spraken vrijdag af dat zij de komende weken alle overgebleven krijgsgevangenen aan elkaar zullen overdragen.

De rebellie van de Kurden in het noorden en de Shi'iten in het zuiden heeft de hoofdstad Baghdad bereikt, zo meldt het verzet vanuit de Libanese hoofdstad Bayrut, dat verrassingsaanvallen op het regeringsleger meldt. In de overwegend Shi'itische wijken zou het onrustig zijn. "Saddam Husayn heeft feitelijk de staat van beleg in de hoofdstad ingesteld, nadat het regime lucht kreeg van een mogelijke militaire coup, waarvan de organisatoren niet bekend zijn", aldus een Shi'itische oppositieleider in de Syrische hoofdstad Damascus. Na een mislukte aanslag op de Iraakse leider heeft de Republikeinse garde alle toegangswegen tot de stad afgesloten, aldus het verzet. Alle scholen en universiteiten zouden er zijn gesloten en duizenden leraren en leerlingen bijeengedreven. Radio Teheran meldde donderdag al dat de noodtoestand in Baghdad was afgekondigd.

TWEEDE SCHENDING

In het noorden maken de Kurden zich op Mosul in te nemen, de derde grootste stad van het land en Saddams laatste steunpunt in dat gebied. De Kurdische leider Jalal Talabani kondigde vrijdag aan dat hij uit ballingschap terugkeert om in het noorden van Irak de opstand tegen Saddam Husayn te leiden. Hij wordt bij de terugkeer vergezeld door een aantal andere leden van de gezamenlijke Iraakse oppositie.

Boven het door de Kurden bezette Kirkuk schoten Amerikaanse gevechtsvliegtuigen een Iraaks toestel neer, het tweede in twee dagen tijd. De Amerikaanse F-15s onderschepten twee Iraakse SU-22 Fitter toestellen en schoten er een neer. Volgens de eerste berichten wist de piloot met zijn schietstoel te ontkomen. Het Amerikaanse opperbevel in Riyad noemde het de tweede schending van het bestand, dat Irak verbiedt zijn vliegtuigen te laten opstijgen. "Ik betwijfel dat de Irakezen na vandaag nog vliegtuigen zullen inzetten", zei een militaire functionaris.

De Amerikaanse strijdkrachten langs de demarcatielijn in het zuiden van Irak stellen zich steeds offensiever op, meldt de Washington Post vrijdag. De Amerikanen zouden zo Baghdad willen dwingen in te stemmen met Washingtons voorwaarden voor een definitief bestand. Volgens de Post zijn donderdag twee Amerikaanse pantservoertuigen de bestandslijn bij de Iraakse havenstad Um Kasr overgetrokken waarbij vier Iraakse soldaten werden opgepakt. Nadat de Irakezen waren ontwapend werden zij weer vrijgelaten.

De Amerikanen stoorden zich aan het feit dat de Iraakse soldaten in de nabijheid van de bestandslijn hun wapens leegschoten.

Irak en de geallieerden hebben afgesproken alle krijgsgevangenen vrij te laten, aldus een woordvoerder van het Rode Kruis. Dagelijks zullen de geallieerden zo'n duizend Iraakse gevangenen per bus naar huis laten keren tot dat alle 58.000 Irakezen vrij zijn. De overeenkomst kwam tot stand na acht uur onderhandelen tussen militaire vertegenwoordigers van Irak, Saudi-Arabie, Kuwayt en de Verenigde Staten. Gebrek aan voedsel en brandstof voor de bussen van en naar Irak heeft de terugkeer van gevangenen tot dusver vertraagd. Tot dusver zijn nog maar achttienhonderd Irakezen en twaalfhonderd Kuwayti's vrijgelaten.

Sunniet van harde lijn opvolger

Saddam vervangt Kurd als vice-president

NICOSIA - De Iraakse president Saddam Husayn heeft vrijdag Taha Yassin Ramadan, de huidige eerste vice-premier, benoemd tot vice-president. Ramadan volgt Taha Mohieddin Ma'rouf op, die de hoogste Kurd in de Iraakse regering was.

Er werd geen reden gegeven voor de promotie van de eerste vice-premier. Waarnemers in de Golfregio zeggen dat de benoeming van Ramadan, net als Saddam Husayn een Sunnitische Moslim, direct samenhangt met de Shi'itische opstand in het zuiden van Irak en de Kurdische rebellie in het noorden. Ma'rouf, een carriere-diplomaat, wordt in oppositiekringen omschreven als een ceremoniele figuur. Zijn positie als vice-president zou vooral een concessie zijn geweest aan de Kurdische minderheid in Irak, waartoe twintig procent van de bevolking behoort.

Ramadan staat bekend om zijn harde opstelling bij de Iraakse invasie van Kuwayt. Hij leidde de Iraakse delegatie bij de inderhaast bijeengeroepen Arabische top, die vlak na de inval in Kuwayt in Cairo plaatsvond. Op deze conferentie zou hij de Arabische leiders gedreigd hebben zich niet bij de anti-Iraakse coalitie te voegen.

In Amsterdam:

Dode, 2 gewonden bij schietpartj

AMSTERDAM - Twee Amsterdamse politieagenten zijn zaterdagmorgen ernstig gewond geraakt na een schietpartij aan de Cuserstraat in Amsterdam Buitenveldert.

De man die op de agenten schoot is eveneens door kogels getroffen en overleden. De Amsterdamse politie heeft dit bevestigd. De twee agenten zagen bij een bushalte een man in een stadsbus plaatsnemen die bij een halte stond geparkeerd. De buschauffeur bevond zich op dat moment niet in de bus. Toen de politie-agenten poolshoogte namen, wist de man in een daarop volgende schermutseling het dienstwapen van een van de agenten te grijpen. Hij vuurde daarmee meteen op de agenten. De andere agent schoot daarop naar hun belager, die vrijwel onmiddellijk overleed.

BOSNEGERS VERENIGEN ZICH

Douceurtje van 100 mln. voor overheidspersoneel

Negen lijsten bij stembus Suriname

PARAMARIBO - Zes politieke partijen en drie partijcombinaties willen aan de verkiezingen van 25 mei meedoen. Ze hebben zich de afgelopen week geregistreerd bij het Centraal hoofd stembureau in Paramaribo. De partijen en combinaties horen uiterlijk woensdag of hun relevante stukken zijn goedgekeurd. Daarna kunnen ze zich definitief voorbereiden op de verkiezingsstrijd. Ondertussen heeft - mogelijk vooruitlopende op deze campagne - de interimregering zijn fiat gegeven aan een salarisverhoging voor het overheidspersoneel welke het economisch aan de grond zittende land honderd miljoenen extra gaat kosten.

Een van de gegadigden bij de stembusstrijd is de combinatie Nieuw front voor Democratie en ontwikkeling die zich kortweg Nieuw front of NF noemt. Daarvan maken deel uit de "traditionele" partijen NPS, GHP en KJPI waarbij zich de uit de vakbeweging afkomstige SPA heeft gevoegd. Het NF wil van de verkiezingen een "verkapte vorm van een referendum" maken door voorstellen tot wijziging van artikelen in de grondwet aan de kiezers voor te houden.

GEEN ERVARING

De combinatie Democratisch Alternatief '91 bestaat uit de partijen Alternatief Forum, Pendawalima, Hernieuwde Progressieve partij HPP en de Vereniging Broederschap en eenheid in de politiek BEP. DA'91 staat een Gemenebest-relatie met Nederland voor. Van deze partijencombinatie heeft het Alternatief Forum dat in 1990 werd opgericht geen parlementaire ervaring.

De derde combinatie wordt gevormd door twee partijen van Bosnegers, de Algemene Bosneger ontwikkelings partij ABOP en de Progressieve Bosneger partij PBP. Deze combinatie hoopt het merendeel van de tien zetels die het binnenland in de Nationale assemblee kan bezetten te winnen. Geen van beide partijen in deze combinatie heeft eerder aan verkiezingen deelgenomen.

IN PARAMARIBO

Alle zes partijen die zich apart hebben ingeschreven voor deelname aan de verkiezingen willen zich na 25 mei eventueel aansluiten bij een coalitie. Het zijn de Nationale Democratische Partij NDP, de Javaanse Partij PPRS, de Volkspartij, de Nationale unie NU, de Progressieve Surinaamse volkspartij PSV en de Progressieve Arbeiders en landbouwers unie PALU. NDP, PALU, PPRS en PSV namen eerder deel aan verkiezingen.

Het gaat bij de verkiezingen van 25 mei om 51 zetels in het parlement en om honderden zetels in de regionale vertegenwoordigingen van district- en resortraden. De zes individuele partijen en drie combinaties dingen naar de gunst van ruim 221.600 kiesgerechtigden. Meer dan de helft van die kiesgerechtigden, ongeveer 131.500, woont in Paramaribo en directe omgeving.

RATIONEEL BELEID

De Surinaamse overheid zal jaarlijks honderd miljoen gulden extra kwijt zijn aan salarissen voor ambtenaren.

Dit vloeit voort uit een onderdeel van een principeakkoord dat de overheid en de overkoepelende landsdienarenorganisatie CLO donderdag hebben ondertekend. De ongeveer veertigduizend werknemers in overheidsdienst krijgen met terugwerkende kracht tot begin dit jaar gemiddeld 35 procent meer salaris.

De salarisaanpassing zal uiterlijk eind april een feit zijn. Ze maakt deel uit van een eisenpakket waarover verder onderhandeld wordt. Herstel van de koopkracht van de Surinaamse gulden, koppeling van belasting aan koopkracht en een rationeel personeelsbeleid behoren ook tot de eisen van de CLO.

Het deelakkoord over salarisaanpassing brengt volgens CLO-voorzitter Hendrik Sylvester een einde aan de wanorde binnen de ambtenarij die is ontstaan door gemakzucht van de overheid. Door met individuele bonden te onderhandelen creeerde de overheid scheve verhoudingen in het ambtenarenapparaat. Nu is bepaald dat de overheid alleen met de CLO onderhandelt als het over zaken gaat die gevolgen kunnen hebben voor de totale ambtenarij.

Marmeren badkamer voor emir bijna klaar

■ *KUWAYTSTAD - Emir Sjeik Jaber Al-Ahmad Al-Sabah kan moeilijk op straat bij brandweerputten zijn bad nemen zoals vele landgenoten wel moeten doen omdat het met de waterleiding nog slecht is gesteld. Daar zijn paleis door de Iraki's als een puinhoop is achtergelaten heeft hij zijn intrek moeten nemen in een ander pand. Daar zijn Egyptische deskundigen druk in de weer om de marmeren badkamer in zijn oude glorie te herstellen zodat de ontriefde emir rustig zich kan baden, wassen en de andere zaken kan afhandelen welke des badkamers zijn.*

(AFP-satellietfoto)

In milieuramp:

Exxon bekent schuld

ANCHORAGE - Het Amerikaanse olieconcern Exxon heeft vrijdag voor de rechter in Anchorage verklaard dat het schuldig is aan vier schendingen van milieuwetten bij de enorme olieramp voor de kust van Alaska in 1988.

Ordetroepen schieten met artillerie op demonstranten

Bij anti-regerings-betoging in Mali's hoofdstad: 40 doden

BAMAKO - Bij onlusten in de hoofdstad van Mali, Bamako, zijn vrijdag volgens berichten van de Franse radio zeker veertig doden gevallen en meer dan tweehonderd gewonden. Het waren de meest bloedige onlusten welke dit Afrikaans eiland ooit heeft gekend. Zij deden zich voor bij een een demonstratie tegen het regeringsbeleid van president generaal Moussa Traore die met zijn alleenheersende partij - de Democratsche unie van het Malinese volk -al 22 jaar aan de macht is. De slachtoffers vielen toen de ordetroepen met zware wapens en artillerie op de betogers schoten.

De betogers waren merendeel jongeren en studenten. Zij eisten hogere studiebeurzen en het instellen van een onafhankelijke commissie die een onderzoek moet instellen naar de dood van een aantal scholieren tijdens botsingen in januari en februari tussen demonstranten en ordetroepen. Terwijl de betoging steeds meer aangroeide werden steeds meer leuzen gehoord tegen de regering en ook riep men om meer democratie.

In de hoofdstad keerde vrijdag de rust later enigszins weer, maar de sfeer bleef gespannen en groepen jongeren trokken door de straten. De barricades waren nog intact en bemoeilijkten het verkeer.

In Mali is de situatie al wekenlang gespannen sinds in januari protesten uitbraken tegen Traore's langdurige bewind over Mali, een van de armste landen van Afrika. Twintigduizend mensen eisten directe hervormingen in het over het algemeen droge, geheel door buurstaten ingesloten land.

De 64-jarige generaal Traore, een van de laatste Afrikaanse presidenten die een meer-partijendemocratie bleef afwijzen, greep de macht in november 1968 bij een zonder bloedvergieten verlopen staatsgreep. Naar aanleiding van de protesten begin dit jaar organiseerde zijn regeringspartij Democratische unie van het Malinese volk (UDPM) voor volgende week een conferentie met de oppositie, waarbij de partij naar verwachting zou instemmen met de eisen voor een pluralistisch systeem.

Mali is een van de armste landen ter wereld, met een jaarlijks inkomen per hoofd van de bevolking van tweehonderd dollar. Het land bezit voorraden goud, bauxiet, koper, ijzererts, uranium en fosfaten maar die blijven grotendeels ongewonnen door de ingesloten positie van het land en het ontbreken van infrastructurele voorzieningen.

DE TELEGRAAF: EEN PAGINA OVER MOENIR-ALAM-ZAAK

Na verklaringen Spong en Moszkowicz

Wiebenga: Kamervragen over toestand gevangenis Curaçao

= door Victor Hafkamp =

AMSTERDAM/WILLEMSTAD — Het VVD-Tweede Kamerlid mr. Jan-Cees Wiebenga zal komende week minister Hirsch Ballin (Justitie en Koninkrijkszaken) vragen stellen naar aanleiding van een reportage in De Telegraaf over misstanden in de gevangenis van Koraalspecht op Curaçao. 'Ik ben perplex. Dit is voor mij totaal nieuw. Zo'n behandeling van gedetineerden is volstrekt in strijd met de verdragen over mensenrechten. Dit mag op het grondgebied van het Koninkrijk niet voorkomen' zegt hij vanochtend in De Telegraaf, die een reportage afdrukt over de activiteiten van de strafpleiters mr. Gerard Spong en mr. Max Moszkowicz op Curaçao.

Spong noemt zijn optreden op Curaçao een 'smeuig avontuur'. 'Wat Max en ik de afgelopen week hebben meegemaakt, tart elke beschrijving', aldus Spong. 'Ik heb toch wel wat ervaring opgedaan in mijn carrière, maar de gebeurtenissen in Willemstad, daar kan ik niet over uit. Ik ben nog het meest geschokt en verbijsterd over het feit dat de gevangenen bij wijze van disciplinaire straf wekenlang spiernaakt worden opgesloten in een cel van twee bij twee meter, een stinkend kot met alleen een emmer'.

'Rechter-commissaris Bob Wit, belast met het toezicht op het gevangeniswezen zei op de zitting: 'Zo doen we dat hier'. Alsof het de normaalste zaak van de wereld is. Let wel, de Antillen maken deel uit van het Koninkrijk der Nederlanden dat altijd op de bres staat voor de mensenrechten. Ik ga dit aan de grote klok hangen, ik ga naar Amnesty International, dit is een vlek op het blazoen van Nederland, een grote schande voor de rechtspleging', aldus Spong. 'Dit verwacht je in Derde Wereld-dictaturen, niet in overzeese gebiedsdelen'.

ONSMAKELIJK

De Telegraaf wijdt een pagina-groot artikel aan de zaak Moenir-Alam, waarvoor de 'topguns' van de Nederlandse rechtspraak naar Curaçao gekomen waren. Spong heeft in 's lands grootste ochtendblad veel kritiek op de rechtsgang in dit proces. 'Politiek Curaçao is te vergelijken met een Nederlandse stad van de omvang van Middelburg. Justitie wist dat het volgens de beschuldiging van met name Henderson ging om een 'advocaatpoliticus', maar zou niet weten dat daarbij Irving werd bedoeld?

'Dat maak je een idioot wijs, maar mij niet. Het heeft er alle schijn van dat hier een onsmakelijk spelletje is gespeeld. Deze gang van zaken is tekenend voor de rechtspleging op Curaçao. Hier moet absoluut de bezem doorheen', vindt Spong. 'Er blijkt geen deugdelijke wettelijke regeling voor het oproepen van getuigen te bestaan, waardoor je dus bent overgeleverd aan de willekeur van de rechterlijke autoriteiten. Ook kent het Antilliaanse Wetboek van Strafvordering dat sinds 1880 nooit is aangepast, geen bepaling dat een verdachte niet verplicht is om mee te werken aan zijn eigen vervolging. Den Haag moet reageren naar aanleiding van dit proces. Ook gezien de mensonterende toestanden in de Koraalspecht-gevangenis'.

MISSERS

Volgens het advocatenduo zijn er 'schandelijke missers' begaan op het proces en tijdens het vooronderzoek. Zoals de verhoren die door het OM werden afgenomen en gericht waren tegen een 'anonieme verdachte'. Om kennelijk te verhullen dat het hier ging om de op het hele eiland bekende Irving — en zo ook te voorkomen dat diens advocaten aanwezig konden zijn bij die verhoren — werd uitgeweken naar een ver afgelegen schoollokaal. Dit omdat het uit de koloniale tijd stammende gerechtsgebouw van Curaçao gelegen is pal tegenover het kapitale pand van de advocatenfamilie Moenir-Alam op het schilderachtige Wilhelminaplein in het oude centrum van Willemstad, aldus het ochtendblad.

VERRADERLIJK

'De Telegraaf' citeert ook mevrouw Daisy Moenir-Alam. Ze zegt: 'Het is even logisch als verraderlijk dat het OM zo handelde. Immers, wij hadden vanuit ons kantoor al die getuigen naar binnen zien gaan en wij hadden ons vervolgens afgevraagd wat er aan de hand was. Geloof me, dan waren we er binnen een mum van tijd achter geweest dat de officier het op onze Irving had gemunt. Mijn man was de gedoodverfde minister van Justitie. Het is duidelijk dat hij dat niet mocht worden.

Tijdens de zitting deze week is gebleken, dat het OM mijn man al vanaf het begin op de korrel had zonder hem ervan in kennis te stellen dat hij een verdachte was. De kroongetuige van justitie is nota bene een beruchte beroepscrimineel uit de Verenigde Staten met een strafblad dat twintig jaar bestrijkt. Een schandalige zaak, een bananenrepubliek waardig'.

TAPES

Het Nederlandse duo is ervan overtuigd dat het niet tot een veroordeling van Irving Moenier-Alam zal komen. Mr Gerard Spong zegt: 'Ik verwacht op grond van ons pleidooi dat de president in een tussenvonnis zal bevelen de Henderson-tapes te laten onderzoeken door het Gerechtelijk Laboratorium in Rijswijk. Dan zal ongetwijfeld blijken dat ermee geknoeid is en dan gaat Irving vrijuit'.

RAZEND POPULAIR

De reportage in De Telegraaf is verlucht met een kleurenfoto van de pontonbrug en de Handelskade. Onderschrift: 'Er wordt op Curaçao maar over een affaire gesproken: het proces tegen de razend populaire carrièremaker Irving. Onder Irving Moenir-Alams foto prijkt nogmaals de omschrijving: razend populair. Onder die van de 'beeldschone' top-advocate Elvia Moenir-Alam 'onorthodox' en het portret van Minister van Justitie mr. Ivo Knoppel kreeg als toevoeging mee: 'politieke samenzwering'.

Spong was met Moszkowicz gisteravond te gast in de TROS-TV-show van Ivo Niehe, waarin hij ook zijn verwondering uitsprak over de situatie in de Koraalspecht-gevangenis. Terwijl Moszkowicz de mens van nature als 'goed' beschouwt, bleek Spong van het tegendeel overtuigd. 'De mens is van nature slecht', aldus Spong, en zich richtend tot interviewer Ivo Niehe: 'U ook'.

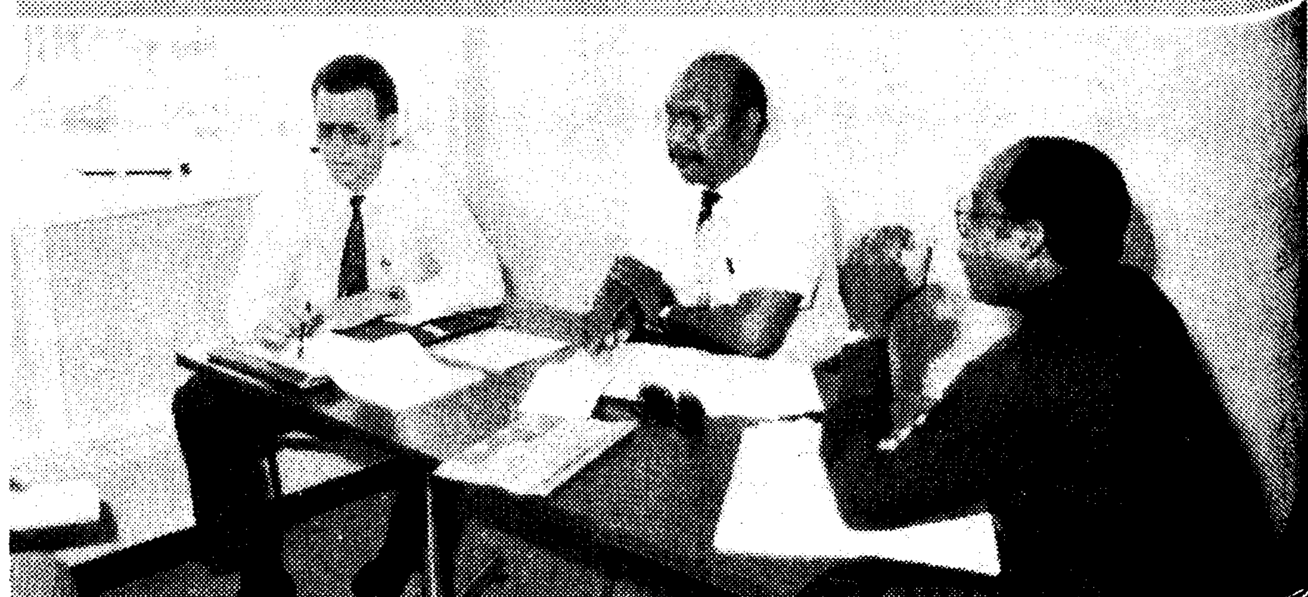
ALM-boete kwijtgescholden

WILLEMSTAD — De ALM hoeft de door de VS-autoriteiten opgelegde boete van $600.000 niet te betalen. De douane in Miami heeft besloten dat men niet langer tegen de ALM zal worden geprocedeerd.

De douane in Miami nam op 4 oktober van het afgelopen jaar 37.5 pond cocaïne in beslag in een koffer die de ALM van Aruba naar Miami had getransporteerd op een vlucht Curaçao-Aruba-Miami. De douane legde de ALM meteen een boete van $600.000 op: $16.000 per pond cocaïne. De ALM protesteerde direct tegen deze boete, omdat de maatschappij meende aan alle veiligheidsvoorschriften te hebben voldaan.

Vanaf oktober zijn zowel de directeur van de ALM, Kitland Chong, als chef Bedrijfsbeveiliging, Carl Wauben, verschillende malen naar Miami gereisd, waar ze samen met ALM's advocaat in de Verenigde Staten, John Spittler jr., bij de douane-autoriteiten protest aantekenden tegen deze als onrechtvaardig beschouwde maatregel. District-directeur, D. Lynn Gordon heeft advocaat Spittler ingelicht dat zijn afdeling geen aktie meer zal ondernemen en dat de zaak als afgerond wordt beschouwd.

Politie-commissaris bezoekt bureaus

■*WILLEMSTAD — Om informatie te krijgen over de wensen en zorgen die er bij de diverse politie-bureaus leven, legt deze maand politie-commissaris Wim Tweeboom bezoeken af bij de politiebureaus. Het personeel kan zijn grieven kwijt en voorstellen lanceren om verbeteringen aan te brengen. Op deze foto Tweeboom (links) en enkele functionarissen die hem vergezellen op bezoek bij de politie wijkpost op Montagne.*

Laatste fase Sta Rosaweg

WILLEMSTAD — Op dinsdag a.s. gaat de laatste fase van de reconstructie van de Sta. Rosaweg in. Dit betekent dat voor het verkeer van Sta. Rosa richting Saliña een nieuwe verkeersomlegging van kracht wordt. Het weggedeelte van de Sta. Rosaweg tussen de Van Engelenweg en de George Maduroweg wordt voor het doorgaande verkeer afgesloten. Het doorgaand verkeer wordt omgeleid via de Van Engelenweg, de S.B.N. van Staverenweg en de George Maduroweg.

Ex-DROV-hoofd Luki Butôt:

Voor milieu-aspecten onvoldoende aandacht

WILLEMSTAD — Op Curacao wordt bij projectontwikkeling onvoldoende aandacht besteed aan het milieu. Anderzijds mag het niet zo zijn dat de voor Curaçao zo benodigde economische ontwikkeling onnodig wordt afgeremd. Vandaar dat een balans nodig is: het bereiken van dat evenwicht is overigens geen eenvoudige opgave. Belangrijk is dat er een ruimtelijk ontwikkelingsplan op korte termijn tot stand komt. "Het eiland heeft dit hard nodig," zo verklaarde gisteren het voormalig hoofd van de Dienst Ruimtelijke Ordening (DROV), Luki Butôt, bij de uitreiking van certificaten aan studenten die deelnamen aan het certificatenprogramma van de UNA.

De belangstelling voor de cursussen massacommunicatie, p.r. en journalistiek, urban planning en economic development, financial and management acounting en Maharishi's Vedische wetenschap en management was groot.

Dekaan Rupert Silberie van de Sociaal Economische Faculteit (SEF) liet tijdens de ceremonie geen twijfel bestaan over het belang van de extra-murale functie van de universiteit, zeker in een land in ontwikkeling als het onze. "Een universiteit moet dynamisch zijn, zeker als de omgeving daarom vraagt. De UNA was vroeger passief maar dat is voorbij. Wij kunnen ons namelijk geen passieve rol veroorloven," aldus de dekaan, die meent dat de universiteit een multi-disciplinaire functie heeft.

Paul Comenencia, docent massacommunicatie, journalistiek en p.r. zei verheugd te zijn over de belangstelling van 'buitenstaanders' voor deze vakken. Meer gekwalificeerde mensen bij de massamedia zal de kwaliteit ten goede komen en op die manier het zelfrespet van degenen werkzaam in deze sector doen toenemen. Dat zal tegelijk ook meer respect afdwingen bij het publiek, aldus de docent, die zelf niet langer in de actieve journalistiek zit maar in het dagelijks leven werkzaam is als voorlichter bij de Kamer van Koophandel. Comenencia benadrukte het belang van kwaliteit bij de media: die bepalen en beïnvloeden immers in grote mate het 'mentale milieu' van de bevolking. "En dat is minstens even belangrijk als het milieu waarvoor nu zoveel aandacht is."

Luki Butôt die tot voor kort hoofd DROV was en docent Urban planning verklaarde dat op Curaçao voorzichtig omgesprongen moet worden met grond, "een kostbare materiële hulpbron", aldus de docent, die meldde dat grote sociale en economische belangen in het gedrag dreigen te komen wanneer niet uiterst zorgvuldig wordt omgegaan met de gemeenschappelijke woonruimte.

Gezien de huidige ontwikkelingsdruk (woningen, hotels, infrastruktuur e.d.) is het volgens Butôt zaak een "gezonde balans" te vinden. "Het rendement van de beschikbare ruimte en tevens dat van overheids en particuliere investeringen dient zo optimaal mogelijk opgebouwd te worden." De spreker meent dat milieu als vanzelfsprekend aandacht verdient: iets dat tot nu weinig gebeurt. Van de andere kant mag het niet zo zijn dat economische ontwikkeling voor niets geremd wordt.

Certificaat voor schoonmakers

■ *WILLEMSTAD — In Hotel Holland hebben 23 cursisten een certificaat ontvangen voor hun afronding van de opleiding voor schoonmaakpersoneel. Het betreft het project 'Industrial and Domestic Cleaning', georganiseerd door 'Indo Cleaning' met de steun van Feffyk, de dienst Arbeidszorg, Caris N.V. en Sede Antia. Iedere deelnemer krijgt hiermee de kans om direct aan de slag te gaan bij Indo Cleaning. Het is de bedoeling om dit jaar nog meer personeel op te leiden.*

WILLEMSTAD — Op 6 april aanstaande organiseert Curaçao Quota Club het jaarlijkse Dinner Gala Bal in het Holiday Beach hotel en Casino. Het Galabal is na de veiling in maart de tweede grote fundraising aktiviteit van de club. Via deze aktiviteiten komt de Quota Club aan haar fondsen waarmee gemeenschapsprojecten gerealiseerd zullen worden.

De muzikale omlijsting van deze avond zal verzorgd worden door The Brotherhood of man en Spice & Pepper. Tevens zullen het danspaar Marelva en Ettienne een Argentijnse Tango-show verzorgen.

De entreeprijs van fl.100,- omvat ook een diner en twee drankjes. Ook zijn een drietal deurprijzen, zoals een week in het nieuwe Cadushi Cliffs Resort voor 6 personen; twee retourtickets Curaçao - Aruba met Air Aruba en een diner voor twee bij Tasca Don Francisco. Kaarten zijn verkrijgbaar bij Caribelle te Bloempot Shopping Center en bij de nieuwe zaak van Bonaparte aan de van Staverenweg.

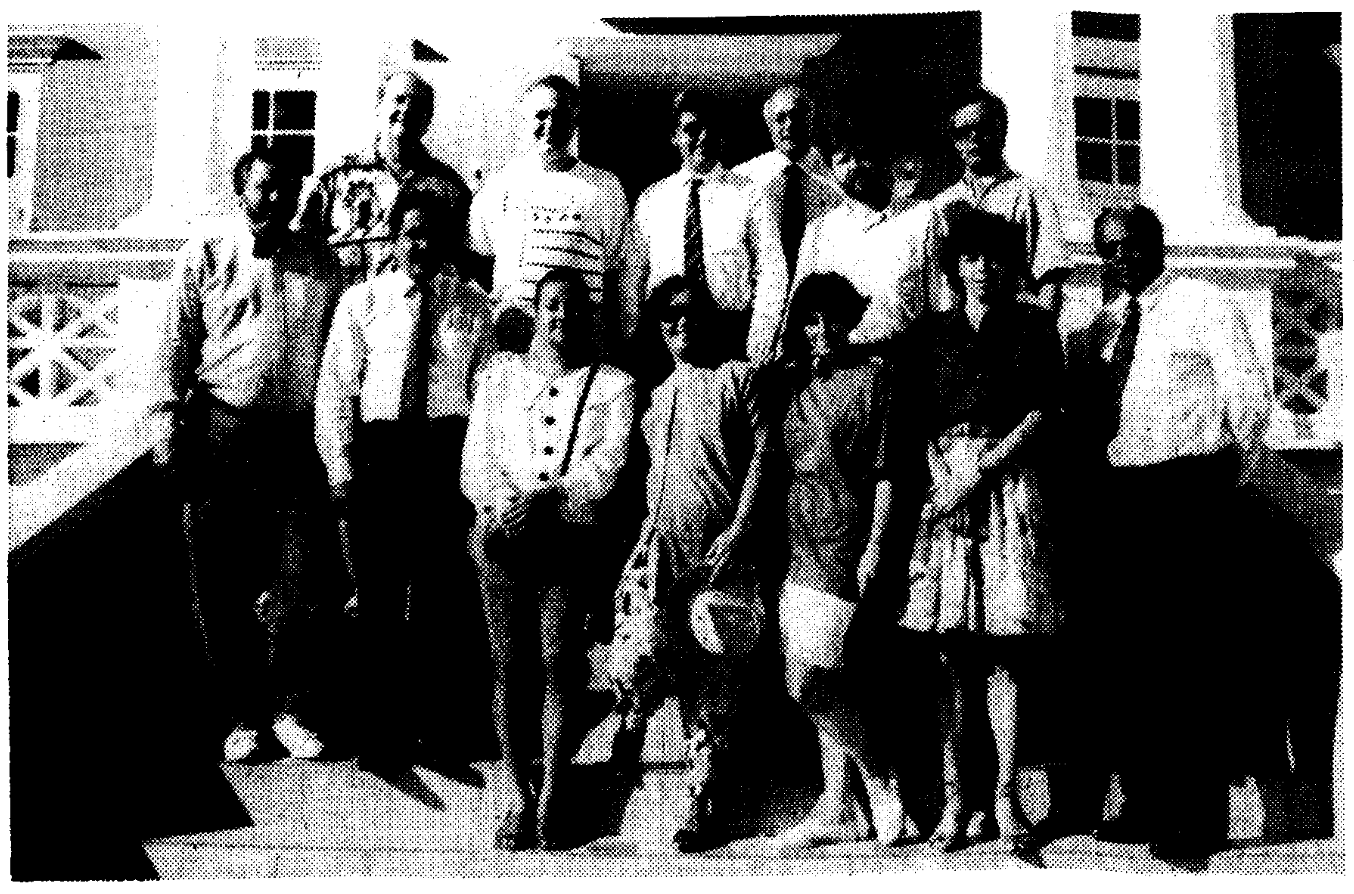
...AP komt met ...weede vlucht ...ar Willemstad

...ILLEMSTAD — ...nde 16 juni zal Air ...gal TAP een tweede ...lijkse vlucht naar ...cao invoeren. De hui... vlucht vertrekt op zon... ...it Amsterdam naar Lis...; woensdag wordt de ...naar Curacao vervolgd. ...tweede vlucht zal elke ...g uit Amsterdam ver...en; op de maandag vindt ...s naar Curacao plaats. ...terdag vliegt een Air... ...an Amsterdam naar ...bon. Deze vlucht kan ...t worden door passa...s die een weekend in ...sabon willen doorbrengen, ...r ze naar Curacao reizen. ...additionele vlucht naar ...mstad is vooralsnog van ...juni tot 28 september van ...cht en zal verlengd ...den al naar gelang de ...ttingsgraad van de toe...len, zo maakt de Cura...se toerisme-stichting ...nd.

...gen illegalen ...kraag gevat

WILLEMSTAD — Bij ver...illende controles heeft de ...ndelingendienst negen ...ale buitenlanders aange...en. Daarbij waren zes ...ianen die in een perceel ...het Julianaplein ver...en en werkzaam bleken ...de constructie.

...26-jarige Jamaicaanse ...uw bleek als inwonend ...stmeisje tewerkgesteld ...een familie aan de Mont...tweg en een landgenoot ...haar werd opgepakt toen ...voor een plaatselijke aan...erij graafwerkzaam...n verrichtte op de open...weg.

■*WILLEMSTAD — Tijdens hun bezoek aan Curaçao hebben Oostenrijkse reisverslaggevers een bezoek gebracht aan de Curaçao Tourism Development foundation. Hierna werd een groepsfoto gemaakt met de mensen van de stichting. De verslaggevers hebben een gunstige indruk gekregen van het eiland.*

Antilliaans Bijbelgenootschap in de prijzen voor goed werk

WILLEMSTAD — Het Antilliaans Bijbelgenootschap heeft een onderscheiding gekregen voor het goede werk dat er in de afgelopen jaren is gedaan. De onderscheiding werd afgelopen zaterdag in het Centro Pro Arte overhandigd aan R.A. Scholma, tijdens de uitreiking van de Rosa di Saron, een jaarlijks terugkerend evenement.

Organisator van dit evenement is de Antillean Christian Artist Association, die jaarlijks onderscheidingen toekent aan christelijke artiesten voor hun prestaties in het afgelopen jaar. Daarnaast worden er onderscheidingen uitgereikt aan organisaties en/of mensen die zich verdienstelijk hebben gemaakt in de maatschappij, dit maal dus het bijbelgenootschap dat is gevestigd in Kas di Beibel.

Caesar Palacios zei namens de organisatie dat dank zij Kas di Beibel vandaag de dag iedereen op Curaçao bekend is met de bijbel, als het woord van God.

Scholma zei erg blij te zijn met de waardering voor het werk van het bijbelgenootschap. 'Wij menen dat de bevolking recht heeft op zijn eigen bijbelvertalinmg en dat jong en oud de bijbel in voor hem/haar begrijpelijke vorm moet kunnen kopen.'

Het Antilliaans Bijbelgenootschap houdt zich onder meer bezig met het vertalen van de hele bijbel in het Papiamentu. Het vertaalteam werkt hard om de bijbel voor eind 1993 geheel vertaald te hebben. In 1995 kan de publicatie van de eerste Papiamentu bijbel worden verwacht.

Verkeerscontrole: 36 bekeuringen

WILLEMSTAD — Bij een verkeerscontrole op de Rijkseenheid Boulevard zijn 36 bestuurders op de bon geslingerd voor overtredingen die uiteenliepen van het niet in het bezit zijn van een geldig rijbewijs, een geldige keuringskaart of geldige kentekenplaten tot en met het negeren van het stop- en wachtverbod of het rijden in gesloten verklaarde richting.

Europeanen en Zuidamerikanen
Ondanks Golfoorlog meer toeristen naar Curaçao

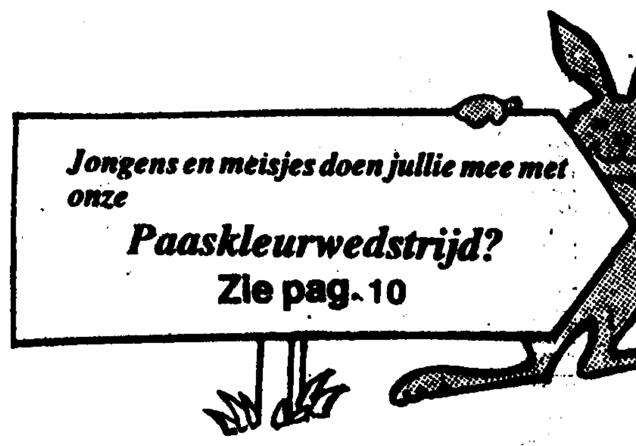
WILLEMSTAD —Het aantal toeristen dat de eerste twee maanden van dit haar Curaçao bezocht heeft, is ondanks de Golfoorlog toegenomen: 33.439 in januari en februari 1991 ten opzichte van 32.833 in dezelfde periode van vorig jaar. De groei van 1.58% is te danken aan het toegenomen aantal gasten uit Europa en Zuidamerika, want het aantal bezoekers uit de VS daalde aanzienlijk. Zo maakt de Curaçaose toeristenstichting bekend.

Deze stichting heeft toerisme-statistieken gepubliceerd over januari en februari van dit jaar. De cijfers van het toerisme uit Noordamerika zijn niet best: een afname van 28%. Dat is duidelijk het gevolg van de Golfoorlog, aldus de stichting. Het gehele Caribische gebied heeft de effecten daarvan gevoeld. De cijfers (van de daling van het Amerikaanse toerisme) variëren tussen de 40 en 60%. Alles wijst erop dat de Anerikanen nu weer naar het Caribisch gebied zullen terugkeren. Verschillende toeristenorganisaties gaan verder met agressieve marketing campagnes alles op alles zetten om meer toeristen naar Willemstad te krijgen.

Een verlaging doet zich ook voor wat wat betreft het aantal toeristen uit de Caribische regio: de daling van Dominicanen bedraagt 1053 mensen, terwijl 563 Arubanen minder in januari en februari naar Curaçao reisden. De Dominicanen bleven weg omdat dit veelal kooptoeristen zijn, die oorden opzoeken met minder immigratie-restricties. Volgens de toerisme-stichting is dit een verontrustende ontwikkeling voor de luchtvaartmaatschappijen, kleinere hotels en vrije zone.

Wat betreft de Zuidamerikaanse markt tonen de cijfers aan dat er sprake is van een groei van 19.48% over januari en februari. Zuidamerika heeft Curaçao 'herontdekt' en de Golfoorlog had op Zuidamerikanen minder invloed. Brazilië, Argentinië, Venezuela en Colombia zijn landen die gunstige perspecyieven bieden. In deze gebieden zullen spoedig marketing campagnes beginnen.

Europa: een groei van 32.3%. Nederland staat weer boven aan de lijst. Met meer en betere luchtverbindingen zal de groei zich voortzetten. Zo maakt directeur Loeper van de toeristenstichting bekend.

SI/FOL-woordvoeder Garcia:
"Monte beste gedeputeerde volksgezondheid ooit"

WILLEMSTAD — De FOL/SI gedeputeerde van volksgezondheid, Nelson Monte, heeft alle records gebroken. Nog nooit in de geschiedenis van Curacao heeft een gedeputeerde belast met volksgezondheid in zo'n korte periode, zoveel gedaan. Dit verklaarde de SI/FOL-woordvoerder, Shon Garcia, tijdens het radioprogramma van de bruine partij. Een samenvatting van wat de gedeputeerde in drie jaren tijd heeft bereikt werd door Garcia naar voren gebracht.

Monte stuurde een landskind naar het buitenland om in de richting van jeugd gezondheidszorg te gaan studeren', aldus Garcia, die voorts aanvoerde dat een speciale cursus voor meer dan 150 kleuterleidsters georganiseerd werd. Zij kregen onderricht in het vroeg identificeren van ziektes bij kleuters.

Twee personen werden naar Europa gestuurd om een speciale studie omtrent kindermishandeling te volgen. Ook werden meer dan 100 personen in die richting getraind.

Voor het eerst in de geschiedenis van de gezondheidszorg op Curacao heeft de overheid drie psychiaters in dienst. Momenteel zijn er twee Curacaoenaars die hun studie in psychiatrie in Nederland afmaken.

27 Personen werden naar het buitenland gestuurd om zich in verschillende medische takken te specialiseren: 5 in chirurgie, 4 in optometrie en 5 in psychiatrie.

De wijken gelegen te Banda'riba en Banda'bou zijn ook niet achter gebleven, aldus Garcia. De medische zorg in deze wijken werd met de opening van verschillende apotheken, klinieken en tandartsenpraktijken verder uitgebreid. In de preventieve geneeskunde werd in verschillende wijken van Curacao met onderzoeken naar long- en hartziektes begonnen. De ambulancedienst werd met verschillende moderne en goed uitgeruste ambulances uitgebreid.

Gedeputeerde Monte heeft het zover gebracht dat patienten die over een zogenaamde PP-kaart beschikken ook in aanmerking komen om speciale medische behandeling in het buitenland te krijgen. 'Dit allemaal in amper 2 jaar en negen maanden tijd', aldus Shon Garcia.

Ex-karatekampioen ...met drugs aangehouden

= door Victor Hafkamp =

...VER/WILLEMSTAD — De op Curaçao geboren O.R. ...wereldkampioen karate is in Ramsgate, een Britse ...enplaats aangehouden op verdenking van betrokken...d van smokkel van narcotica. Met drie andere Neder...ders en twee Britten werd O. opgepakt dankzij de ...schakeling van een 'undercover-agent' van de Britse ...ane. De agenten hadden vorige week in een Neder...dse vrachtauto bij een routine-onderzoek de verdo...de middelen aangetroffen. De chauffeur die vermoede... niet heeft geweten wat hij vervoerd vertelde dat hij de ...chtauto afleverde.

...ben een lid van de 'Special Branche' vorige week de ...o naar het opgegeven adres reed, liepen de aange...den zes man onder wie O. in de val. Het ging volgens ...Britse autoriteiten niet om doorgewinterde smokke...rs. 'Hopeloze beginnelingen' was de typering van de ...ane. De Centrale Recherche Informatiedienst en het ...isterie van buitenlandse zaken bevestigen de aanhou..., maar hebben er niets mee te maken. 'Een Britse ...gelegenheid', zeggen ze.

O.R. wordt in 1977 wereldkampioen karate in Tokio. Hj ... sportscholen in o.a. Roermond, Duivendrecht en ...sterdam. In 1985 werd hij benoemd tot bondscoach ... de Nederlandse karateploeg. In Amsterdam had hij ... een beveiligingsbedrijf, zo meldt het Algemeen ...blad.

Nederlands Makelaarskantoor kiest vestiging op Curaçao

WILLEMSTAD — In het International Trade Center (ITC) is per 1 maart het eerste Nederlandse makelaarskantoor gevestigd onder de directie van F. Beyerbergen van Henegouwen. Het kantoor - Duncan Fransz & Partners - zal zich vooral richten op de zogenaamde pensionado's, dat wil zeggen degenen die van deze regeling gebruik (kunnen) maken. Het kantoor is aangesloten bij de Nederlandse Vereniging van Makelaars (NVM) in onroerende goederen. In Nederland zijn zo'n 2000 makelaars lid van de vereniging. Het beroep van makelaar is daar beschermd.

Nadat een makelaar in spé zijn opleiding heeft afgerond en is beëdigd door de arrondissementsrechtbank, kan hij een verzoek doen om lid te worden van de NVM. Hij wordt dan eerst kandidaat-lid, hetgeen na twee jaar omgezet kan worden in een 'gewoon' lidmaatschap.

...lachtenbureau GGD ...ert 1-jarig bestaan

...LEMSTAD — Het ...tenbureau van de ...eskundige- en ...ndheidsheidsdienst ...) bestaat dinsdag 2 ... een jaar. Ter gele...eid daarvan wordt er ...'ban topa' georgani...d op zondag 7 april ...9.00 tot 2.00 uur op de ... van de GGD.

...doeling is dat profes...s in de gezondheids... de gemeenschap ont...n, om informatie te ... en met elkaar van ...hten te wisselen over ...gezondheidszorg op ...cao.

... Magda Martina, hoofd ...t betreffende kantoor; ...c Kibbelaar, hoofd van ...GD en gedeputeerd ... van volksgezondheid ... het woord voeren tij...de 'ban topa's.

...arna volgt een presen... van een komedie, ...gd door een panel...sie over het thema 'de ...t, wie is dat?' Dit wordt ...zonden via de radio, ... luisteraars telefonisch ...n reageren.

... weer een muzikale ... en de opvoering van ...omedie is er gelegenheid om in kleine groepjes te kijken naar een video over de gezondheidszorg.

Ook is er gelegenheid tot het bezoeken van stands. Voor verdere animatie is er een discjockey ingehuurd, is er muziek te beluisteren van een 'ka'i orgel' en wordt er een presentatie gegeven door de dansgroep van Sandra Leonora.

Sifma rondt cursussen af voor kresh speelschool

WILLEMSTAD — Zestien kreshleidsters en 31 speelschooldirectrices hebben 21 maart jongstleden een certificaat ontvangen voor het afronden van respectievelijk de cursussen 'kreshbegeleiding' en management. De certificaten werden uitgereikt door vertegenwoordigers van Sede Antias, E. de Mey en Monte Horsford.

De cursussen worden gecoördineerd door het informatie- en vormings-centrum voor het welzijn van het kind (Sifma). Ondertussen wordt er gewerkt aan andere cursussen en workshops, zoals over klank, 'beweging in het water', 'verhaaltjes vertellen aan kinderen tot vier jaar' en handenarbeid.

In april wordt er een regionale, interinsulaire workshop georganiseerd over de minimumeisen voor opvang van nul- tot vierjarigen. Aan de voorbereidingen wordt gewerkt door een werkgroep onder leiding van drs. Angela Juliana-Dekker, coördinatrice van Sifma.

Volleybal basisscholen

ORANJESTAD — Op 20 april wordt een aanvang gemaakt met een volleyballtoernooi voor de basisscholen. Het wedstrijdschema zal op twee zaterdagen worden afgewerkt. Het toernooi zal in vier leeftijdsgroepen worden gespeeld en laatste dag van inschrijving is 12 april op het Idefre-kantoor. Men kan voor nadere informatie terecht bij Rudy Leysner, op het Idefre-kantoor, tel.: 25877/24987.

FTA-voorzitter naar "Solidariteit met Cuba"

ORANJESTAD — FTA voorzitter Anselmo Pontilius vertrok gisteren naar Santo Domingo ter bijwoning van de internationale conferentie jaarlijks georganiseerd door de Cubaanse vakbonden.

Deze een week durende conferentie 'Solidaridad di Trahadornan Cubano' (STC) wordt bijgewoond door CLAT-vakbonden en de internationale pers. Tijdens de conferentie wordt uitvoerig van gedachten gewisseld over de werksituatie in Cuba. Hij wordt georganiseerd door Cubaanse vakbondsleiders in ballingschap. Zij willen op deze wijze van de CLAT en vakbonden in het Caribisch gebied steun krijgen voor hun streven om het vakbondswezen op Cuba te democratiseren.

In dit verband wees Pontilius erop dat in Guyana en Cuba het democratiseringsproces zijn beslag niet heeft gekregen. Door deelname aan deze conferentie draagt ook Aruba een steentje bij om democratisering te bereiken.

Nieuwe cursussen

ORANJESTAD — Ate[lier] '89 (Academia di Be[llas] Artes Aruba) begint [...] april met twee nieuwe [cur]sussen: schilderen en [kera]miek. De lessen zu[llen] worden gegeven d[oor] Edith Sont (schilderen) [en] Niels Nielsen (keramiek).

Beide cursussen duren [van] 8 april tot en met 3 m[ei en] worden gegeven [van] maandag tot en met vr[ijdag] — behalve woensdag — [van] half zeven tot half [...] 's avonds in het Artes[...] gebouw op de Eagle (n[aast] het toeristenbureau).

Men kan inschrijven [bij de] directeur van Atelier [...] Elvis Lopez, gedurende [...] tourneren bij het Museo A[...]logico, Zoutmanstraat, [tel.] 28979.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur **Ghost Dad** (comedy, 14 jr).
PRINCIPAL: 20.30 uur **Darkman** (action, 18 jr).

****

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: del Pueblo, tel.: 21253.
Pariba brug: San Nicolas, tel.: 45712.

****

WACHTREGELING DOKTOREN **(van 18.00-07.00 uur):**
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Santa Cruz: dokter A.S. Ridderstap, Santa Cruz 362, tel.: 28017.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter D. Bislip via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

****

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk, gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115.**

****

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft dra L.G. Beke-Martinez, tel.: 24696.

****

WIT GELE KRUIS ARUBA
ZUIGELINGENBUREAU (Koningstraat 22, tel.: 24444): dagelijks van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur.
Maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz (28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29006), Oranjestad (23168); Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: **tel.: 38989 (24 uur per dag).**

****

AIDS-HOTLINE: Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

****

FADA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA: P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Our House: 'Small Steps' 18.49 Alf: 'Varsity Drag'; 19.13 Movie: '18 Again'; 21.00 Prime News; 22.00 Classic Special: 'Anno Domini' (deel 1); 24.30 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 CNN World Report; 18.00 Studio Sport; 19.15 The art of Mime; 19.30 Show-time; 20.30 Sports Sunday; 21.00 Prime News; 22.00 Classic Special: 'Anno Domini' (deel 2); 23.40 Sluiting.

****

ZONDAG
DIVERSEN
ROZEKRUISERS: 10.00 uur start viering nieuwjaar - Aruba Chapter Amorc, Savanta 202.

SPORT
BODYBUILDING **(ABPA):** 10.00 uur bench press-, squat- en deadliftwedstrijden - Bonaireclub, San Nicolas.

FIETSTOCHT **(YMCA-jeugdteam):** 08.00 uur start 35-km tocht bij YMCA-Dakota.

ATLETIEK **(CAMO):** 15.00 uur estafetteloopwedstrijden - Wilhelminastadion.

BASEBAL **(Center League):** 10.00-14.00 uur voortzetting competitie op het terrein van Centro di Barrio Noord.

SOFTBAL: 10.00-16.00 uur voortzetting competitie zowel op het Caribe- als het Duracalle-terrein.

****

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

SPANTENBIER BIJ SAN PEDRO

Bouwsector spoort aan tot spreiding projecten

Refunjol: op goede weg met zorg voor bejaarden

ORANJESTAD — Het spantenbier vloeide gistermiddag rijkelijk bij het door Arends Construction in aanbouw zijnde bejaardentehuis op het terrein van het voormalige San Pedro Hospitaal. Minister van Welzijnszaken Fredys Refunjol benadrukte dat de bejaardenzorg met dit project van ruim vijf miljoen florin alsmede de regering voor de werknemers in de bejaardenzorg alle aandacht van de regering heeft. Directeur Karel Arends van Arends Constructie deed een dringend beroep op de regering een systeem te scheppen waardoor in de bouwwereld regelmatig werk is.

Bij het hijsen van de Arubaanse vlag op het hoogste punt van de bouw en het toasten met spantenbier waren aanwezig de ministers Fredys Refunjol en Charro Kelly, de Nederlandse vertegenwoordiger voor Ontwikkelingshulp drs. Van Klaveren — Nederland investeert in dit project 5.2 miljoen florin — statenleden en vertegenwoordigers die bij de bouw betrokken zijn.

ALLE AANDACHT

Minister van Welzijnszaken Refunjol die stelde dat de regering alle aandacht heeft voor de mensen die meehielpen aan de opbouw van Aruba en nu onder de bejaardenzorg vallen. Vorige week heeft de regering een beslissing genomen ten aanzien van de salariëring van de personen werkzaam in de bejaardenzorg, een onderwerp dat de laatste tijd nog al in de publiciteit was.

De regeringsbeslissing, die grote verandering en vooruitgang in de salariëring van het personeel moet brengen, is gebasseerd op een rapport dat door de betrokken departementen werd uitgebracht, waarbij ook de SABA en ABV betrokken waren. Komende week zullen deze instanties nadere bijzonderheden over de beslissingen ontvangen. 'Wij zijn op de goede weg', aldus de bewindsman, 'om voor onze bejaarden te zorgen. De regering is er in geslaagd om de subsidie van de bejaarden en salariëring van het personeel van elkaar te scheiden.

UIT LADE HALEN

Minister Refunjol vertelde dat DOW doende is het rapport op te stellen over de panden waarin de bejaarden huizen en wat daaraan gebeuren moet. In verband met de grote uitbreidingsplannen op dit gebied werd aan Nederland om technische bijstand gevraagd. Minister Kelly memoreerde dat het plan om van San Pedro Hospitaal een bejaarden tehuis te maken reeds van 1986 dateert doch in 1987 werd stopgezet waarna de regering het plan uit de lade haalde en het weer op gang bracht waardoor de bouw kon beginnen.

Arends Constructie directeur Karel Arends kwam op voor de belangen van de Arubaanse bouwvakkers, die van de overheid zekerheid wensen wat regelmatig werk betreft. Er moet volgens Arends een systeem komen waardoor de continuïteit in de bouwwereld met werken verzekerd wordt. 'De tijd moet voorbij zijn, aldus Arends, dat de bouwvakkers vandaag werk hebben doch morgen de kans lopen weer zonder werk te zitten. Een dergelijk systeem dat er regelmatig werk is zou door DOW geregeld moeten worden. Hij besloot met op te merken spoedig een dergelijk systeem te verwachten waardoor de bouwvakkers meer stabiliteit in hun werk kunnen krijgen.

HET WATERFRONT Crabhouse Restaurant in Harbour Town introduceerde onlangs zijn nieuwe hostess-team, bestaande uit (vlnr) Chanella, Sandra en Miriam. Dit trio is belast met de '30 minutes business lunch', waarbij de klant nu ook via de fax reservering kan doen.

AVP: 'Regering geen benul van feestdag'

ORANJESTAD — De Arubaanse Volkspartij (AVP) is in een verklaring van mening dat de huidige regering geen benul heeft van 18 maart als nationale feestdag voor de gehele gemeenschap.

Niet alleen omdat op 18 maart bij de ministerraad vergeten werd te vlaggen en het PPA Statenlid de Arubaanse vlag ondersteboven uithing, maar ook uit het feit dat op het laatste ogenblik het programma van de viering werd veranderd waardoor een hulde aan overleden politieke leiders — die geen MEP waren — niet doorging.

Het had in de plannen van de commissie gelegen om bij het vijfde lustrum van de Status Aparte kransen te leggen bij de standbeelden van Betico Croes, Juancho Irausquin en Henny Eman, die zich allen ingezet hebben voor Aruba. De gouverneur en premier zouden de kransen leggen, hetgeen echter door de regering Oduber niet werd goedgekeurd en niet doorging.

Men was schijnbaar bevreesd dat hierdoor demonstraties zouden plaatsvinden. 'Niet alleen toont dit de mentaliteit van de huidige regeerders', aldus de AVP, maar ook die van premier Oduber, die in zijn toespraken steeds rept van vlag en volkslied als symbolen van eenheid en nationaal belang, doch in feite door 'kleinzieligheid deze eenheid niet wil helpen bevorderen'.

Vijf jaar voor coca-bezit

ORANJESTAD — Vijf jaar gevangenisstraf luidde het vonnis tegen verdachte R.G. die in september 1990 werd aangehouden toen hij in het bezit was van cocaïne.

De behandeling van deze zaak werd destijds opgehouden doordat verdachte verklaarde dat hij door de Sectie Verdovende Middelen mishandeld was. Bij getuigenverhoor werd dit door de SVM ten stelligste ontkend, hetgeen de raadsman van verdachte deed opmerken niet te verwachten dat de SVM voor de rechter zou verklaren zijn client mishandeld te hebben. In zijn vonnis stelt de rechter nog eens dat de SVM duidelijk verklaarde R.G. niet mishandeld te hebben.

ORANJESTAD — Op Goede Vrijdag zal de traditionele bedevaart naar Alto Vista plaatsvinden. Het vertrek is om kwart voor vijf in de ochtend vanaf het huis van de familie Lee, te Catiri, naar de kapel van Alto Vista.

Canadees Nation Air vermoedt:

Bommeldingen gevolg van arbeidsconflict

ORANJESTAD — Uit ingestelde onderzoeken in Canada blijkt dat de recente bommeldingen op de Arubaanse luchthaven voor vliegtuigen van Nation Air uit Canada niets te maken hadden met terroristen, maar een kwalijke grap waren van een personeelslid dat ontslagen werd bij de luchtvaartmaatschappij.

Directeur van de luchthaven Mike Nicolaas ontving deze informatie afgelopen week van de veiligheidsdirecteur van Nation Air. Het een en ander zou te maken hebben met een arbeidsgeschil dat begin van dit jaar bij de maatschappij ontstond, waardoor een groep personeelsleden — voornamelijk kabinepersoneel — naar huis werd gestuurd. Bij het Veiligheidsdepartement van de maatschappij heeft men de indruk dat dit personeel het normaal opereren van de maatschappij wil verhinderen. Dit zijn echter nog maar vermoedens, aangezien het onderzoek door de autoriteiten op Aruba nog niet is afgesloten.

Mike Nicolaas heeft de directeur van de Nation Airafdeling Veiligheidsdienst uitgenodigd zich persoonlijk op Aruba op de hoogte te komen stellen aangezien Aruba met dit soort acties negatieve propaganda in het buitenland krijgt. Dergelijke meldingen, waarbij veiligheidsmaatregelen moeten worden genomen, zijn ook voor Aruba zeer kostbaar. Nation Air begon in november 1990 op Aruba en Curaçao te vliegen en bracht geregeld veel bezoekers uit Canada, waarvan 75 procent bestemd was voor Aruba en 25 procent voor Curaçao.

Moederschapscursus ten einde

ORANJESTAD — In het Wit Gele Kruis-gebouw in Oranjestad, werd deze maand een moederschapscursus gehouden, speciaal voor aanstaande moeders en vaders. De cursus is zeer geslaagd verlopen en werd deze week besloten met de uitreiking van certificaten. Hiervoor kwamen 22 aanstaande moeders en 7 aanstaande vaders in aanmerking.

Proefproject onderzoekt oorzaken ziekteverzuim

ORANJESTAD — Sedert 1 maart loopt een proefproject dat vier maanden zal duren. Het project 'Pilot Project Occupational Health' houdt in dat een deel van het hotelpersoneel (10%) niet meer naar de SVB moet voor controle, maar naar de BGD.

Aan dit project doen duizend werknemers mee van zes verschillende bedrijven. De bedrijven zijn willekeurig door de AHATA gekozen. Nadat de BGD vorig jaar het onderzoek naar ziekteverzuim onder overheidspersoneel afrondde, is dit project opgezet onder leiding van dr Hoekstra, van de Volksgezondheid en uitgeleend ter optimalisering van het A.O.-systeem, en dr Blume waarnemend directeur van de SVB, om tot een optimale medische controle van de A.O.-dagen te komen.

Het personeel dat aan dit project meedoet is door de desbetreffende personeelshoofden op de hoogte gesteld van de veranderingen waarmee ze rekening moeten houden.

Ze moeten nu op de eerste dag dat ze zich ziek melden bij hun werkgever, meteen de BGD telefonisch op de hoogte stellen. Bij de BGD worden alle gegevens met de computer verwerkt zodat een beeld kan worden gevormd over het percentage van verzuim en de redenen hiervoor.

Mocht de BGD het nodig vinden dan wordt men opgeroepen, eventueel thuis bezocht, voor controle. De mensen die boven de brug wonen zullen telefoon 41666 moeten bellen en de rest kan de BGD op nummer 28877 bereiken.

Voor medische behandeling blijft een patiënt zijn/haar huisarts bezoeken, alleen controle wordt door BGD verricht.

De AHATA en de FTA hebben alle medewerking aan dit project gegeven, daar het een steentje bijdraagt tot verbetering van het werkklimaat en het gehele hotelpersoneel ten goede zal komen. 'Vaak legt het ziek zijn van enige personeelsleden meer druk op de schouders van degenen die wél aan het werk zijn met alle gevolgen vandien. Als men een beter beeld heeft van het ziekteverzuim, vooral omtrent de redenen daarvoor dan kan men oplossingen hiervoor zoeken zodat alle partijen in deze tevreden kunnen zijn', aldus de heer Griffith van AHATA.

Het belangrijkste is alles te analyseren en tot een optimaal AO-systeem te komen in de toekomst, waarbij de efficiëntie en de werknemer centraal zullen staan.

****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (doop- en belijdenisdienst); 12.30 Palmzondagconcert van het Arubaanse Gemengd Koor o.l.v. Orquesta Harmonico Aruba.
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen.
SAN NICOLAS: **geen dienst.**

****

Cocaïne-beklaagde heeft geluk:

Hoger strafmaximum niet van toepassing

ORANJESTAD — Vier jaar gevangenisstraf luidde het vonnis tegen de dame C.K.R. die gezien werd als de centrale figuur van cocaïne-transporten naar Nederland.

Vorige week eiste de officier tegen haar negen jaar. Toen vond haar advocaat mr John van der Kuyp het een trieste zaak dat zijn cliënte op valse beschuldigingen werd veroordeeld. Zijn cliënte diende een aanmerkelijk lagere straf te krijgen dan door de officier werd geëist.

De officier had negen jaar geëist op basis van het feit dat de huidige wetgeving hiervoor tien jaar stelde. Doch de rechter wees erop, dat deze nieuwe strafmaat is gekomen nadat de vrouw de overtredingen had begaan. Daarom werd de straf op vier jaar gebracht.

ATEX 91: van Aruba uitgaande reisbeurs

ORANJESTAD — Van 10 tot 15 september aanstaande wordt door de Aruba Hotel and Tourism Association (AHATA) voor de eerste maal een Aruba travel expositie gehouden.

Hiervoor zullen ruim tweeduizend reisagenten uit de Verenigde Staten, Zuidamerika, Middenamerika en Europa — terwijl ook gedacht wordt aan Japan —op uitnodiging van Aruba aanwezig zijn. Tijdens deze tentoonstelling kan men zich niet alleen op de hoogte stellen van wat Aruba te bieden heeft, doch ook de Antilliaanse eilanden zijn hiervoor uitgenodigd.

Volgens AHATA director dr Roy Arends desgevraagd aan Amigoe bestaat bij de Antilliaanse eilanden bijzonder grote belangstelling voor dit gebeuren, zelfs van Frans Sint Maarten werd aanmelding van deelname ontvangen.

Aanstaande woensdag is William Coleman van de gelijknamige firma op Aruba, die de leiding over deze tentoonstelling zal voeren. Deze krijgt de naam van Atex 1991. Hij zal besprekingen met AHATA en organisatoren voeren en daarna tijdens een persconferentie nadere bijzonderheden laten horen.

Veteranen Heineken Cup

ORANJESTAD — Zondag 24 maart wordt op het veld van Atlantico Riunite (Winstonveld) te Santa Cruz, een aanvang gemaakt met het voetbaltoernooi voor veteranen van 40 jaar en ouder. Het toernooi om de Heineken Cup, van Mercurius Trading, wordt voor het tweede jaar gehouden met deelname van 8 teams.

Zondag om 11.30 uur wordt een defilé gehouden van de acht teams, sportleiders, scheidsrechters en vertegenwoordigers van sponsor Mercurius Trading. Hierna volgen het volkslied, toespraken door sponsors en organisatoren en om 12.00 uur de aftrap door Curt Harms, van Mercurius Trading.

Op de openingsdag worden vier wedstrijden gespeeld: Atlantico Riunite tegen Zeerovers (12.00 uur); Estrella tegen Bubali (1.30 uur); Atletico Panama Store tegen Roma (3.00 uur) en Nacional tegen Inter GTB (4.30 uur).

Het toernooi wordt dit jaar op alle zondagen tot en met 19 mei vanaf 12.00 uur gespeeld op de velden van Atlantico Riunite (24 maart), Zeerovers (31 maart), Estrella (7 april), Bubali (14 april), Atletico Aruba (21 april), Roma (5 mei), Nacional (19 mei). De semi-finale's op 24 mei, om 19.30 en 21.00 uur en de finale op zondag 26 mei, worden in het RCA-sportcentrum gespeeld. In de semi-finale komen uit, de vier teams die op de eerste plaatsen eindigen, waarbij nummer 1 tegen nummer 4 en nummer 2 tegen nummer 3 speelt. De twee winnaars van de semi-finale ontmoeten elkaar in de finale.

De beschikbaar gestelde prijzen, zijn voor kampioen, subkampioen, nummer 3, nummer 4, goalgetter, beste speler, beste doelman, beste speler van de finale en de Heineken Wisselbeker, die vorig jaar gewonnen werd door Atlantico Riunite.

Bovendien zal het kampioensteam naar Punto Fijo reizen om deel te nemen aan een internationaal toernooi op het veld van Maraven.

Opening van Ramada-hotel

ORANJESTAD — Het Ramada Renaissance Hotel Resort wordt in december dit jaar officieel geopend, zo blijkt uit een communiqué van het hotel.

De snackbar van het hotel zal een dezer dagen al in gebruik worden gesteld.

ORANJESTAD — Het kunstzwemteam van zwemvereniging Barracudas vertrekt op 28 maart naar Curaçao om deel te nemen aan het Torneo di Amistad dat op 30 en 31 maart in SDK georganiseerd wordt door S.V. Sithoc. Aan dit 'synchronized swimming' toernooi nemen deel: Puerto Rico, Jamaica, Dominicaanse Republiek, Miami, Venezuela, Aruba en Curaçao. De Barracuda-delegatie (zie foto) bestaat uit: Claudine van Egmond, Lisette Schnog (solo); Genevieve Garcia, Vanessa Marchena (duet); Helen en Eline Leydekkers (duet); Claudine van Egmond, Vanessa Marchena, Genevieve Garcia, Jenifer Soekander, Luenne Pieters (team); Lisette Schnog, Deirdre Snoyl, Helen Leydekkers, Eline Leydekkers (team), Nicole Hoevertsz is de headcoach van de ploeg.

ORANJESTAD — De nieuwe gevolmachtigde minister, Ella Tromp, geeft vóór haar vertrek naar Den Haag, de ouders van in Nederland studerende kinderen de gelegenheid met haar te spreken over de studie van hun kinderen. Dit kan geschieden op woensdag 27 maart. De ouders moeten wel een afspraak maken, door Jacqueline Franken te bellen op 24900, toestel 111, of 22072 tussen acht uur 's morgens en vier uur 's middags.

Zes jaar eis voor transport van cocaïne

ORANJESTAD — Zes jaar eiste de officier tegen de buitenlandse zakenman J.M. (48) die op doorreis van Bogota naar Italië op de Arubaanse luchthaven werd aangehouden met vier slijpstenen, waarin 4100 gram cocaïne zat.

Voorts had hij een bedrag van ruim tweeduizend dollar op zak alsmede een platinum creditcard die gewoonlijk aan 'rijke' mensen wordt verstrekt. Verdachte vertelde dat hij alleen zijn vriend een plezier had willen doen door de slijpstenen mee te nemen naar Italië, waar hij heen reisde om autozaken te doen. Dit werd door zijn raadsman mr Van der Kuyp nog eens bevestigd. Op 15 april doet de rechter uitspraak.

WILLEMSTAD — De Stichting Buurtcentrum organiseert op zondag 24 maart in samenwerking met de SAH en Sedreko een vliegerwedstrijd op het Pa Sling-terrein te Seru Fortuna. Inschrijving sluit op zondag 24 maart.

Verschillende prijzen werden beschikbaar gesteld. De vlieger moet wel zelf gemaakt zijn. Plastic vliegers mogen niet meedoen.

Studieweekeinde socio-economie, vakbondswezen en politiek

Cova: "Curaçao leeft in staat van hoop en vrees"

WILLEMSTAD —De situatie van de arbeidersklasse op Curacao is niet rooskleurig. Onderzocht moet worden of de economische groei die politici steeds 'verkopen' inderdaad ook een verbetering in de situatie van arbeiders tot gevolg heeft. Dat kan niet met "koude cijfers" waarmee gemakkelijk gemanipuleerd wordt, maar een analyse moet gebaseerd zijn op de "keiharde realiteiten," aldus Kamara Sindikal-voorzitter, Errol Cova. Hij verklaarde dat gisteravond bij de officiële opening van het studie-weekeinde van de vakbondskamer. De sociaal-economische situatie, de situatie waarin de arbeidersklasse verkeert en politiek worden behandeld.

Ten aanzien van de sociaal-economische situatie zal bezien moeten worden of de door de politici aangekondigde economische groei meer werkgelegenheid voor het volk heeft betekend.

De overdreven aanwezigheid van Europese Nederlanders op Curacao is verontrustend. 'Wij vragen ons af of we de tijd terugdraaien."

Nagegaan moet bovendien worden of de overheid daawerkelijk niet over genoeg geldmiddelen beschikt. 'Schijnbaar is er nooit genoeg geld voor de arbeidersklasse," verklaarde de vakbondsleider. Als voorbeeld noemde hij het feit dat het Bestuurscollege recentelijk niet minder dan 260.000 gulden aan een aantal Nederlandse adviseurs heeft uitgegeven. Deze Nederlanders (Barend Biesheuvel, Nelie Smits Kroes en Arie de Zwaan) hebben een rapport van amper 19 bladzijden geschreven. '260.000 gulden voor een rapportje waarin allerlei voor ons allang bekende feiten staan', verklaarde Errol Cova.

De staat waarin de Curacaose democratie verkeert zal ook tijdens het studie-weekeinde behandeld worden. Volgens Cova is gelijkheid het kenmerk van de democratische samenleving. In de Curacaose democratie moet men jammergenoeg nog steeds voor gelijkheid strijden. 'Gelijkheid is het meest kostbare bezit van democratische samenleving. Wanneer men niet voor gelijkheid wil strijden, zal men ook niet voor de democratie strijden', zei Cova. Hij voerde voorts aan dat een democratische samenleving ook vrij van angst moet zijn. 'Wij leven nog steeds in een gemeenschap die door angst wordt gekenmerkt'. Een gemeenschap die constant in angst leeft produceert burgers die als hypocrieten door het leven gaan. 'Zij zullen alles doen om een goede beurt te maken voor degenen die aan de macht zijn, uit angst voor represailles.

Hypocresie en angst heeft ook verschillende personen geproduceerd die uit bescheiden families zijn gekomen, maar die bij het bereiken van een positie hun 'roots' niet meer kunnen herkennen. Die zijn ze zelfs helemaal vergeten, volgens de vakbondsleider.

Volgens Cova wordt de Curacaose middenklasse steeds kleiner. 'De kloof tuss[en] diegenen die hebben en di[e] genen die niet hebben wor[dt] met de dag groter. Een gro[te] middenklasse is een van [de] kenmerken van een gezon[de] ontwikkeling in een der[de] wereldland'.

Kamara Sindikal is va[n] mening dat alle grote organ[i]saties op Curacao een poli[]tiek standpunt moeten inn[e]men. Politieke standpunt[en] zijn maatstaven van een dem[o]cratische samenleving. Vo[l]gens de voorzitter word[en] kritische personen uit de Cur[a]caose gemeenschap door h[et] democratische systeem en d[e] economische situatie de mo[nd] gesnoerd. 'Als men de jar[en] '70 met de jaren '80 verg[e]lijkt ziet men dat vele van d[e] kritische personen en/of org[a]nisaties van de jaren '7[0] verdwenen zijn', aldus Cov[a].

Een van de weinige par[t]ners die weerstand heeft geb[o]den is het vakbondweze[n]. 'Niet omdat het vakbon[d]wezen op Curacao goed i[s] maar omdat wij tradition[eel] weerstand bieden'. Het va[k]bondwezen op Curacao is ni[et] flexibel geweest maar eerd[er] zwak. 'Men kan twee ding[en] doen: Of men verlaat h[et] schip òf werkt men aan ve[r]betering. Wij hebben met h[et] studie-weekeinde voor h[et] laatste gekozen', aldus Er[rol] Cova.

Didactisch vakmanschap

ORANJESTAD — In verband met de grote belangstelling voor de cursus Didactisch Vakmanschap start de Stichting Onderwijsorganisatie-Onderwijsmanagement met een tweede cursus op dinsdag 9 april 1991. De cursus 'Didactisch Vakmanschap' is bestemd voor personen die als instructeurs fungeren zowel in de profit-sector (voor bedrijven) alsook de non-profit sector (overheid, sociale instellingen) of degenen die instructie wensen te geven.

Functionarissen die door bedrijven, overheid of sociale instellingen worden gevraagd instructie te geven op het terrein van hun beroepsspecialisme, kunnen d.m.v. de cursus hun didactische bekwaamheid verhogen.

De cursus didactisch vakmanschap tracht bedoelde functionarissen wat meer vaardigheid te geven, om aldus het instructie-proces zo optimaal mogelijk te laten verlopen. De inhoud van de cursus is in 5 blokken ingedeeld t.w. instructie-technologie, instructie-psychologie, sociale psychologie, communicatieve vaardigheden en mediakunde. De inhoud van de cursus is ingericht volgens de modernste zienswijze op dit gebied.

De praktijksituatie van de cursisten wordt als uitgangspunt genomen. Van de cursisten wordt een actieve participatie verwacht. Het werken in groepen is hierbij belangrijk. De docenten zijn drs F. Zaandam, drs R. Kelly.

De tweede cursus heeft een duur van 8 weken en wordt tweemaal per week gegeven op dinsdag en donderdag van 18.30 - 21.30 uur. Belangstellenden kunnen zich inschrijven van maandag 25 maart t/m vrijdag 5 april van 8.00 - 15.00 uur p.m. op telefoon 23120; na 18.00 uur p.m.; telnr.: 32593. Inschrijving duurt tot en met vrijdag 5 april.

Bij comapatiënten: Leven verlengen niet altijd aan te raden

Vasthouden aan **levensverlengend** handelen bij langdurig comateuze patienten is niet zonder meer aanvaardbaar. Er kan sprake zijn van ernstig lijden bij de patient, ook als die weer bijkomt en ook voor de familie is de situatie zeer belastend. Tot nu toe komt levensbeëindigend handelen bij deze patienten echter nauwelijks voor: de behandeling is nu - als "impliciete norm" gericht op behoud van leven.

Dat stelt de commissie aanvaardbaarheid levensbeëindigend handelen van de artsenorganisatie KNMG in haar tweede discussienota over wilsonbekwame patienten. Ook deze tweede deelnota (de eerste ging over zwaar defecte pasgeborenen) komt uiteindelijk in een eindrapportage. Tot die tijd gelden de deelnota's als voorlopige meningen, benadrukt de commissie.

Naar schatting raken per jaar duizend mensen in een coma dat langer dan zes uur duurt, van wie de helft na een ongeval. De commissie schat het aantal mensen dat in een langdurig coma is geraakt op honderd. Van de ongevalspatienten bleek na een maand de helft weer bij bewustzijn te zijn gekomen, 40 procent was overleden.

Na een jaar is van deze groe[p] 45 procent overleden. He[t] vooruitzicht is beduiden[d] slechter van mensen die doo[r] andere oorzaken in een com[a] raken: na een jaar is 8[.] procent overleden.

Van de ongevalspatienten die langer dan een maand in coma liggen, komt 40 pro[]cent weer bij, maar 90 pro[]cent van hen kan nooit mee[r] zelfstandig functioneren. N[a] een jaar coma komt nog sle[]chts een enkeling bij en die i[s] dan ook ernstig gehandicapt. De cijfers bij niet-ongeva[l]spatienten zijn alweer ongun[]stiger.

De commissie stelt dat er in de instellingen die coma[]patienten verplegen geen spe[]ciale besluitvormingsproce[]dures bestaan over al dan niet levensverlengend han[]delen (toevoegen van tijd aan het leven van de patient, dus zonder dat er genezing kan worden behaald). De com[]missie pleit voor eisen waa[r]aan dat proces van besluit[]vorming moet voldoen.

Verder roept zij ook de minis[]ters van justitie en WVC op voorwaarden te scheppen om tot een goede procedure te komen inzake levensbeeindi[]ging van langdurige comapa[]tienten.

Nieuwe tekst voor Auschwitz monument

Er komt een **nieuwe tekst** op het internationale monument in Kamp Birkenau, onderdeel van het vernietigingskamp Auschwitz in Polen. Dat heeft de voorzitter van het Nederlands Auschwitz comite, A. Fels, vernomen van de voorzitter van het internationale Auschwitz comite, M. Goldstein.

De nieuwe tekst zal -in verschillende talen- luiden: "aan de talloze slachtoffers van de nazi-ideologie, gedeporteerd uit Polen en twintig andere Europese landen. Meer dan een miljoen mannen, vrouwen en kinderen, in grote meerderheid joden, zijn hier vermoord. Auschwitz - Birkenau 1940 -1945."

Begin vorig jaar bleek dat de oorspronkelijke tekst zonder medeweten van het internationale Auschwitz comite van het monument was verwijderd door een renovatiecommissie van de Poolse regering. Deze tekst -ook in diverse talen- luidde "oord van martelaarschap en dood der vier miljoen slachtoffers van de nazi-moordenaars 1940 - 1945".

Er waren, zo bleek bij navraag, bezwaren tegen het getal van vier miljoen. Een tekst uit het bijbelboek Job zou ervoor in de plaats moeten komen. Daartegen heeft het Auschwitz comite zich altijd verzet. Het wil absoluut dat de nieuwe tekst naar de miljoenen slachtoffers en de vele joden onder hen zou verwijzen.

Intussen dreigen er nieuwe problemen voor het internationale Auschwitz comite, zij het van een heel ander kaliber. Een zekere "Unie voor het christelijke Europa" zou van 28 maart tot 1 april in Auschwitz een manifestatie willen houden tegen de "abortus-genocide". Goldstein heeft hiertegen volgens Fels fel geprotesteerd bij de Poolse minister van Binnenlandse zaken. Goldstein vindt het schandelijk dat het terrein van het voormalige vernietigingskamp wordt misbruikt voor iets dat er niets mee te maken heeft.

MVV boekt nuttige winst op Den Haag

MAASTRICHT/ZWOLLE - MVV heeft gisteravond gen FC Den Haag een uiterst belangrijke zege haald: 1-0, door een vroeg doelpunt van de Belg Guy rancois. De club uit Maastricht, die knokt tegen gradatie en de laatste vier duels geen punt binnenalde, had de overwinning hard nodig. MVV houdt u afstand van hekkesluiter Heerenveen en aansluing met de andere degradatiekandidaten. In de erste divisie speelden Zwolle en Helmond Sport elijk, 1-1.

Na zeven minuten maakte VV het naar later bleek innende doelpunt. riessen nam van de achtern een vrije trap, Benneker opte de bal terug op de voet an Francois die vervolgens el uithaalde. Na de treffer teerde de club van Sef ergoossen voorzichtig. ibregts kopte voor rust nog aast, Hoekman schoot voor en Haag een vrije trap net aast.

De wedstrijd werd gekenerkt door veel inzet van de eide ploegen waarbij overedingen niet geschuwd erden. Naarmate de wedrijd vorderde, sloop er echer angst in het spel van owel Den Haag als thuisub MVV. Opmerkelijk was en verkeerde terugspeelbal an Libregts een kwartier oor tijd. Invaller Torken acht te profiteren, maar erd door Reginald Thal neerelegd. Scheidsrechter Reygart gaf de verdediger slecs geel, waar rood op zijn aats was geweest en legde e bal buiten het strafschopebied. Pas tijdens het slotffensief van Den Haag kreeg IVV via Driessen en Lancohr weer enkele kansen. De Nigeriaanse nationale doelman Agu blesseerde zich in de extra tijd lichtjes, toen hij Torken het scoren belette maar kon de wedstrijd wel uitspelen.

EERSTE DIVISIE

Zoals gebruikelijk speelde FC Zwolle haar thuiswedstrijd gisteravond. Voor slechts 1200 toeschouwers die op het duel waren afgekomen, bakten de beide ploegen er niet veel van. Zwolle kwam op een vroege voorspsong door Timmerman die in de 9e minuut scoorde, maar verzuimde door te drukken. Helmond Sport keek lang tegen die achterstand aan maar hield toch nog een punt aan de wedstrijd over door een doelpunt van Weijers in de 58e minuut. Scheidsrechter Schaap had een rustige avond en trok slechts geel voor Helmond-speler Arends.

TRIATHLON / NICE - De efaamde triathlon van Nice, ie op de tocht was komen te aan door financiële proemen, gaat dit seizoen toch oor. De organisatoren hebn een budget gekregen van ngeveer negen ton. Het enement wordt gehouden 16 juni. Aan de start men onder anderen de erikanen Mark Allen, al ven keer winnaar, Scott nley, Scott Molina, Mike gg en de Nederlander Rob rel. Bij de vrouwen is zijn ula Newby-Fraser (Zim) n Erin Baker (NZe) favoet.

* * * * *

OETBAL / BERN - De Zwitrse voetbalbond heeft in ern besloten zich kandidaat stellen voor de organisatie n de eindronde van het ereldkampioenschap in 998. De inschrijving moet or 5 april van dit jaar bij e FIFA in Zürich binnen in. De wereldfederatie heeft eds zeven aanmeldingen: tefan Botev (110 kg), Olymisch kampioen Marinov (52 g), Kunev (90 kg) en coach lagojev.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

BASEBALL
(AA-klasse)
19.30 uur Royal Scorpions/MCB vs Groot Kwartier Stars/Banco di Caribe - Sentro Deportivo Kòrsou.

* * * * * * *

ZONDAG
ATLETIEK
(New Song/FM)
06.00 uur start hardloopwedstrijden bij Sentro Deportivo Kòrsou naar Suffisant.

AUTORALLY
(ACC)
08.00 uur start+finish van de rally te Parera, Baai Macolaweg.

BASEBALL
(AA-klasse)
10.30 uur Sorpresa vs Amstel Brewers; 14.30 uur Wild Cats/Banco di Caribe vs Junghans/Lagun - Tio Daou Ballpark.

* * * * * * *

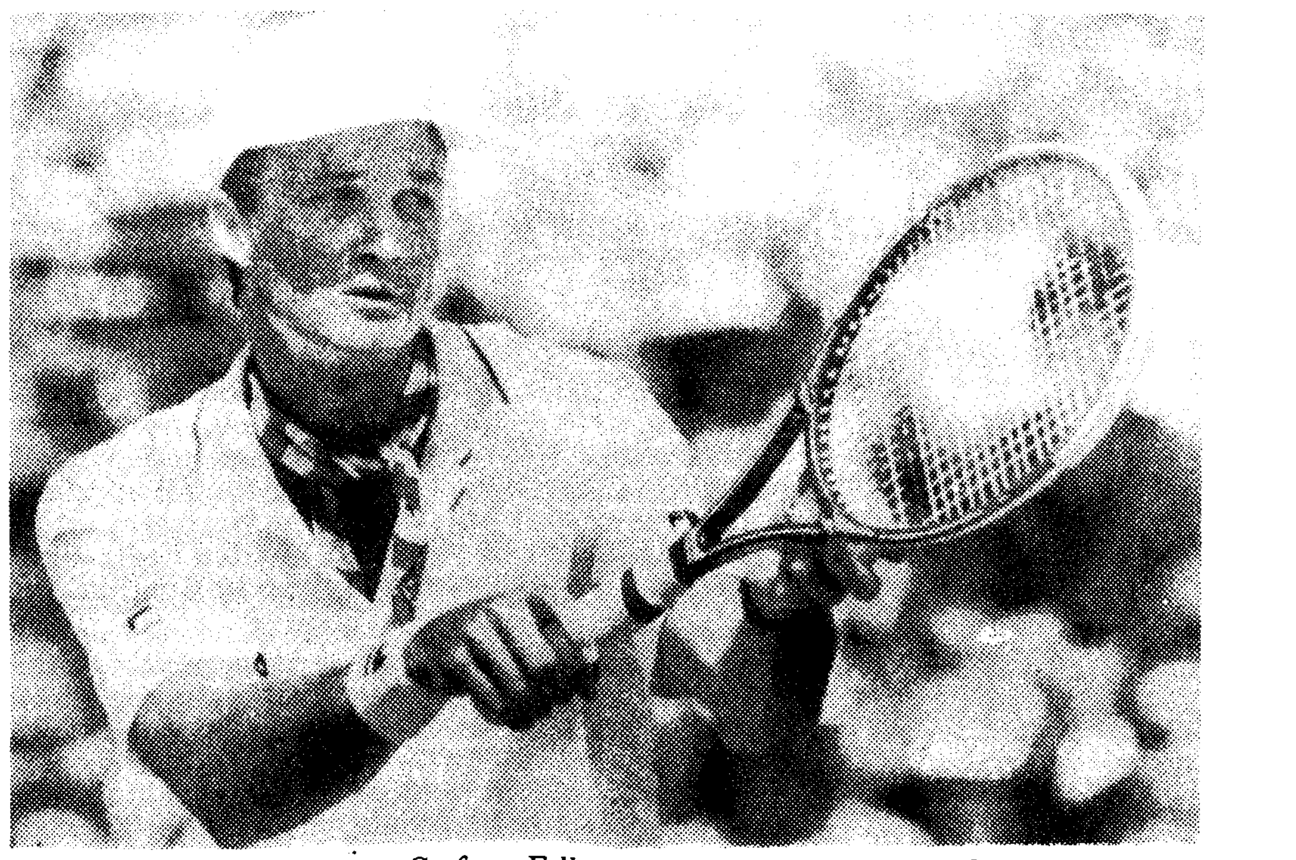
PTT-Telecompetitie

PSV	20	14	5	1	33	54-12
Groningen	21	11	9	1	31	42-19
Ajax	19	10	8	1	28	44-14
Fc Utrecht	21	9	6	6	24	24-24
Roda JC	20	10	3	7	23	26-25
Vitesse	19	8	6	5	22	27-17
Willem II	21	9	3	9	21	37-33
Den Haag	20	8	4	8	20	29-33
Fc Twente	20	7	5	8	19	22-23
RKC	21	6	7	8	19	26-30
Volendam	19	6	6	7	18	24-27
Fortuna S	20	6	6	8	18	21-29
SVV	20	5	7	8	17	14-18
Feyenoord	20	3	10	7	16	22-29
Sparta	19	3	8	8	14	21-40
NEC	20	2	10	8	14	14-35
MVV	20	5	3	12	13	20-38
Heerenveen	20	3	4	13	10	16-37

EERSTE DIVISIE

Graafschap	26	20	6	0	46	60-22
NAC	27	15	10	2	40	68-38
VVV	27	15	6	6	36	48-29
AZ	26	11	9	6	31	36-25
GA Eagles	27	11	9	7	31	48-33
Helm. Sp	27	10	11	6	31	38-31
Eindhoven	27	13	5	9	31	43-37
Heracles	26	9	12	5	30	38-24
Dordrecht'90	27	9	10	8	28	46-43
Haarlem	26	10	7	9	27	38-43
RBC	27	9	9	9	27	39-38
Emmen	26	7	12	7	26	37-45
Cambuur L	26	8	8	10	24	27-37
BVV/Den Bosch	26	7	5	14	19	37-36
Telstar	26	5	9	12	19	33-45
Wageningen	26	6	6	14	18	44-55
Veendam	26	5	8	13	18	38-54
Fc Zwolle	27	3	11	13	17	24-45
Excelsior	26	5	6	15	16	35-59
Vlissingen	28	5	5	18	15	28-66

De Graafschap, Eindhoven n VVV, 1e, 2e en 3e periodeampioen, voor de vierde eriode moet nog een ronde worden ingehaald. In de vijfde periode gaat Dordrecht'90 op kop met 7 punten uit vier wedstrijden.

■ — David Wheaton staat klaar om te serveren in zijn halve finale tegen de als eerste geplaatste Stefan Edberg. De Amerikaan, zelf niet geplaatst, legde met acht aces de basis voor een even afgetekende als verrassende overwinning met 6-3, 6-4. In de finale komt Wheaton uit tegen zijn landgenoot Jim Courier.

Amerikaanse finale in Key Biscayne

Ongeplaatste Wheaton slaat Edberg eruit

Key Biscayne - De als eerste geplaatste Stefan Edberg is in de halve finale van het toernooi in Key Biscayne uitgeschakeld. De Zweed, nummer 1 van de wereldranglijst, verloor kansloos van de ongeplaatste Amerikaan David Wheaton. De setstanden waren 3-6, 4-6. Wheaton komt in de finale van het met 4,8 miljoen gulden gedoteerde toernooi uit tegen de winnaar van de andere halve eindstrijd, die gaat tussen zijn landgenoten Jim Courier en Richey Reneberg.

De uitschakeling van Edberg is de zoveelste verrassing in het toernooi, waaraan in de tenniswereld veel waarde wordt gehecht. "Key Biscayne" staat in rangorde pal onder de vier grandslamtoernooien, US-open, Autralia-open, Wimbledon en Roland Garros. Eerder gingen topspelers als Boris Becker, Andre Agassi en Pete Sampras op de zonnige banen in Florida ten onder.

Wheaton, die de winnaar van vorig jaar Agassi in de achtste finale uit het toernooi sloeg, had het karwei Edberg in anderhalf uur geklaard. Bij een hitte van 35 graden in de schaduw beheerste Wheaton, nummer 46 op de wereldranglijst, de partij vanaf de eerste opslag.

Slechts sporadisch kreeg Edberg de kans op te komen naar het net. De 21-jarige Wheaton blufte zijn tegenstander met een sterke eerste service af. Een dubbele fout van Edberg besliste uiteindelijk de eenzijdige partij.

WILLEMSTAD — De uitslag van de bridgecompetitie van dinsdag 20 maart was als volgt: 1. heren Blufpand -Kleerekoper 62.08%, 2. mevr. Valkenberg - hr Roerhorst 60.76%, 3. mevr De Vries - hr Van Opstal 57.99%, 4. dames Van den Ende - Bongers 56.25%, 5. dames Van Silfhout - Wilgenhof 55.56%, mevr. Geenen - hr Brown 55.56%, 7. echtp. Agarwal 51.67%, 8. dames Bouwmeester - Blankevoort 50.42% en 9. heren Pais - Blankevoort 50.00%. De vijfde competitie wedstrijd **wordt gespeeld a.s. dinsdag** 26 maart te Rust & Burgh om 19.30 uur.

Winnende reuzeslalom

■ *WATERVILLE VALLEY — Julie Parisien (VS) gisteren in actie tijdens de reuzenslalom. Zij wist deze voor de World Cup meetellende wedstrijden winnend af te sluiten.*

Werder Bremen en HSV gelijk

Topclubs helpen Bayern in Duitse titelrace

BREMEN - Bayern München krijgt in de strijd om het Duits kampioenschap ongevraagd hulp van de overige topclubs. Werder Bremen verspeelde gisteravond in de topper tegen Eintracht Frankfurt opnieuw een punt: 1-1. Vorige week verloor de nummer twee van de Bundesliga nog van Hamburger SV. Werder kwam door de remise op gelijke hoogte met koploper Bayern, dat echter vandaag de voorsprong weer op twee punten kan brengen.

Werder leek in de tweede helft de eerste thuisnederlaag in achttien maanden te gaan lijden. International Möller gaf de bezoekers na 65 minuten de leiding en scoorde daarmee zijn elfde seizoentreffer. Veertien minuten voor het einde tekende Neubarth voor de verdiende gelijkmaker.

VFB Stuttgart heeft de hoop op kwalificatie voor het UEFA-bekertoernooi nog niet opgegeven. De club zegevierde met 3-1 over Bayer Uerdingen, dat door deze nederlaag in ernstige degradatiezorgen verkeert. De winst van de Zuidduitsers kwam eenvoudig tot stand. Strehmel, Buchwald en Allgauer brachten de stand op 3-0 voor Wolfgang Funkel in de slotfase de eer voor Uerdingen redde. Stuttgart haalde uit de vijf wedstrijden na de winterstop inmiddels acht punten.

Hamburger SV kon niet dichter naar de top sluipen. De stille opmars werd gisteravond gestuit door het laag geplaatste Borussia Mönchengladbach, dat met 1-1 een punt aan het duel overhield. Kastenmaier bracht de Borussen na een half uur aan de leiding door uit een vrije trap ineens raak te schieten. Sporl bracht HSV vlak voor rust nog op gelijke hoogte.

Ajax moet in Nijmegen kunnen winnen

FC Groningen - Vitesse trekt meeste aandacht in eredivisie

DEN HAAG - Ajax lijkt PSV koste wat kost aan de landstitel te willen helpen. De Amsterdammers verloren weer een punt in de strijd om het landskampioenschap en hebben nu al een achterstand van zes punten op de Eindhovenaren. Weliswaar heeft Ajax twee duels tegoed, maar dat zegt in de vorm waarin de meeste Amsterdammers verkeren, helemaal niets.

In het weekeinde zou Roda JC Ajax een handje kunnen helpen. De formatie uit Kerkrade gaat op bezoek in Eindhoven en zou daar best eens voor een verrassing kunnen zorgen. Aan vertrekkend Roda trainer Jan Reker, ooit in dienst bj PSV, zal het niet liggen, hij wil alles doen om met Roda Europees voetbal te halen en zo zijn kansen op werk volgend jaar verbeteren.

Reker hoopt weer een beroep te kunnen doen op Mario Been, die tegen Ajax nog geblesseerd was. Aanvoerder Eugene Hanssen dient de verdediging weer te leiden.

In Eindhoven zijn er weinig blessure problemen. De moeilijkheden zitten nog steeds op de bank. Chovanec mag en wil weg bij PSV, maar krijgt geen toestemming van de KNVB. De Jong zit zich te verbijten omdat hij niet alleen zijn plaats in de basis bij PSV kwijt is,

Ajax gaat zondag op bezoek in Nijmegen bij NEC. Beide teams hebben de punten hard nodig. NEC in de strijd voor klassebehoud, Ajax om niet nog verder achterop te raken bij PSV. Voor beide ploegen liggen de grootste problemen in de aanval. De spitsen van NEC zijn tot nu toe pas veertien keer succesvol geweest, minder scoorde er geen ploeg. Blessures zijn er in ieder geval niet in Nijmegen.

De topper van de week wordt zondag in Groningen gespeeld. De plaatselijke FC, nummer twee op de ranglijst, ontvangt Vitesse, de nummer vijf. Voor de gasten is een nederlaag desastreus

in het streven naar Europees voetbal. Een gelijkspel is het minste dat de Arnhemmers mee naar huis zullen willen nemen. Kansen voor de counter liggen er genoeg.

Alain Prost bezorgd

■ *SAO PAULO — Formule 1-coureur Alain Prost (rechts) onderwerpt met een technicus van Ferrari zijn bolide aan een laatste inspectie voor zijn trainingsronde ter voorbereiding op de Grand Prix van zondag. Het regende op de trainingsdag pijpestelen, zodat alle zwaar weer-scenario's moesten worden doorgelopen.*

WIELRENNEN / VALKENSWAARD - PDM heeft een contract afgesloten met het sportmarketingsbureau Schraders & Van Seggelen, dat afgelopen jaar ook de commerciële zaken van het Nederlands elftal rond het wereldkampioenschap in Italië regelde. PDM zal na 1992 de geldkraan voor de wielerploeg van Jan Gisbers langzaam dichtdraaien. Het doel de naamsbekendheid van het bedrijf te vergroten is bereikt. Het marketingsbureau moet in de komende periode nieuwe geldschieters voor de wielerformatie zien te vinden.

* * * * *

VOETBAL / BRUSSEL -Bij de loting voor de wereldtitelstrijd voetbal voor militairen is het Nederlands elftal ingedeeld bij Iran en de Verenigde Staten. Het toernooi wordt van 1 tot 18 juni in diverse Nederlandse steden afgewerkt. In Groep B komen Guinee, Frankrijk en Italië of Turkije uit. De derde groep wordt gevormd door Cameroun, Duitsland en Brazilië.

Op 1 april:

Traditionele zwemtocht Spaanse Water

WILLEMSTAD — Traditiegetrouw zullen veel zwemmers en zwemsters zich op 1 april te water begeven om deel te nemen aan de 37e 2½ kilometer zwemtocht op het Spaanse Water. Jaarlijks georganiseerd door S.O.V. Asiento heeft deze tocht zich in de loop der jaren ontwikkeld tot de grote klassieken op zwemgebied in de Antillen.

De zwemtocht is onderverdeeld in een wedstrijd- en tourklasse. Verreweg het grootste aantal deelnemers zwemt in de tourklasse; het zijn echter de wedstrijddeelnemers die voor de meeste spanning zullen zorgen. De strijd is hier volledig open en er zijn zeker vier tot zes kandidaten om de wisselbeker op te eisen. Ook bij de dames zal de strijd spannend zijn, omdat onderlinge krachtsverschillen tussen de potentiële winnaressen erg klein zijn.

Iedereen kan deelnemen aan deze tocht en kan zich opgeven op de dag van de wedstrijd tussen 11.00 uur en 13.30 uur op de jachthaven van Asiento op Brakkeput Mei-Mei. Het inschrijfgeld bedraagt Nafl.5,- per persoon. De start is ter hoogte van Barbara Beach en alle deelnemers zullen vanaf de jachthaven met een lichter daarheen worden gebracht.

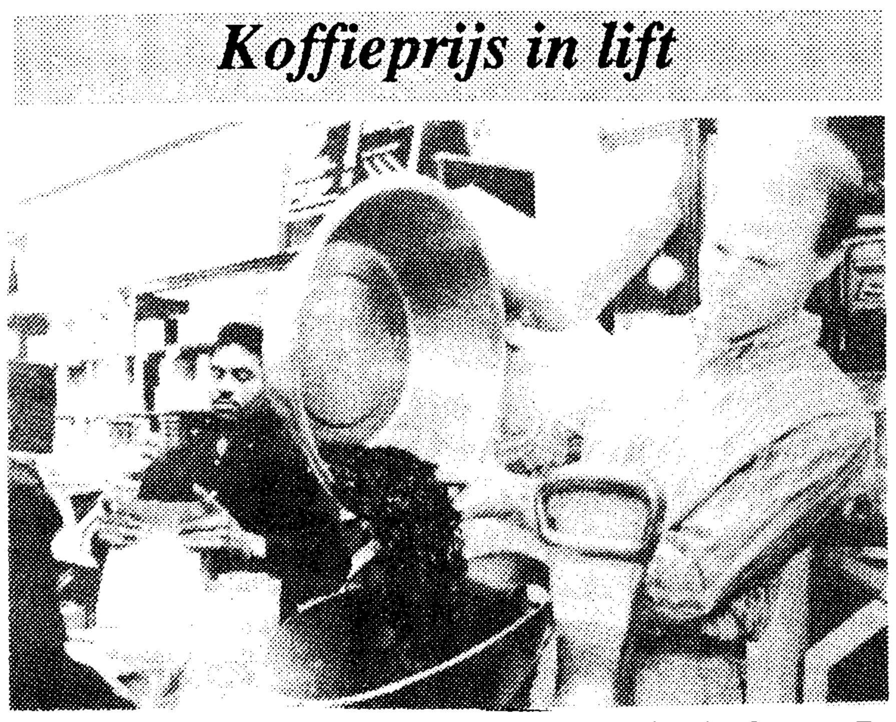
De wedstrijdzwemmers zullen eerst starten; 5 minuten later gaan de tourzwemmers te water. Alle deelnemers zullen worden begeleid en zonodig bijgestaan door een vloot van volgboten naar de finish bij de starttoren van de jachthaven van Asiento te Brakkeput Mei-Mei. Hier wordt aan elke deelnemer een diploma uitgereikt, waarna om ca. 17.00 uur de prijsuitreiking voor de wedstrijdzwemmers plaatsvindt.

Een vriendelijk doch dringend verzoek richt de organisatie aan alle bestuurders van motorboten, zeilers en windsurfers om zich niet tussen de zwemmers te begeven.

Doden in Zuid-Afrika bij geweld

JOHANNESBURG - Drie Zuidafrikanen zijn donderdag doodgeschoten in het zwarte woonoord Tembisa bij Johannesburg. Dat heeft de Zuidafrikaanse politie vrijdag meegedeeld. De schietpartijen vonden plaats tegen de achtergrond van wilde stakingen en protestacties door heel Zuid-Afrika ter herdenking van het bloedbad op 21 maart 1960 in het zwarte woonoord Sharpeville.

Koffieprijs in lift

■ *WASHINGTON - De koffieprijzen zijn vrijdag korte tijd omhooggeveerd nadat de Braziliaanse koffiehandel in opdracht van de regering had besloten voor onbepaalde tijd de export te staken. Het grote koffieland dat indertijd in de voorste gelederen stond om de Internationale koffie-overeenkomst ongedaan te maken waarbij via vaste afspraken het koffie-aanbod in de hand werd gehouden heeft nu een complete ommedraai gemaakt en wil weer de invoering van exportquota wat men een jaar geleden nog verfoeide. De koffiezaken deden vrijdag dan ook goede zaken want koffie wordt er gedronken, of hij nu duur is of goedkoop.*

Ruim tweehonderd doden in Kuwayt

PLO: Palestijnen slachtoffers wraak

TUNIS - In Kuwayt zijn sinds de verdrijving van het Iraakse leger meer dan tweehonderd Palestijnen vermoord en enkele honderden Palestijnen gemarteld.

Dat heeft Bassam Abu Sharif, een naaste medewerker van PLO-leider Yasir Arafat, vrijdag in de Tunesische hoofdstad Tunis verklaard. Abu Sharif liet weten dat sinds de bevrijding van Kuwayt 210 Palestijnen zijn doodgemarteld, geëxecuteerd of opgehangen. De slachtoffers zouden zijn opgeborgen in massagraven. Zowel Kuwayti's als andere buitenlanders in het emiraat zouden zich hebben schuldig gemaakt aan het vermoorden van Palestijnen. Abu Sharif beschuldigt daarnaast de Kuwaytse politie van het martelen van honderden Palestijnen, onderwie ook kinderen. De martelingen zouden worden uitgevoerd in het Mubarak-ziekenhuis in Kuwayt-stad.

Mensenrechtenorganisaties berichtten de afgelopen weken dat Kuwayti's inderdaad wraakacties ondernemen tegen Palestijnen, Jordaniers en Irakezen.

DAR ES SALAAM - De Tanzaniaanse president Ali Hassan Mwinyi heeft donderdag alle oppositiepartijen verboden. Het verbod is een reactie op het verzet twee weken geleden van de oppositie tegen de eenzijdige samenstelling van een presidentiele commissie, die belast is met een herziening van de eenpartijstaat.

In brief aan VN:

Irak:Iran steunt rebellen

NICOSIA - De Iraakse machthebbers beschuldigen op verkapte wijze in een brief aan de Verenigde Naties Iran ervan de opstandelingen in het zuiden van Irak aan te moedigen en te steunen. Dat blijkt uit een bericht van het officiele Iraakse persbureau INA.

Volgens INA heeft de Iraakse minister van Buitenlandse zaken Tareq Aziz een brief aan onder meer VN-secretaris-generaal Perez de Cuellar geschreven dat "gewapende benden, afkomstig uit een buurland" verantwoordelijk zijn voor moordpartijen en enorme vernielingen in zijn land. "De schade, veroorzaakt door die criminele activiteiten, is enorm en heeft een bijzonder moeilijke situatie geschapen voor miljoenen Irakezen die toch al zwaar hebben geleden onder de militaire operaties van de geallieerden", aldus Aziz.

Teheran:

Iraakse vliegtuigen niet terug

KUWAYTSTAD - Teheran heeft Baghdad laten weten dat het de circa 150 Iraakse gevechtsvliegtuigen, die gedurende de Golfoorlog hun toevlucht in Iran hadden gezocht, niet zal teruggeven.

Dit heeft een hoge militaire functionaris van het bondgenootschap vrijdag gezegd. Iran zal de toestellen houden als compensatie voor de schade die het heeft geleden in de oorlog van 1980-1988 met Irak. De Iraakse toestellen vluchtten naar het buurland toen de geallieerde luchtmacht de luchtbases in Irak vernietigde. Daarbij waren de beste vliegtuigen van Baghdads luchtmacht, zoals MIG-29 gevechtsvliegtuigen en SU-24 bommenwerpers, alsook transportvliegtuigen.

Kiesraad El Salvador uitgeteld:

Arena wint stembus, opkomst 45 procent

SAN SALVADOR - Het kiestribunaal van El Salvador heeft vrijdag officieel de regerende rechtse ARENA-partij van president Alfredo Cristiani uitgeroepen tot winnaar van de parlements- en gemeenteraadsverkiezingen die op 10 maart gehouden werden.

De Arena behaalde volgens de officiele einduitslag, die twee weken op zich liet wachten, 44,3 procent van de stemmen. De partij heeft daardoor recht op 39 van de 84 zetels van het parlement. De christendemocratische PDC zal daarin 26 zetels bezetten, de -rechtse- partij van Nationale verzoening (PCN) negen, de linkse coalitie Democratische convergentie (CD) mag acht afgevaardigden leveren, en de -communistische-nationalistische Democratische unie en de Authentieke Christelijke beweging hebben ieder recht op een zetel. Deze uitslag betekent dat de linkse Convergentie niet in de kiesraad vertegenwoordigd zal zijn. Dit recht valt de eerste drie geplaatste partijen toe. De Arena heeft verder in 175 van de 262 gemeenten gewonnen.

Het kiestribunaal maakte verder bekend dat slechts 1,15 miljoen van de 2,5 miljoen Salvadoraanse stemgerechtigden hun stem hebben uitgebracht. Dat is een opkomst van 45 procent.

Volgens het tribunaal is er bij de verkiezingen niet gefraudeerd. Het wees daarmee de beschuldigingen van de hand van de CD-coalitie die de afgelopen dagen vooral Arena en de PCN stembusfraude verweten. Een 160 man sterke waarnemersdelegatie van de Organisatie van Amerikaanse staten constateerde op haar beurt echter dat het kiestribunaal "onsamenhangend" en "ongecoordineerd" gewerkt heeft.

In bunkers nog wachtend op vijand

Oorlog is niet voor alle Iraki's voorbij

KUWAYTSTAD - Hoewel de Golfoorlog officieel al meer dan drie weken is afgelopen, komen er nog steeds Iraakse militairen uit bunkers in de woestijn te voorschijn die zich over willen geven. Zij hadden geen contact meer met het Iraakse opperbevel en weten blijkbaar niet dat de vijandelijkheden beeindigd zijn, zo vertellen geallieerde militairen in Kuwayt.

In de meeste gevallen krijgen de opgeluchte Irakezen voedsel en kleding, waarna ze overgedragen worden aan het Saudische leger om zich bij de andere zestigduizend Iraakse krijgsgevangenen te voegen.

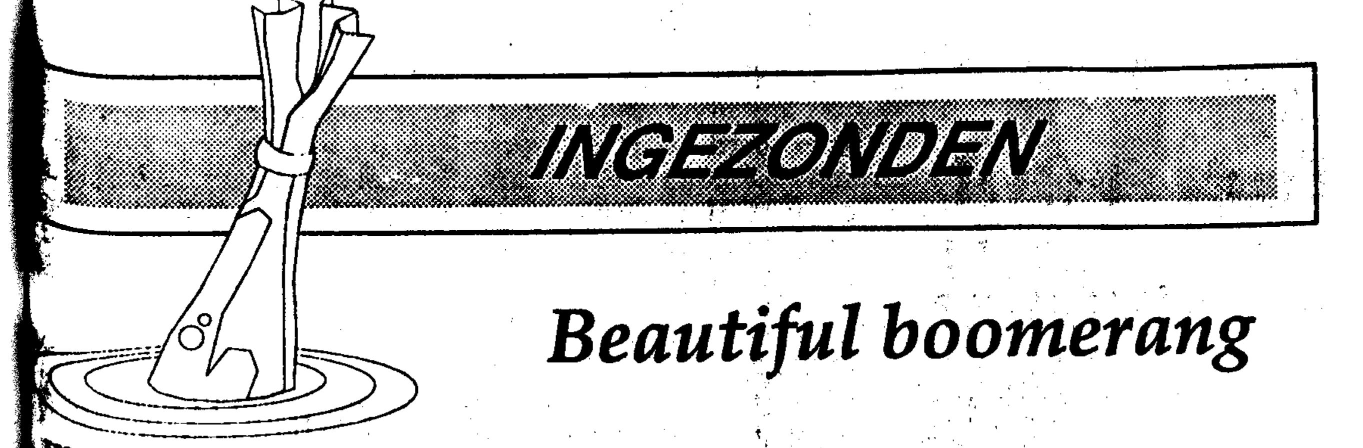
Maar in één geval werd een Iraakse militair, die zijn bunker op het internationale vliegveld in Kuwayt had verlaten om zich over te geven, zonder omwegen doodgeschoten door de Kuwaytse officier aan wie hij was overgedragen. "Hij haalde niet eens het einde van de landingsbaan", zei een Amerikaanse militair die het zag gebeuren. Het Amerikaanse leger heeft bij het Kuwaytse leger over de officier geklaagd. Hij is inmiddels gearresteerd en zal voor een krijgsraad moeten verschijnen.

JAPANSE MILITAIREN

Volgens de militairen is het met het oog op de schade die de geallieerde bombardementen aan het Iraakse communicatienetwerk hebben toegebracht, nauwelijks verbazingwekkend dat sommige Irakezen niet weten dat de oorlog is afgelopen. Geallieerden wijzen erop dat na de Tweede Wereldoorlog hetzelfde gebeurde toen Japanse militairen zich jarenlang schuilhielden op eilanden in de Stille Oceaan omdat zij zich er niet van bewust waren dat de oorlog voorbij was. "In de woestijn zal het geen jaren duren", aldus de kapitein, "Zij hebben niet genoeg voedsel en zij kunnen zich nergens verbergen, maar het kan nog een paar weken aanlopen voor wij de laatsten hebben".

In kringen van het Kuwayts verzet wordt ook gezegd dat een aantal Iraakse deserteurs ondergedoken zit in huizen van Kuwayti's. Deze militairen, die er tijdens de oorlog vandoor gingen, durven niet naar buiten te komen uit angst voor wraakacties van de Kuwaytse bevolking. Er wordt echter onderhandeld met het Rode Kruis om deze Irakezen te beschermen, aldus het verzet.

LONDEN - Een Brits cruiseschip met 309 passagiers aan boord is in de Atlantische Oceaan in brand geraakt. Het vuur kon echter met eigen mankracht worden bedwongen zonder dat er zich persoonlijke ongevallen voordeden aan boord. De Eurosun was op de terug van een rondreis langs de Canarische eilanden en Marokko toen de brand het bovendek zich voordeed.

Beautiful boomerang

IK DENK dat Kabesa [m]aar wat blij is dat door de [hev]idige storm van kritiek [he]t belangrijkste punt prak[ti]sch onbesproken is gebl[eve]n. Moralisten staren zich [bli]nd op het verschijnsel [lot]erij-binnen-loterij op zich, [ter]wijl daar de kern van het [pro]bleem niet ligt. Gokluss[en] hebben daar geen enkel [pro]bleem mee. Ook niet met [de] beruchte penning waar [S]IMACOM ineens zo heftig [teg]en protesteerde. En ook [nie]t met de technische onpar[tij]digheid van de trekkingsmachine (waarbij nog eens [ter] toelichting een dame uit [de] USA voor de camera werd [ges]leept, die er dus ook al [nie]ts van had begrepen).

Het grote probleem is dat [Ka]besa vanaf het begin van [de] kampagne de overheer[sen]de indruk heeft achterge[lat]en DAT ELKE TREK[KIN]G EEN WINNAAR ZOU [OP]LEVEREN!

De potentiële ellende [tek]ende zich al af te tekenen [bij] de eerste trekking: met de eerste presentatie van de trekkingsmachine. Drie andere faktoren spraken nl. een geheel andere taal:

1) Curaçao Palace viert haar 15-jarig bestaan.
2) C.P. wil dit 'groots' vieren onder de pretentie iets terug te willen geven aan haar trouwe cliëntèle ('duna algu bèk na pueblo').
3) Het standaard antwoord van Kabesa op navenante vragen, dat alle huizen van de hand moeten ('tur kas mester bai').

Dit nog eens versterkt door zijn vrijgevige bodylanguage (veel smiles en handgewapper) waar een Sinter Klaas jaloers op zou zijn.

U begrijpt uit voorgaande punten dus: IEDEREEN ZAT IN FEITE OP EEN TOMBOLA TE WACHTEN! Hetgeen dus in flagrante tegenstelling stond met de presentatie van die trekkingsmachine! Het is mij een volslagen raadsel waarop hierop niet eerder werd gereageerd. Diezelfde verbazing geldt dus ook voor de 'plotselinge' verontwaardiging van de heren Metry en Piar.

De basisberekeningen zijn inmiddels bekend:
Tien getallen in vijf draaitrommels is tien tot de vijfde macht. Die kans wordt nog eens zwaar gereduceerd door het verkoopcijfer dat beneden de helft schijnt te liggen. En de laatste domper is de faktor tijd, voor het gemak even simplistisch vertaald in hoog basisgetal (100.000) versus lage trekkingsfrekwentie, waardoor de kans sterk vergroot wordt dat de prijzen helemaal nóóit getrokken worden. Begint u zich dan ook maar vast voorzichtig geestelijk voor te bereiden dat ook de derde trekking op een 'teleurstelling' zal uitlopen.

Of Kabesa juridisch illegaal handelt kan ik niet beoordelen. Dat deze meneer echter de illegaliteit niet schuwt werd snedig benadrukt door Chin Behilia die in het radioprogramma 'Papia Un, Papia Dos' de vergelijking maakte tussen dit 15-jarig feestvarken en de veel jeugdiger leeftijd van de legalisering van deze goksektor.

De grootste schande in deze hele affaire is echter dat 3 entiteiten uit onze gemeenschap, waarvan enig verstand, integriteit en onafhankelijkheid verwacht mag worden, zich heelhuids lenen voor medewerking aan dit soort escapades!. Die 3 zijn Telecuraçao, Hubert Hoogvliet en meneer Gijsberta van notariskantoor Sperwer. Met name Hubert wil ik er even op attenderen dat zijn overdadig enthousiast optreden als MC bij deze Kabestrekkingen zijn geloofwaardigheid als nieuwsman zeker geen goed doet.

Ik weet niet wat Kabesa met zijn handelwijze denkt te winnen. Daarover doen allerlei gewaagde speculaties de ronde. Duidelijk lijkt in ieder geval dat hij nog nooit heeft gehoord van het 'boemerang-effekt'. Of misschien toch? Was in feite het uitstel van de tweede trekking 'op verzoek van velen' al niet een teken aan de wand? Al is de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaalt hem wel?

RALPH PETERSEN
Curaçao.

De logica van een gokspel

[BE]ATRICE noch ANA is afge[we]en zondagavond [gew]onnen door lotenkopend [pub]liek. Veel teleurstelling [en] verontwaardiging. De [tele]urstelling is begrijpelijk. [Wi]e droomt er niet over het [win]nen van een woonhuis? [Zek]er in een tijd dat de [aan]koop van een eigen [wo]ning voor velen onbetaal[baa]r is geworden. Maar zijn [de] reacties van verontwaar[dig]ing en gevoelens van [bed]rogen te zijn op zijn [pla]ats?

[N]aar mijn mening zijn der[gel]ijke reacties alleen [gere]chtvaardigd als zich iets [voor]doet dat men niet had [kun]nen vermoeden of dat [teg]en de regels van de [bes]taande praktijk ingaat. [Al]s het voorafgaand aan de [trek]king, op grond van ervaring soms niet duidelijk dat [het] heel goed mogelijk zou [kun]nen zijn dat de 'prijs [bin]nen zou blijven'?

[Ie]dere lotenkoper en lote[rijo]rganisator op Curaçao [wee]t het antwoord op deze [vraa]g. Men maakt het gere[geld] mee bij het participeren [aan] 'wega di number' of bij [het] kopen van een 'lot'. Het [kan] voorkomen dat er geen [win]naar van een prijs is. [Die] mogelijkheid is inhe[rent] aan het gokkarakter [van] het nummerspel en [and]ere loterijen die volgens [deze]lfde principes, regels en [afsp]raken zijn opgezet.

In het kort komen deze er [op] neer dat: 1) alleen de [lote]n (of nummers) die ver[koc]ht zijn een kans maken [op] een prijs, 2) de niet[ver]kochte loten aan de loterij[orga]nisator toebehoren, 3) [de] loterij-organisator ver[ant]woordelijk is voor de uit[kerin]g van de volledige afge[spro]ken prijs, ook wanneer [er] onvoldoende loten ver[koc]ht heeft c.q. een te lage [verk]oop-omzet in verhouding [tot] het prijzenpakket behaald heeft.

Het gokelement voor de loterij-organisator vindt zijn oorsprong in het feit dat in de praktijk nooit 100% van de loten verkocht wordt. De gemiddelde hoogte van het verkooppercentage verschilt per cijferspel. Zo ligt het gemiddelde verkooppercentage bij een tweecijferspel (00 t/m 99) erg hoog; het gaat immers om slechts 100 loten. Daarentegen ligt dit percentage bij een vijfcijferspel (00000 t/m 99999) zeer laag (100.000 loten).

De volgende wetmatigheid is van toepassing: hoe lager het verkooppercentage, hoe groter de kans dat de loterij-organisator geen prijs hoeft uit te betalen, maar hoe kleiner de winst of zelfs hoe groter het verlies indien er wel een winnend lot is.

Een voorbeeld: loterijorganisator of 'rifero' X organiseert een loterij van 100.000 loten (vijfcijferspel) tegen de inleg van f.25,- per lot. Er is één prijs van f.500.000,-. Bij een verkooppercentage van 100% zou hij een verkoopomzet van 2,5 miljoen behalen en een half miljoen aan prijzengeld dienen uit te betalen.

Stel dat rifero X slechts 20% of 20.000 loten weet te verkopen. Dan geldt de kans van 2 op 10 dat een prijs op een verkocht lot valt; de kans dat de rifero geen prijs hoeft te betalen is 8 op 10! De kans is dus zeer groot dat de rifero de verkoopomzet van f.500.000 (20.000xf.25,-) minus onkosten voor promotie e.d. als winst kan behouden. Indien er wel een prijs is speelt de loterij-organisator op 'break-even'.

Bij de verloting van het eerste woonhuis ANA was er geen winnaar. Gezien bovenstaand cijfervoorbeeld is dat geen verrassing. Naar verluidt zijn bij de tweede loterij van BEAUTIFUL HOMES niet meer dan 10.000 loten verkocht. Naast de hoofdprijs van een woonhuis (BEATRICE) plus vele extra's werd een tweede prijs ANA beschikbaar gesteld. Uitgaande van een verkooppercentage van 10% en twee prijzen gelden volgens de kansrekening de volgende kansen: 18% kans dat iemand één van de prijzen wint; 1% dat beide prijzen worden gewonnen; 81% kans dat er helemaal geen winnaar is. Zelfs bij een verkooppercentage van 20% is de kans 64% dat er geen winnaar is.

BEATRICE en ANA bleven binnen. Geen sprake van bedrog of oplichterij, maar een kwestie van kansberekening. U mag zelf beslissen. Interessant is ook om het zeer riant voorkomend prijzenpakket nader te beschouwen. Maar dat is weer een ander verhaal en nu CARMENCITA.....

MIKE J.
Curaçao.

[Radi]o-programma

[WI]LLEMSTAD — Aan[staan]de zondag, 24 maart, [zal] in het radioprogramma ['Ko]mbersando ku Pacheco' [op R]adio Korsou FM 93.9, [gesp]roken worden over het [bijbel]vertaalproject van het [Ant]illiaans Bijbelgenoot[schap]/Sosiedat Antiano di [Bijb]el. Pacheco Statie heeft [hierv]oor een aantal leden [van h]et bijbelvertaalteam uit[geno]digd: directeur/vertaal[coörd]inator Robert Scholma, [t]wee vertalers Marlon [Sche]dt en Shirley Henri[quez] en de theoloog Geer[t] Kloppenburg. Zij zullen [over] hun werk binnen het [Ant]illiaans Bijbelgenoot[scha]p uitwijden.

[Wa]nneer u vragen hebt [met] betrekking tot het ver[taalw]erk moet u zeker luis[teren]. Men kan telefonisch [vrag]en stellen tijdens het [progr]amma. Het programma [word]t live uitgezonden en [duur]t van twee tot vier uur ['s mi]ddags.

'Valse dochter'

WILLEMSTAD — De 62-jarige L.T. is in verzekerde bewaring gesteld op verdenking van het vervalsen van documenten met de bedoeling een elfjarig meisje als zijn dochter te doen erkennen. Hij liep tegen de lamp toen hij op het bureau van de vreemdelingendienst poogde haar in zijn paspoort te laten bijschrijven.

In een eerste verhoor gaf de man toe dat het bewuste meisje een van Santo Domingo afkomstige nicht van zijn vrouw is.

WILLEMSTAD — *De medewerkers van het Antilliaans Bijbelgenootschap tonen de onderscheiding die het genootschap heeft gekregen voor haar verdiensten voor de maatschappij, onder meer het vertalen van de bijbel in het Papiamentu.*

WILLEMSTAD — Een drugsklant die er een gewoonte van heeft gemaakt om bezoekers van het Hoofdpostkantoor aan de Schottegatweg lastig te vallen, is daar gisternamiddag door een politiepatrouille verwijderd. De politie laat weten in het vervolg strenger te zullen optreden tegen lieden die zich aan soortgelijk wangedrag schuldig maken.

30 Juni aanstaande:

Positie van de vrouw ter discussie in ITC

WILLEMSTAD — Welke strategie moet er worden toegepast om de positie van de vrouw te verbeteren voor het jaar 2000? Over dat thema wordt er gediscusieerd in het International Trade Center, waar het Steering Committee op 30 juni een bijeenkomst organiseert. Dit in het kader van de bijeenkomst die in 1985 in Nairobi is gehouden.

Daar fixeerden deelnemers van overheidszijde zich op hetzelfde thema: hoe er gewerkt kan worden aan veranderingen van de positie van de vrouw. In de Antillen werken zowel overheids- als niet-overheids-groeperingen aan dit vraagstuk.

Vrouwen worden nog steeds uitgesloten van beleidsposities en in het nemen van beslissingen worden vrouwen nog steeds bemoeilijkt om hun wensen en belangen naar voren te brengen in een gemeenschap die wordt gedomineerd door mannen, zo schrijft het Steering Committee. "Daarom is het nodig een strategie te ontwerpen om het ontwikkelings-niveau in een land te verhogen en de positie van de vrouw te verbeteren."

INTEGREREN

Het Steering Committee denkt in de eerste plaats aan integratie van de vrouw bij het formuleren, uitvoeren en evalueren van beleid, programma's en ontwikkelingsprojecten. Ook moeten vrouwen de mogelijkheid krijgen om zelfstandig hun prioriteiten naar te formuleren, zodat zij zo een betere positie en voorwaarden hebben om beslissingen te nemen.

Op Curaçao werken er vrouwen in allerlei bedrijfssectoren, hetgeen ervoor pleit om ze te waarderen en te erkennen. De discussie hierover wordt in juni aanstaande gehouden in het ITC.

Viering dag van de jeugd

WILLEMSTAD — De stichting katholieke pastorale jeugd, "Hoben e piedra bibu" organiseert op zondag 24 maart, Palmzondag, een viering speciaal voor de jeugd. Het een en ander vindt plaats in kader van de Internationale dag van de jeugd die in 1985 door paus Johannes Paulus II werd uitgeroepen.

De viering begint om drie uur met een mars vanuit de Coromoto kerk naar Landhuis Habaai. Daar zal een heilige mis voor de jeugd gehouden worden. Na de mis zal een culturele manifestatie gehouden worden.

WILLEMSTAD — De Nederlands Antilliaanse Zwembond (NAZB) organiseert een cursus voor assistent-trainers voor synchroonzwemmen en daarnaast een cursus voor scheidsrechters.

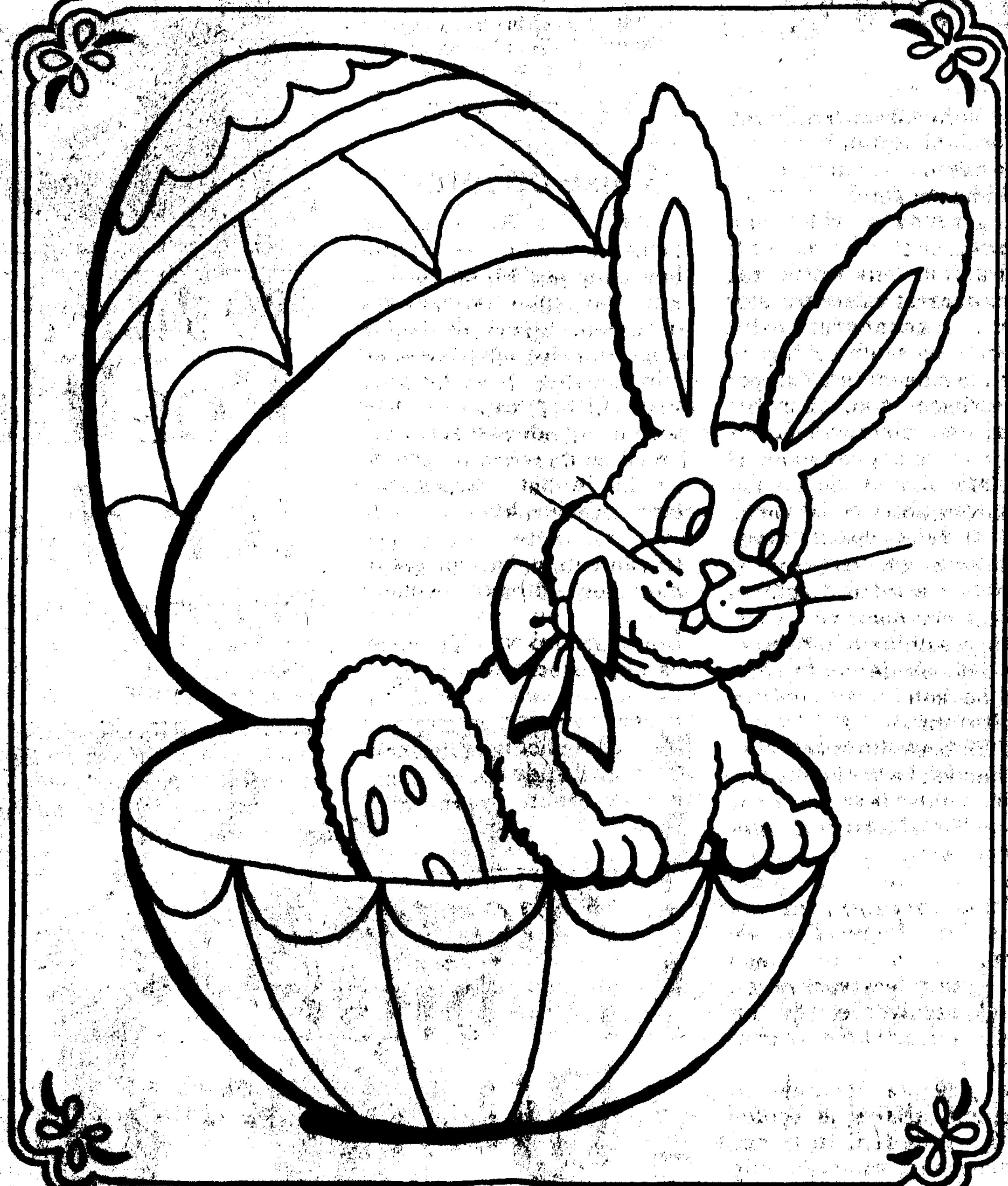
Het synchroonzwemmen wordt gedoceerd door Naricela Iglesias Garcia die veel ervaring heeft in deze tak van de zwemsport. De cursussen, bestaande uit een theoretisch en een praktisch deel, worden gehouden op 2, 5, 6, 9, 12, 13 en 16 april. De NAZB nodigt iedere geïnteresseerde uit om zich in te schrijven bij Arthur Curiël, tel. 376333; mevrouw Solomon, 377834 of de heer Halabi tel: 661628.

In Jeltsins geboorteplaats:

Honger-oproer

MOSKOU - Voedseltekorten in de geboorteplaats van Boris Jeltsin, de president van de Russische federatie, hebben geleid tot ernstige rellen. Dat is vrijdag meegedeeld in Moskou door een naaste medewerker van Jeltsin. Roeslan Chasboelatov suggereerde in het Russische parlement dat de voedseltekorten in Sverdlovsk iets te maken hebben met het massale "nee" dat de bevolking van die stad afgelopen zondag liet horen bij het referendum over de toekomst van de Sovjetunie.

PAASKLEURWEDSTRIJD

Jongens en meisjes tot 10 jaar:

[illegible]

Kleur de tekening, knip hem uit en stuur hem voor 26 maart 's morgens naar Amigoe Scherpenheuvel.

Op de envelop vermelden: **Kleurwedstrijd**

Naam:.. Adres:....................

Leeftijd:.. Tel.nr.:....................

PRIJZEN PAASKLEURWEDSTRIJD

Jongens en meisjes.
Hier volgen de prijzen die jullie kunnen winnen:

- Een "FreeStyle" horloge (waterproof + alarm) van Kimga Sports - Get Fit.
- Een boek van Pinkeltje van Boekhandel Yumi.
- Een "FreeStyle" portemonnee van Kimga Sports - Get Fit.
- Een waardebon van f.25,- van Boutique The Blitz.
- Een aquarium (10 gallon) van Pet Care.
- Een waardebon t.w.v. f.15,- van Candy Barrel.
- Een waardebon van f.25,- van boutique "Young Look".
- Een playset t.w.v. f.35,- van Monilet - Playworld.

en nog verschillende andere prijzen!

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK (openingstijden voor het publiek) maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(openingstijden voor lezers) woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aantekende stukken om 15.30 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. Nicolaas, tel.: 5520/8688.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

GALERIA DI ARTE BONAIRE (Kaya Grandi 70): openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

LVV: openingstijden Slachthuis i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

****

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk: maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol: maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon: maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

****

Beleid met 'concrete doelstellingen'

UPB geeft prioriteit aan de hotelvakschool

KRALENDIJK — Volgens vice-voorzitter van de UPB, Ramoncito Booi, zal de hotelvakschool de komende vier jaar meer prioriteit krijgen. De voorbereidingen daarvoor zijn al in vergevorderde staat. Behalve aan dit onderwijs belooft Booi dat er ook aandacht besteed zal worden aan voorbereidend onderwijs voor kinderen die de kleuterschool gaan bezoeken.

Met nadruk belooft Ramoncito Booi, dat de UPB alles in het werk zal stellen om bij te dragen aan een goede vorming. Het onderwijs zal naar zijn mening moeten bijdragen aan de opvoeding, de bewustwording en de motivatie van de Bonaireaanse jeugd die daardoor in staat zal zijn om een verantwoorde bijdrage te leveren aan de gemeenschap.

Booi: 'In dit kader zullen wij de komende jaren een beleid voeren dat op concrete doelstellingen is gericht. Uiteraard binnen het terrein van onze mogelijkheden die gebaseerd zijn op ons kader en de financiële ruimte.

De UPB stelt zich voor in het onderwijs op vier terreinen te werken. Het voorschoolse onderwijs (crèches en speelschooltjes) waarop een betere controle uitgeoefend zal worden en waarbij er meer aandacht is voor de ontwikkeling van de kinderen. Daarnaast denkt de UPB aan voorbereidend onderwijs (kleuteronderwijs) en basisonderwijs dat op een meer moderne leest geschoeid zal worden en warbij de kennis van de Nederlandse taal geoptimaliseerd zal worden.

Datzelfde geldt ook voor rekenonderwijs en een nieuw vak dat toeristisch onderwijs zal worden. Ten slotte zal het voortgezet onderwijs een meer geconcretiseerd LADVO onderwijs krijgen, waar leerlingen een opleiding krijgen in een horecasector. Ten slotte zal nagegaan worden in hoeverre een avondschool voor HAVO tot de mogelijkheden behoort. De UPB denkt ook aan een uitbreiding en verbetering van het naschoolse onderwijs aan volwassenen.

Ramoncito Booi: 'Het is de bedoeling, dat de UPB via verschillende avondcursussen mensen die overdag andere werkzaamheden verrichten, de kans geeft zich verder te ontwikkelen. Voor leerkrachten en ambtenaren komen er cursussen die kunnen bijdragen tot optimaliseren van hun werk'.

Ook zal volgens Booi begonnen worden met de verbetering van de schoolgebouwen terwijl een basisschool en een kleuterschool gebouwd zullen worden. De school voor bijzonder onderwijs krijgt een afdeling voor zeer moeilijk lerende kinderen (ZMLK) waarvoor het gebouw uitgebreid zal worden. Voor de scholen zal ook een logopediste (spraaklerares) aangetrokken worden terwijl tenslotte ook het project van de openbare leeszaal uitgevoerd zal gaan worden.

Op het gebied van de sport zullen verschillende cursussen gegeven worden in taktiek, techniek en begeleiding. Indien nodig zullen ook de verschillende sportvelden en terreinen verbeterd worden.

■*Op de foto een van de abri's waarvan er in april twintig op Bonaire geplaatst zullen worden. De bushaltes dienen tweeërlei doel: zij geven de buspassagiers beschutting en dienen tevens als reclamezuil. Stilistisch zijn de abri's fraai uitgevoerd. In de avonduren zijn ze verlicht.*

Overheid strijkt vier ton op

Overdekte bushaltes schaduwrijk en fraai

KRALENDIJK — In april zal de eerste abri (bushalte) nabij Mentor op Bonaire geplaatst worden. Een initiatief van de Arubaan Kenneth Ecury die daarvoor op Bonaire een bedrijf onder de naam Valla Bonaire N.V. heeft opgericht. De toestemming die de overheid daarvoor heeft gegeven is een lucratieve zaak, aangezien Valla Bonaire N.V. jaarlijks een bedrag van vier ton aan de overheid garandeert, zonder dat daarvoor een gulden geïnvesteerd behoeft te worden.

Deze investering is een zaak van Valla Bonaire, die in samenwerking met de Interbank Bonaire N.V. een twintigtal van deze abri's zal plaatsen. Dat is een investering van 240.000 gulden die terugverdiend zal worden door het plaatsen van reclame op de abri.

Ecury vertelde tijdens een door de overheid georganiseerde persconferentie dat de ervaringen op Aruba, waar 32 van dergelijke abri's zijn geplaatst uitstekend is. Nu is ook Bonaire doel geworden van het bedrijf dat op Bonaire in reclame echter beperkt is door het gebrek aan openbaar vervoer. Voor Kenneth Ecury echter geen bezwaar, want naar zijn mening zullen de toeristen en de lokale bevolking zijn reclame op de abri's toch wel zien al rijden ze niet met regelmatige openbaar vervoer.

Ecury: 'Afgezien nog van het voordeel dat passagiers niet in de zon behoeven te staan, zijn de halteplaatsen ook nog uiterst decoratief. Voor vandalisme zijn we niet bang. De ramen van de abri zijn van gepantserd glas en kunnen niet versplinteren. Bovendien hebben we op Aruba een gunstige ervaring waar slechts tien maal een ruit is gesneuveld'.

De abri's zijn een Nederlands produkt van de firma Jansen Systemen die op de abri een garantie geeft van tien jaar. Valla Bonaire zorgt voor plaatsing, onderhoud en reclame. De overheid behoeft jaarlijks slechts de 400.000 guldens in ontvangst te nemen. De reclame op de abri's is in het algemeen van grotere bedrijven met wereldbekendheid. De reclamefolders zijn erg verzorgd en een lust voor het oog.

Als de eerste abri rond 15 april geplaatst zal zijn, dan volgt de rest in Rincon en in de wijken Antriol, Nikiboko, Tera Cora, de luchthaven en andere strategische plaatsen. Het wachten is nu op de invoering van een adequaat openbaar vervoer op Bonaire.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt morgenochtend tijdelijk zwaar bewolkt en een plaatselijke bui. Matige, tot vrij krachtige oostelijke wind (tussen tien en 24 knopen).

WEEROVERZICHT:
Een klein gebied met voornamelijk lichte buien ten noorden van de Benedenwindse eilanden zakt langzaam zuidoostwaarts. Dit heeft tot gevolg dat morgenochtend tijdelijk enkele plaatselijke buien over de eilanden tot ontwikkeling kunnen komen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Station	Vanmorgen 08.00 L.T. Het weer	Afgelopen 24 uur Max	Min	Neerslag mm
Aruba	licht bewolkt	30	25	0.0
Bonaire	licht bewolkt	32	24	0.0
Curaçao	licht bewolkt	31	25	0.8
St Eustatius	licht bewolkt	28	24	0.0
St Maarten	licht bewolkt	29	24	sp
Amsterdam	licht bewolkt	10	-2	0.0
Boston	geheel bewolkt	+4	+2	6.1
Caracas	licht bewolkt	20	17	0.0
Chicago	zwaar bewolkt	18	10	4.1
Detroit	geheel bewolkt	14	+4	2.8
Kingston	half bewolkt	32	23	0.3
Miami	zwaar bewolkt	26	23	0.0
New York	geheel bewolkt	+8	+4	0.5
Philadelphia	motregen	11	+4	12.7
Port of Spain	zwaar bewolkt	32	20	sp
San Juan	licht bewolkt	26	24	4.3

Eerste filiaal eind april

Interbank vol vertrouwen in ontwikkeling Bonaire

KRALENDIJK — Interbank Bonaire N.V. zal deelnemen in het zogenaamde abri-project op Bonaire. De bankinstelling die in april op Bonaire de deuren zal openen heeft veel vertrouwen in de ontwikkeling van Bonaire en wil daar economisch en infrastructureel aan bijdragen, aldus vice-manager Freddy Beukenboom.

De overdekte bushaltes — in Nederland met een Frans woord abri genoemd — zijn een project dat wordt geïntroduceerd door Valla Bonaire N.V. Een van de motieven dat de Interbank Bonaire N.V. bij het project betrokken wilde zijn, was ook de uitgifte van een wegenkaart, waarop niet alleen de voornaamste wegen en bushaltes zijn aangegeven, maar ook de belangrijkste toeristische bezienswaardigheden.

Beukenboom beaamde wel, dat het project vooruitliep op de opening van de bank, maar nog voor eind april zal Bonaire kunnen beschikken over een moderne bank met optimale service voor de gemeenschap Bonaire, aldus de assistent-manager.

Aanslag voorkomen

■ *BRASILIA - Jose Daionisio heeft geprobeerd met een mes president Fernando Collor de Mello te bereiken om hem neer te steken tijdens een wandeling door de straten van de Braziliaanse hoofdstad. Hij bereikte met deze poging slechts de politieceel doordat hij snel werd ontwapend door politieagenten.*
(AFP-satellietfoto)

AANBOD OVERLEG VILNIUS

Gorbatsjov tegenover "Der Spiegel"

SU-republieken kunnen Oost Europa-weg gaan

HAMBURG - Sovjetpresident Michail Gorbatsjov is van mening dat Sovjetrepublieken die geen deel uit willen maken van de nieuwe unie, dezelfde weg kunnen gaan als de vroegere Oosteuropese broederstaten van de Sovjetunie. Hij heeft dit gezegd in een interview met het Duitse tijdschrift "Der Spiegel", dat in het nummer dat maandag verschijnt gepubliceerd wordt.

Met de republieken die zich af willen scheiden zal de Sovjetunie volkenrechtelijke betrekkingen aangaan, aldus Gorbatsjov. En hij legt uit dat "wij de positie moeten innemen, die wij destijds tegenover Oost-Europa aannamen".

De Sovjetpresident acht het noodzakelijk dat zijn beleid van hervormingen wordt voortgezet om de Sovjetunie van het "totalitarisme" te verlossen. Hij erkent dat hij fouten heeft gemaakt, maar voegt daaraan toe dat dat niet inhoudt dat er nu een terugkeer naar het verleden in gang gezet is. Zo kondigt hij aan dat staatsbedrijven geprivatiseerd zullen worden en noemt hij de convertibiliteit van de roebel "hoogst actueel".

SCEPSIS

Moskou heeft ondertussen Litouwen aangeboden onderhandelingen te beginnen over onafhankelijkheid van de Baltische deelrepubliek. Dat heeft Audrius Azubalis, woordvoerder van het Litouwse parlement, vrijdag bevestigd. Vitali Dogosjijev, vice-president van de SU, heeft de Litouwse president Vytautas Landsbergis per telegram voorgesteld volgende week de onderhandelingen te starten. "De Litouwse leiding staat sceptisch tegenover het voorstel", aldus Azubalis.

De Litouwse woordvoerder liet weten dat Vilnius pas wil onderhandelen als Moskou aan enkele voorwaarden voldoet. Zo moeten de Sovjetmilitairen de door hen bezette gebouwen in de Litouwse hoofdstad ontruimen.

Zeventien parlementariers "fout"

PRAAG - Zeventien leden van het Tsjechoslowaakse parlement hebben tijdens het communistische bewind gewerkt voor de geheime Tsjechoslowaakse politie STB.

Dat heeft Petr Toman vrijdag bekendgemaakt. Toman is woordvoerder van de parlementscommissie die is belast met het onderzoek naar een mogelijk STB-verleden van volksvertegenwoordigers. Toman presenteerde vrijdag een lijst waarop de namen van tien parlementsleden staan. De woordvoerder gaf aan dat de overige zeven namen ontbraken omdat deze zich al hadden teruggetrokken uit het nationale parlement.

Nieuwe regering in Irak

NICOSIA - Irak heeft een nieuwe regering geleid door Saadoun Hammadi. Dit heeft Radio Baghdad zaterdag bekendgemaakt.

Saadoun Hammadi, een Shi'itisch lid van de leidende Revolutionaire commandoraad, volgt president Saddam Husayn op die deze post in de vorige regering in handen had. Tareq Aziz keert in de nieuwe regering niet terug als minister van Buitenlandse zaken. Aziz is benoemd tot vice-premier. De nieuwe chef van de buitenlandse dienst wordt Ahmad Husayn Khoudair. Ali Hassan Al-Majid blijft minister van Binnenlandse zaken.

Hoop gloort in Joegoslavië:

Gemeenschappelijke markt in studie

BELGRADO - Na een ernstige politieke crisis, gloorde vrijdag enig optimisme in Joegoslavie nadat de diverse leiders zich bogen over een plan voor een soort gemeenschappelijke economische markt waarbinnen elke deelrepubliek een grote mate van politiek zelfbestuur geniet.

Het plan werd donderdag besproken in het presidium, het collectieve presidentschap van Joegoslavie, waarin de vertegenwoordigers van Servie en zijn bondgenoten weer hun zetel hadden ingenomen. Aan het beraad, waar de crisis werd besproken waaraan het land uiteen dreigt te vallen, namen ook premier Ante Markovic en ambtenaren deel die het plan hebben opgezet.

Het tien punten tellende voorstel, uiteengezet in een presidentiele verklaring die door het persbureau Tanjug werd gepubliceerd, biedt een blauwdruk voor het vrije verkeer van handel en arbeid tussen de republieken, voor als zij besluiten hun banden met de huidige federatie losser te maken of geheel te verbreken. Het plan voorziet onder meer in één enkele munt die is gekoppeld aan de ECU van de Europese Gemeenschap.

Maximum prijzen eilandgebied CURAÇAO, ingaande 25 maart 1991.

KOFFIE	verpakking	groothandel	consument
Nescafe			
(colombian gold)	12/7 oz.	f, 85,72	f. 7,93—3,56
(brazilian supreme)	12/7 oz.	f. 85,72	f. 7,93—3,56
(brava)	12/4 oz.	f. 57,94	f. 5,36—2,08
(classic)	12/2 oz.	f. 34,66	f. 3,21—0,99
(classic)	12/8 oz.	f. 87,09	f. 8,06—4,15
(classic)	12/4 oz.	f. 57,94	f. 5,36—1,98
(silka)	12/4 oz.	f. 57,94	f. 5,36—2,08
(decaf)	12/2 oz.	f. 36,06	f. 3,34—1,01
(decaf)	12/4 oz.	f. 65,27	f. 6,04—2,02
(decaf)	12/8 oz.	f. 114,49	f. 10,59—4,01
(mountain blend)	12/8 oz.	f. 86,22	f. 7,98—4,02
(colombian blend)	24/170 gr.	f. 103,15	f. 4,77—2,99
(colombian blend)	24/85 gr.	f. 55,17	f. 2,55—1,55
THEE			
Pick-wick (ceylon)	24/20 x 4 gr.	f. 46,02	f. 2,13—0,44
(ceylon)	24/20 x 2 gr.	f. 36,08	f. 1,67—0,06
(china blossom)	12/20 x 2 gr.	f. 20,57	f. 1,90+0,04
(tea for one)	24/20 x 1,5 gr.	f. 34,83	f. 1,61+0,02

De Minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid

MENSEN

■ *Voor deze twee Arabische kinderen is de oorlog een spelletje. In een vluchtelingenkamp in het noorden van Kuwayt, tegen de grens met Irak, spelen de kinderen 'soldaatje' met een Irakees AK47 Kalashnikov automatisch geweer. De kamphuisjes herbergen zo'n 600 Arabieren, de meesten van afkomst uit Irak.*

Oprotpremie afgekeurd

Het kabinet gaat de financiële ondersteuning voor buitenlanders die naar hun land van herkomst terugkeren niet uitbreiden. De huidige faciliteiten blijven gehandhaafd. De prioriteit van het kabinetsbeleid ligt bij de versterking van het beleid gericht op integratie van minderheden in de Nederlandse samenleving.

Dat heeft het kabinet vrijdag besloten op voorstel van minister De Vries van sociale zaken. Uit onderzoek is bovendien gebleken dat de financiële ondersteuning waar terugkerende buitenlanders recht op hebben geen doorslaggevende factor is in het besluit om naar hun geboorteland terug te gaan. Veelal zijn het persoonlijke factoren die zo'n besluit bepalen, aldus de nota van De Vries over het remigratiebeleid.

In mei wordt in Den Haag het zogenoemde terugkeerbureau geopend voor mensen die zich weer willen vestigen in hun land van herkomst.

Slechte voorlichting AIDS in VS blijft zich uitbreiden

De **AIDS-epidemie** breidt zich in de Verenigde Staten nog steeds uit. Tot die conclusie is staatssecretaris H. Simons van sociale zaken, volksgezondheid en cultuur gekomen na drie dagen besprekingen in Washington en New York met Amerikaanse onderzoekers, politici en regeringsfunctionarissen.

"De prognose voor de jaren negentig in Amerika is dat de zaak zich nog niet gestabiliseerd heeft, zei Simons woensdagavond in Washington. De reden daarvoor is dat in de Verenigde Staten, anders dan in Nederland, waar de ziekte zich niet veel meer uitbreidt, preventie en voorlichting veel te wensen over laat. Amerika besteedt 1,8 miljard dollar per jaar aan de bestrijding van AIDS. Maar het grootste deel van dat budget gaat naar bio-medisch onderzoek, terwijl er relatief weinig aandacht wordt besteed aan behandeling en preventie.

AIDS komt in Amerika vooral voor onder de verpauperde zwarte en Latino bevolking in de centra van de grote steden. Er is volgens Simons een direkt verband tussen AIDS en slechte huisvesting, werkeloosheid, criminaliteit, druggebruik en onvoldoende toegang tot de gezondheidszorg.

Voorlichting en preventie stuiten in Amerika op ideologische moeilijkheden, omdat men een moralistische instelling heeft en moeilijk over sexualiteit praat. Zo weigeren veel televisiestations reclameboodschappen over voorbehoedmiddelen uit te zenden.

Beestachtige smokkel bedreigt voortbestaan spleetschildpad

Door de verzending van ruim vijfhonderd zogenaamde **spleetschildpadden** en met name de wijze waarop dit gebeurde, is het voortbestaan van deze diersoort ernstig bedreigd. Dit zegt woordvoerder A. Bom van reptielen zoo 'Iguana' in Vlissingen, waar in totaal ruim achthonderd in beslaggenomen schildpadden zijn ondergebracht.

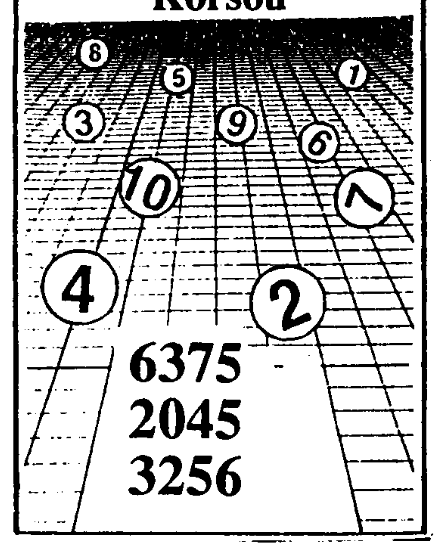
De Algemene Inspectiedienst (A.I.D.) nam maandag op Schiphol zes kisten met schildpadden in beslag die van het thuisland Tanzania onderweg waren naar hobbyisten in de Verenigde Staten. In vijf kisten waren meer dan driehonderd pantserschildpadden gestapeld.

De vijfhonderd spleet- of pannekoekschildpadden waren in een kist van eenvijfde kubieke meter gepperst. Bij een groot deel van deze dieren staken bekkenbotten kompleet door het vrij flexibele schild en zij hadden flinke verwondingen aan kop of poten. De inbeslag genomen partij spleetschildpadden zou volgens Bom 90 tot 95 procent van de wereldpopulatie uitmaken.

Volgens Bom zijn veel van de dieren bovendien slechts op eenderde van hun oorspronkelijke gewicht. "Lekker goedkoop tijdens de opslag en met het oog op het vervoer", aldus Bom. Mede door de ondervoeding hebben de schildpadden overmatige last van wormen en parasieten. Inmiddels hebben al enkele tientallen schildpadden het leven gelaten en volgens Bom sterven er nog dagelijks dieren.

Hij kan moeilijk aangeven hoeveel van de dieren te redden zijn. De stichting Traffic, onderafdeling van het Wereldnatuurfonds, probeert volgens Bom contacten te leggen met instanties in Tanzania over verantwoorde terugzetting van de schildpadden die de ellende overleven.

Wega di Number Kòrsou

650.000 dollar alimentatie voor Ivana Trump

Donald en Ivana Trump, sinds december vorig jaar van elkaar gescheiden, hebben nu ook een akkoord bereikt over de financiële consequenties van hun huwelijksbreuk. Het uit Tsjechoslowakije afkomstige exmodel krijgt van haar voormalige echtgenoot 14 miljoen dollar in contanten, een grote villa in Connecticut en een appartement in New York. Bovendien zal Donald Ivana jaarlijks 650.000 dollar alimentatie betalen.

Donald trump sprak donderdag in een verklaring van "een persoonlijke overwinning". Volgens de multimiljonair is hij op dit moment de enige Amerikaanse projectontwikkelaar die nog een cheque van 14 miljoen kan uitschrijven. "Daar prijs ik mij gelukkig mee".

Of Trump daartoe daadwerkelijk in staat is, valt overigens te betwijfelen. Vorig jaar in maart raakte hij in ernstige financiële problemen, zodat hij alleen voor zijn eigen levensonderhoud per maand nog "slechts" 375.000 dollar magopnemen.

Michael Kennedy, de advocaat van Ivana Trump, heeft donderdag gezegd dat, in tegenstelling tot de bewering van Donald Trump, er nog geen schikking is getroffen tussen zijn cliënt en de Amerikaanse onroerend-goed magnaat.

Knutselaar Leo Fender overleden

De Amerikaanse knutselaar en ontwerper **Leo Fender**, wiens elektrische gitaren door veel rocksterren worden bespeeld, is op 81-jarige leeftijd overleden. Hij stierf op weg naar een ziekenhuis nadat zijn vrouw hem donderdag bewusteloos in hun woning had gevonden, zo deelde de politie mee.

Fender noemde zich zelf een knutselaar en dreef aanvankelijk een bedrijfje waar radio's werden gerepareerd. Fender bouwde zijn eerste 'stratocaster'-gitaar in 1954. Het was voor die dagen de perfecte versmelting van electronica, technologie en ontwerp. Bovendien kon de gitaar in serie worden gebouwd, waardoor die voor elke beurs betaalbaar was.

De eerste modellen van de statocaster werden voor 75 dollar verkocht, en Fender, die zelf het meest van countrymuziek hield, gaf er verscheidene weg aan countryartiesten.

Sommige Fender-gitaren uit die eerste periode zijn nu tot 20.000 dollar waard en Leo Fender werd miljonair van de produktie van zijn fabriekje, waar later ook de Fender telecaster werd ontworpen.

Rocksterren/gitaristen als Eric Clapton en Keith Richard spelen op een Fender en hebben er een aantal thuis hangen, en ook wijlen Buddy Holly en Jimi Hendrix gebruikten ze, al had Hendrix ook iets met zijn Gibson.

"Gode zij dank voor Leo Fender die deze instrumenten maakt waarop wij kunnen spelen", zei Rolling Stone Keith Richard eens.

Continental Airlines: record veries

HOUSTON - Continental Airlines holding, de moedermaatschappij van de in financiele problemen verkerende Amerikaanse luchtvaartmaatschappij Continental Airlines en de al geliquideerde Eastern Airlines, heeft in het vierde kwartaal van 1990 een recordverlies geleden van 2,2 miljard dollar. Dat komt overeen met 52,37 dollar per aandeel.

TBS

ZATERDAG

16.05 Movie: 'People that time Forgot' (1977, Patrick Wayne)
18.05 Fishing with Roland Martin
18.35 Fishin' with Orlando Wilson
19.05 World Championship Wrestling
21.05 Movie: 'Task Force' (1949, Gary Cooper)
23.35 U.S. Olympic Gold
24.35 Night Tracks® - Chartbusters
01.35 Movie: 'Gargoyles' (1972, Cornel Wilde)
03.05 Night Tracks®
06.05 Night Tracks®.

ZONDAG

14.50 Movie: 'The Badlanders' (1958, Alan Ladd)
16.35 Movie: 'Bret Maverick: Lazy Ace' (1981, James Garner)
18.35 Captain Planet
19.05 WCW Main Event
20.00 Movie: 'The Savage' (1952, Charlton Heston)
22.00 Nat'l Geo. Explorer;
23.15 Nat'l Geo. Explorer;
23.35 Nat'l Geo. Explorer;
24.00 Network Earth
24.30 Beauty Breaktrough.

TELECURAÇAO

ZATERDAG

16.30 Telefiesta met tante Irma;
18.00 Studio Sport
19.00 Kòktel Turístiko met Captain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Teatro Klasiko: 'Angel Baby';
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Estreno: 'Escape to Victory';
23.30 Sluiting.

ZONDAG

16.00 Sena di Señor;
17.00 Sala di Konsierto;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku..... Rudsel Soliano (Isocco);
18.30 Wil di Suerte;
19.30 Style with Elsa Klensch;
20.00 Telenotisia;
20.30 Political Program: 'MAN'
20.45 Shete Dia;
21.00 Discorally;
22.00 Kate & Alice;
22.30 Wrestling;
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

* * * * * *

HBO

ZATERDAG

16.30 Movie: 'Police Academy VI' (1989)
18.00 Movie: 'Police Academy IV' (1987)
19.30 Movie: 'Police Academy II' (1985)
21.00 Movie: 'Police Academy' (1984)
23.00One-NightStand
23.30 Movie: 'Black Rain' (1990)
01.35 Movie: 'ExtremePrejudice' (1987)
03.25 Movie: 'Easy Wheels' (1989)
04.55 Movie: 'Race for Glory' (1990).

ZONDAG

14.30 Movie: 'Karate Kid, Pt III' (1989)
16.30 Movie: 'Urban Cowboy' (1980)
19.00 Movie: 'Lean on Me' (1989)
21.00 Movie: 'The Bear' (1989)
22.45 Movie: 'Childeren of a Lesser God' (1986)
24.50 Movie: 'The Josephine Baker Story' (1991)
03.10 Movie: 'All that Jazz; (1979)
05.10 Movie: 'Burglar' (1987).

NBC

ZATERDAG

21.00 Amen
21.30 The Fanelli Boys
22.00 Golden Girls
22.30 Empty Nest
23.00 Carol & Company
23.30 Dear John.

ZONDAG

21.00 Real Life with Jane Pauley
21.30 Expose
22.00 NBC Sunday Night at the Movies.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen) 672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (Hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Steegstra, Bob Harms, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.628
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Waarde-Ring

door Marten Toonder

7144 — De bediende Joost was naar buiten gegaan om het gazon wat aan te harken.

"Er zit lente in de lucht, als men mij toestaat", sprak hij tot zichzelf. "De groei zit er weer in; ik voel het in mijn kniegewrichten. En kijk, daar komt heer Olivier ook weer aan. Men heeft hem wel heel vlug weer losgelaten, voor de grootste ontduiker van deze eeuw!"

"Het was allemaal een misverstand", zei heer Bommel, die neerslachtig nader slofte. Ze hebben het zink gevonden en hun verontschuldigingen aangeboden. Als heer zou ik er erg boos om moeten zijn".

"Zoals u zegt", gaf Joost toe. "Het komt niet te pas!"

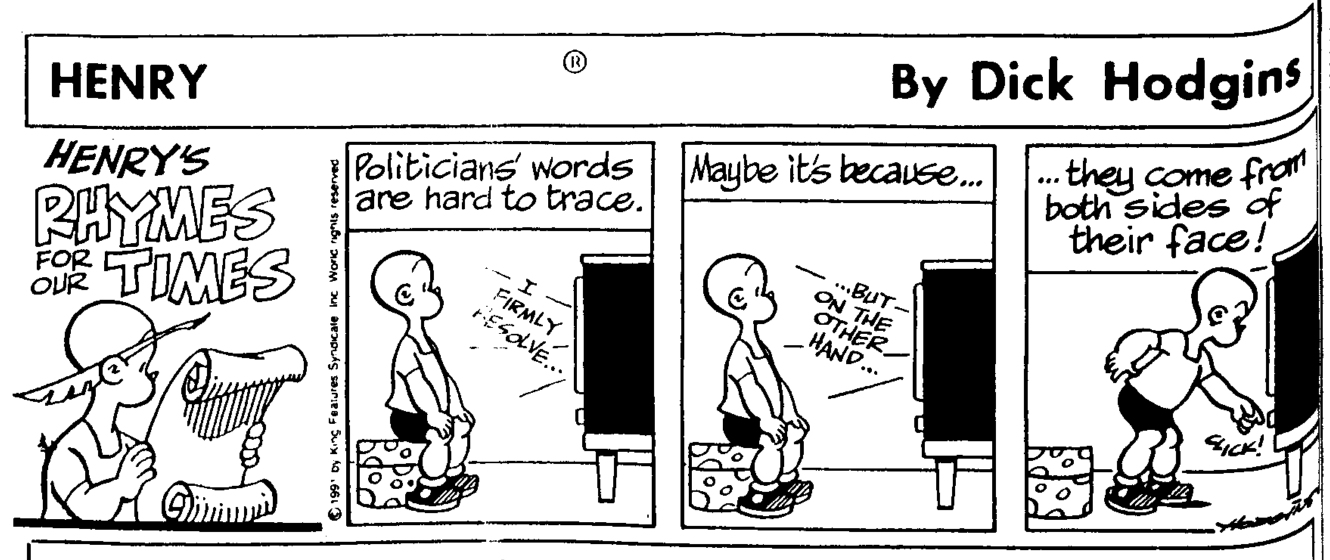
"Maar gek", hernam heer Ollie, "ik heb het gevoel dat ik er zelf schuld aan heb. Ach, het komt allemaal van die waarde-ring. Die maakt alles groot en veel".

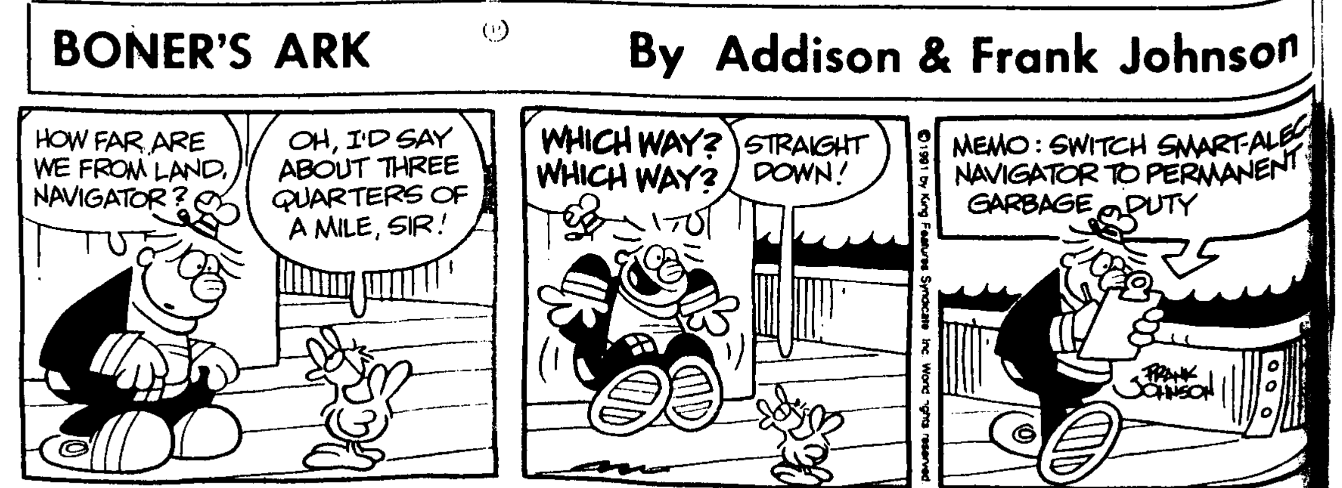
Met deze woorden wees hij op zijn middenrif, en de knecht wierp een begrijpende blik op de ring die daarop afgedrukt stond.

"Dat was me al opgevallen, met uw welnemen", zei hij. "Zeker ergens tegenaan gelopen? Met uw goedvinden zal ik de vlek met een weinig benzine verwijderen".

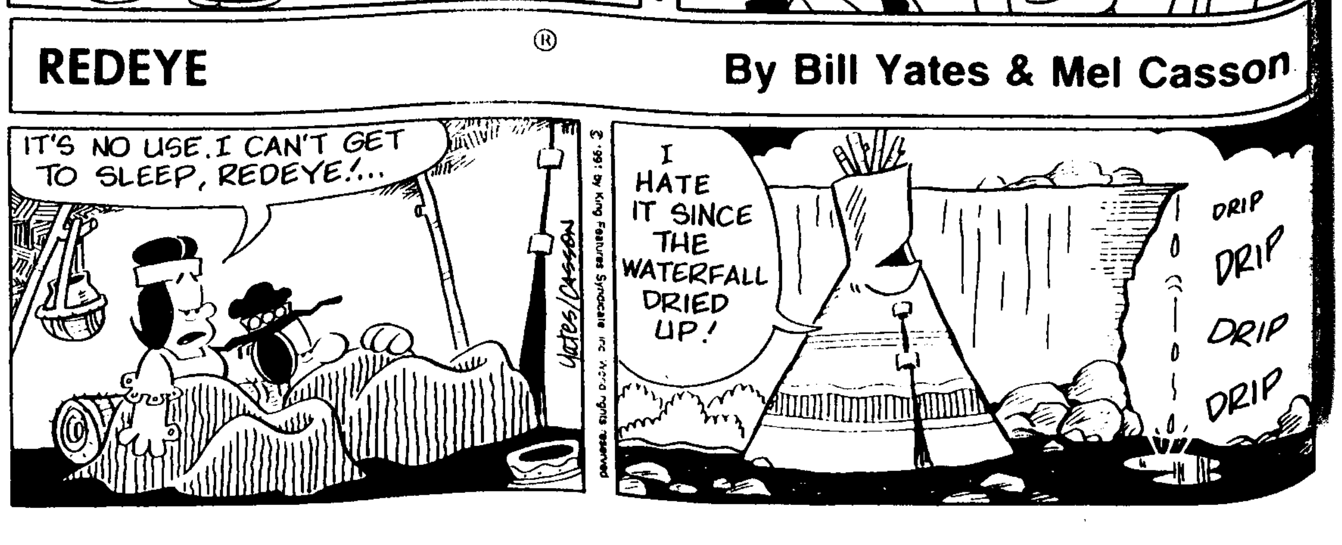
Hij haastte zich naar de keuken en heer Bommel zuchtte diep.

"Een beetje benzine", herhaalde hij terwijl een bitter glimlachje zijn mond plooide. "Als het zo gemakkelijk ging! Maar het is toverkracht van het slechtste soort! Groot en veel; erger kan het niet".

Stockmarkets - NEWS

DOW JONES	[illegible]	2859	DAX INDEX	1519	1520	CBS GEN.INDEX	93.50	93.40
AM.BRANDS	46.50	46.13	ASKO	835.00	838.00	ABN-AMRO	36.20	36.40
AM.EXP.	27.25	27.38	BASF	236.00	234.80	AEGON	120.70	120.40
ANHEUSER B	52.00	[illegible]	BMW	492.00	488.50	AHOLD	77.40	77.10
ATT	33.63	32.13	COMMERZBANK	255.00	259.50	AMEV	55.20	54.90
BORDEN	34.13	34.63	DAIMLER BENZ	639.00	633.00	AKZO	103.30	102.70
CAMPBELL S	77.00	80.75	DEUTSCHE BANK	617.00	615.00	BOLS	192.50	193.00
CHRYSLER	14.63	14.38	HOECHST	243.00	241.10	BUHR.TET.	64.10	64.00
CITICORP	14.00	14.00	KAUFHOF	440.50	436.00	DAF	23.90	23.60
COCA COLA	54.00	54.00	MAN	389.50	384.20	DSM	109.70	109.70
DIGITAL	68.50	69.00	PREUSSAG	300.00	302.50	ELSEVIER	78.90	78.70
DUPONT	36.25	36.63	SIEMENS	598.00	596.50	FOKKER	32.10	32.70
EAST.KODAK	42.13	43.00	VW	353.60	354.90	GIST BROC.	36.00	35.50
EXXON	57.63	57.63				HAGEMEYER	113.50	112.90
FORD	32.25	32.88				HEINEKEN	148.50	148.20
GEN.ELECT	66.25	67.25	LONDON			HOOGOVENS	57.30	57.40
GEN.MOTORS	37.25	37.50				KLM	26.30	25.80
HEINZ	38.25	38.75	FT-100 INDEX	2474	2440	KNP	51.70	51.70
HOMESTAKE	16.50	16.25				NEDLLOYD	51.70	53.50
IBM	111.50	112.13	ARGYLL	2.93	2.87	NMB	46.20	46.10
KELLOGG	92.13	92.38	BARCLAYS BANK	4.53	4.45	NAT.NED	57.50	57.40
MC DONALDS	33.38	33.75	BASS	10.15	9.95	PHILIPS	27.20	27.20
MERCK	102.88	103.63	BRITISH STEEL	1.39	1.35	ROBECO	99.10	98.80
MINNES.MNG	87.38	87.50	BRITISH TEL	3.47	3.47	ROLINCO	95.60	95.30
MOBIL CORP	63.25	64.13	BTR	4.15	4.05	RORENTO	63.60	63.70
NCR	98.63	98.63	CADBURY	3.76	3.73	RODAMCO	55.10	54.90
PFIZER	104.63	103.75	CABLE & WIRE	5.30	5.25	ROYAL DUTCH	146.00	145.90
P.MORRIS	69.13	69.25	GRAND MET	7.80	7.70	UNILEVER	157.40	157.20
QUAKER	57.38	57.38	MARKS & SPENCER	2.41	2.40	VMF STORK	50.10	50.40
SEARS	32.63	32.88	REDLAND	6.31	6.18	VOC	41.80	41.60
UP JOHN	47.13	47.50	TATE & LYLE	3.50	3.50	VNU	97.90	98.40
USX	30.00	30.25				WESSANEN	78.40	77.30
WOOLWORTH	31.00	30.75						
[illegible]			TOKYO					
[illegible]	[illegible]	[illegible]				[illegible]		
SILVER			NIKKEI DOW IND.	26449	26613			
[illegible]	3.99	3.99				TSE 300	3478.8	3460.6
[illegible]	[illegible]	[illegible]	BRIDGESTONE	1090	1130	[illegible]	[illegible]	[illegible]
US$/Yen	137.60	137.30	DAIWA SEC.	1420	1440	BANK OF NS	15.13	15.13
			HITACHI	1250	1250	CAN.PAC.	20.38	19.63
US$/DMARK	1.63	1.64	HONDA MOT.	1470	1470	IMASCO	[illegible]	[illegible]
GBP/US$	[illegible]	[illegible]	NEC	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			NOMURA SEC.	2180	2180	NORANDA	17.25	17.50
US$/NLG	1.84	1.85	NIPPON STEEL	485	485	PLACER DOME	16.38	16.25

VERENIGDE NATIES - De Sanctiecommissie van de Veiligheidsraad heeft vrijdag het tegen Irak uitgevaardigde handelsembargo verlicht, om de levering van voedsel en andere dringend noodzakelijke goederen aan Irak mogelijk te maken.

Aanleiding is een rapport van de Verenigde Naties dat in het door de oorlog getroffen land het uitbreken van hongersnood en epidemische ziekten dreigt. Dit hebben commissieleden verklaard. Na de zitting achter gesloten deuren zeiden diplomaten dat de levering van levensmiddelen aan Irak voortaan in het algemeen is toegestaan, maar dat de Sanctiecommissie van de Veiligheidsraad van de transporten ervan in kennis moet worden gesteld.

Krachtens het besluit kan ook brandstof voor de Iraakse bevolking worden aangevoerd, maar de commissie behoudt zich het recht voor bepaalde leveranties af te wijzen.

OVERHEID PROMOTOR EFFECTENBEURS

Goed voor werkgelegenheid en toerisme

Verdere uitbouw Curaçao als financieel centrum

— door Jos van Vliet —

WILLEMSTAD — Binnenkort zal de Antilliaanse overheid de resultaten van een onderzoek ontvangen, die betrekking hebben op de wenselijkheid en mogelijkheid tot het oprichten van een effectenbeurs op Curaçao. Dick Erdmann, die met dit project belast is, is op 15 oktober van het vorig jaar met zijn taak begonnen. In een exclusief vraaggesprek met de Amigoe geeft Erdmann een overzicht van de stand van zaken.

Van wie is het idee voor het oprichten van een effectenbeurs op Curaçao?

"Medio 1987 werden enkele vooraanstaande leden uit de Antilliaanse financiële dienstverlenende sector hiervoor benaderd door stafleden van Coopers & Leybrand. Deze brachten het plan onder de aandacht van de toenmalige minister van financiën mr. Lesley Navarro, waarna in 1988 minister Gilbert de Paula aan Coopers & Leybrand gevraagd heeft een 'feasibility study' te doen. Een jaar later bleek uit deze opdracht, dat een effectenbeurs op Curaçao haalbaar en wenselijk is. Op initiatief van de minister is toen door een aantal particuliere bedrijven de 'Vereniging tot het bevorderen van de effectenhandel' opgericht".

Wie zitten er in het bestuur van deze vereniging?

"Het bestuur in haar huidige constellatie bestaat uit mr. C.G. Smeets (voorzitter) mr. G. Elias (penningmeester) en de leden mr. R. Gomez Casseres, mr. E. Profet en mr. H. Schutte".

Men heeft u gevraagd de functie van managing director van de toekomstige beurs te willen aanvaarden. Wat is u als taak gesteld?

"In het kort komt dat neer op het zoeken en vinden van deelnemers aan de beurs, het opzetten van de beurs indien zou blijken, dat er genoeg belangstelling is om financieel hieraan deel te nemen en het begeleiden van de beurs na de oprichting. Als basis hiervoor heb ik het 'feasibility' rapport van Coopers & Leybrand gebruikt en ik moet zeggen dat de reacties op het concept ronduit bemoedigend waren".

Met wie zijn er zoal besprekingen gevoerd?

"Dat waren met name de allergrootste Amerikaanse instituten in de dienstverlenende financiële sector, zoals Merrill Lynch, Shearson Lehman Brothers, Morgan Stanley, Prudential Bache, Credit Suisse First Boston, U.B.S. en het Japanse Nomura. Nu kwam ik daar net in de periode waarin de diverse huizen grote verliezen leden en gedwongen werden tot collectieve ontslagen; des te opmerkelijker was het, dat men zo positief reageerde".

Wat maakt Curaçao zo aantrekkelijk voor de internationale effectenhandel?

"Hierbij speelt een aantal factoren een belangrijke rol. Allereerst is het van belang, dat Curaçao gedurende de afgelopen veertig jaar een slagvaardige internationale reputatie in de financiële dienstverlenende sector heeft verworven en zich kan beroepen op een politiek en economisch stabiel klimaat. Dit is vooral van belang, aangezien is gebleken dat zowel de Amerikaanse financiële dienstverlenende sector als institutionele belegger een duidelijke voorkeur heeft voor het handelen in Zuidamerikaans waardepapier".

"Verder is het belangrijk, dat er op Curaçao sprake is van een gefixeerde valutaverhouding met de dollar en Curaçao in dezelfde tijdzone zit als de Verenigde Staten. Tevens kan door een meer pragmatische aanpak volgens de voorschriften van de Groep van Dertig de beursgang van een bedrijf sneller en goedkoper, zonder dat er afbreuk wordt gedaan aan de normen volgens welk een onderzoek naar de financiële en legale status moet plaatsvinden van het ter beurze gaande bedrijf".

Op welke manier denkt u de beurs te zullen gaan opzetten?

"Gedacht wordt aan een handelssysteem welke een combinatie is van 'marketmaking', 'electronic trading' en de zogenaamde 'black box facilities'. Hierdoor kan ook in hectische tijden een juiste prijsvorming tot stand worden gebracht. Voor de afhandeling van de tot stand gekomen transacties hebben wij inmiddels verregaande besprekingen gevoerd met onder andere Euroclear en Cedel of International Securities Clearing Corporation (ISCC)".

Wat is het belang voor Curaçao van een effectenbeurs?

"Met de oprichting van een effectenbeurs zal Curaçao haar bekendheid en status bij zowel de internationale institutionele beleggers als bij de particuliere investeerders weten te vergroten, waardoor onder andere het toerisme kan worden aangemoedigd".

"Verder is natuurlijk van groot belang de werkgelegenheid die door het opzetten van de beurs positief zal worden beïnvloed. In eerste instantie zullen specialisten uit de internationale financiële wereld worden aangetrokken, maar tegelijkertijd zal er grote aandacht worden besteed aan het opleiden van lokaal personeel voor het zo efficiënt mogelijk opereren van de beurs".

Wanneer verwacht u dat de beurs op Curaçao effectief zal zijn?

"Onze streefdatum is 1 januari 1993; dat lijkt ver weg, maar we hebben dus nog maar krap twee jaar te gaan en in die tijd moet er nog ongelooflijk veel werk worden verzet. Aangezien wij het eilandgebied Curaçao een voorstel hebben gedaan tot medefinanciering van de kosten voor de oprichting van de effectenbeurs op Curaçao, is vooralsnog het wachten op het definitieve 'go' van het kabinet van de Nederlandse Antillen. Zodra dat er is, zal er door een team van specialisten stapsgewijs worden gewerkt aan onder meer de operationele systemen (software, hardware en telecommunicatie), de huisvesting, marketing- en productdevelopment, public relations, juridische en personele zaken en ledenwerving".

"Ik ben ervan overtuigd, dat dit plan zal slagen. En daarin sta ik niet alleen. Het Bestuurscollege onderschrijft het project ook volledig, want ook het BC ziet dat een effectenbeurs op Curaçao niet alleen goed is voor de werkgelegenheid, het toerisme en de status van het eiland, maar dat er in de toekomst mogelijkheden zijn voor de overheid om nieuwe bronnen van inkomsten te creëren".

H.C.W. ERDMANN (Dick) is op 23 juni 1944 geboren in Aerdenhout (Nederland). Na de HBS-A studeerde hij rechten en economie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Hij deed alle makelaarsexamens (options, stocks, commodities en financial futures) en behaalde de diploma's van de U.S.A. National Association of Securities Dealers en de General Management Exams Securities.

Bij de Koninklijke Landmacht was hij reserve majoor stoottroepen.

Zijn zakelijke loopbaan bracht Erdmann voornamelijk door bij Merrill Lynch in Rotterdam (makelaar), Lugano (managing director) en Amsterdam (managing director). De afgelopen twee jaar werkte hij als managing director bij Sensei-Trias.

- Dick Erdmann -

AGENDA CURAÇAO

ZONDAG

TOERISTENSCHIP
08.00-17.00 uur 'Royal Princess' (SJU).

AMNESTY INTERNATIONAL CURAÇAO
10.30 uur schrijfochtend - Jeugdhuis De Tamarijn, hoek Mahaaiweg/Jasmijnweg.

CURAÇAOSCHE HARTSTICHTING
10.00-12.00 uur lezing (ond.: 'Angina Pectoris'; spr.: dr. J. Römer) - CSC te Damacor.

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
voor de dienstdoende arts belt U tel.: 624900/625100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 82222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077/648387; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Willems, tel.: 641327 b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

STICHTING VAN HET WITE GELE KRUIS VOOR GEZINSVERZORGING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17, tel.: 680222; spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-10.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
23 maart 1991 vanaf 08.00 uur tot 25 maart 1991 om 07.00 uur:
Dokter Tseng, Spreekkamer: Cassandraweg 72, tel.: 76464; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 76464 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Mercelina, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
22 maart 1991 vanaf 17.00 uur tot 25 maart 1991 om 07.00 uur:
Dokter Davelaar, Sentro Mediko Seru Fortuna, tel.: 684122; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 617142 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
22 maart 1991 vanaf 17.00 uur tot 25 maart 1991 om 07.00 uur.
Dokter Sommer, Sentro Mediko Barber, tel.: 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 648930 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, Spong en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST ZATERDAG

Otrobanda
Goede Hoop, Jan Noorduynweg 15, tel.: 82857.
Punda
Brievengat '68, Corriweg 32, tel.: 79098/79567.

ZONDAG

Otrobanda
Groot Piscadera, Jan Noorduynweg z/n (naast Thorax Centrum), tel.: 85022/85023.
Punda
Mampuritu, Santa Rosaweg 329 (Sentro Mediko Santa Rosa-gebouw), tel.: 674475.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen:614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

(van 10.00-14.00 uur)
23 maart: R.J. Grüning, Patrijsweg 9.
24 maart: R.A. de Windt, Uteweg 53.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur, zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur. zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

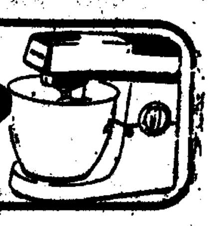
MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur ds. H. Gilhuis
Tamarijn
(Mahaaiweg/hoek Jasmijnweg)
09.30 uur ds. H. v/d Steen.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds. O.G. Haasnoot.

NOACH-KAPEL

zaterdagavond
19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

WAARSCHUWING

De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.

Op de schietbaan **HATO:**

MAANDAG	25 MAART 1991 van 07.00 tot 24.00 UUR.
DINSDAG	26 MAART 1991 van 07.00 tot 24.00 UUR.
WOENSDAG	27 MAART 1991 van 07.00 tot 13.20 UUR.

Onveilig zeegebied ± 4000 meter uit de kust.

Stroomonderbreking

Veel werkzaamheden kunnen wij voor U uitvoeren zonder U te storen, doch ditmaal moeten wij de stroomvoorziening onderbreken op:

* Zaterdag 23 maart 1991
  Van 9 uur t/m 4 uur;
* Quadrillastraat kompleet, Tumbastraat van perceel 1 t/m 26.
* Zondag 24 maart 1991
  Van 9 uur t/m 4 uur.
* Amandelweg van perceel 17 t/m 59.
  Tumbastraat van perceel 29 t/m 37.
* Zondag 24 maart 1991
  Van 9 uur t/m 2 uur,
* St. Thomasweg, Groot Hoornstraat, Sevillaanseweg, Kortijnweg en omgeving Eénhoornstraat, Prince ijsfabriek, gedeelte Witteweg vanaf kleuterschool tot Amstel Bar, gedeeltelijk Brionweg en omgeving Panamaweg en omgeving Koningstraat, Rembrandtstraat tussen Koningstraat en Kortenaerstraat, Lopez de Morlastraat, Gelesteeg, Bruinesteeg, Pieterszsteeg, Reuzensteeg, gedeelte Roodeweg vanaf Kortijnweg tot Cartagenastraat, van Walbeeckssteeg, Cartagenastraat.
* Dinsdag 26 maart 1991
  Van 9 uur t/m 4 uur;
* Jan Otzenstraat, gedeelte Piskaderaweg tussen Jan van Campenstraat en Sisalstraat, Jan van Erpecumstraat, Dirk Otterinckstraat, Sisalstraat, W. Kerckrinckstraat, van Beuningenstraat, Laufferstraat, Johan de Laetstraat, Pierre Le Grandstraat, van Beekstraat, Bernagiestraat, Jan van Campenstraat, Jato Bacoweg, gedeelte Charoweg omgeving Jato Bacoweg, gedeelte Goeroeboeroeweg omgeving van Beekstraat, gedeelte Rector Zwijsenstraat tussen van Eyck van Voorthuyzenweg en Jan Otzenstraat.

ÑAPA

AMIGOE

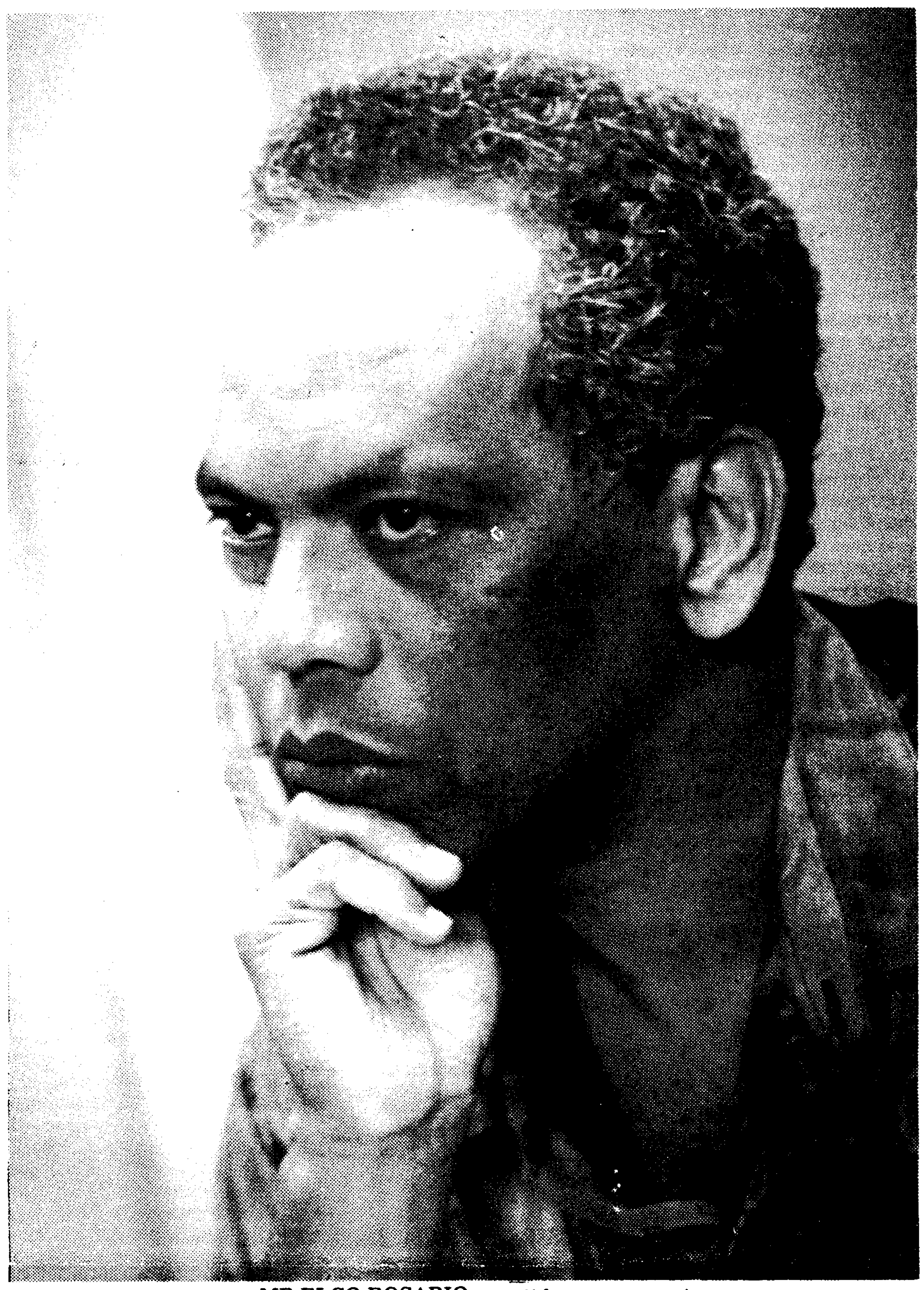
ZATERDAG 23 MAART 1991

Weekend Bijlage

CURAÇAOENAAR STRIJDT OP ST. MAARTEN TEGEN CORRUPTIE

Notaris/politicus Elco Rosario:

'Ik ben nog steeds een goede zoon van mijn vader'

MR.ELCO ROSARIO *..strijd tegen corruptie...*

-door Ana van Leeuwen-

"De mensen zeggen dat ik veranderd ben. Dat is helemaal niet zo. Ik ben nog steeds een goede zoon van mijn vader." Helemaal onderaan het pamflet 'Understanding MHANA C' wordt uitgelegd wat Mana betekent. En Manna. **"It is interesting to know the meaning of the following words, which are close to MHANA." Mana is ontleend aan de mythologie van de Zuidzee eilanden: een bovennatuurlijke kracht die door objecten, personen of plaatsen stroomt. Manna betekent, volgens de bijbel, voedsel dat op wonderlijke wijze aan de Israëlieten in de wildernis werd toegediend. Figuurlijk betekent het woord voeding voor de ziel van de geest. Dat staat er allemaal in.**

Heel symbolisch. Te moeilijk misschien. De ideeën van MHANA C zijn minder moeilijk te vatten, maar waarschijnlijk evenzo ongrijp- èn onrealiseerbaar. De Antillen moeten bij elkaar blijven. Corruptie bij de overheid moet opgeruimd worden; regeringen moeten open zijn en eerlijk. Voeding voor de ziel.

Initiatiefnemer van deze op St Maarten opgerichte stichting 'Movement for a Healthy Antillean Nation (Consolidated)' is notaris mr Elco Rosario. Hij is ook politicus. Sinds kort niet meer van de St Maarten Patriotic Alliance (SPA) maar van de Democratische Partij. MHANA C is een fusie aangegaan met de DP.

Rosario is hekkesluiter op de rode lijst. Nummer twaalf. Hij liep enige weken geleden boos weg uit het SPA-congres. Ze boycotten hem. Ze zijn bang dat hij té populair wordt. De notaris/politicus geeft in het volgende interview toelichting op zijn bokkesprongen in Philipsburg.

'MHANA C' werd opgericht tijdens de overgang van Rosario van de SPA naar de DP. Hij liep wel allang met het idee rond. Zelf gelooft hij er wel in. Hij gelooft óók dat Claude Wathey, de grote DP-baas, enigzins beinvloed is, want hij heeft zijn onafhankelijkheid c.q. status aparte-idee laten varen. Of stromen.

De 45-jarige op Curaçao geboren notaris woont al 11 jaar op St Maarten. Zijn vader is de schrijver Guillermo Rosario. Ex-politicus. Elco wilde meer bereiken. Echt serieus worden genomen. Echte veranderingen bewerkstelligen. "Mijn vader heb ik altijd een soort Don Quijote-figuur gevonden."

Was u, vóór uw SPA-periode die een jaar duurde, betrokken bij de politiek?

'Neen, ik was niet actief bij de politiek betrokken. Af en toe reageerde ik op politieke situaties, maar ik ben nooit bij een partij aangesloten geweest.'

Was u toen wel geneigd voor de SPA partij te kiezen?

Geen enkele partij heeft eigenlijk ideeën op St Maarten. Ik ben altijd heel erg kritisch geweest. Als er iets gebeurde dat mij reden gaf om te reageren dan deed ik dat. Dat heb ik op Curaçao (waar hij in de zeventiger jaren juridisch adviseur van de centrale overheid was, AVL) ook gedaan. Ik heb altijd deze richtlijn gehad: ik ben zelf meer dan gemiddeld intellectueel begaafd, dus zou ik me overal kunnen handhaven. Ik heb het daarom altijd een normale zaak gevonden om 'mijn bijdrage' te leveren tot de ontwikkeling van mijn land en mijn mensen.'

U heeft dat willen doen door uw ideeën over bepaalde zaken naar voren te brengen.

'Het is toevallig dat ik notaris ben geworden. Ik heb notarieel recht gedaan zonder ooit gedacht notaris te worden. Ik wilde terecht komen in het openbaar bestuur. Toen ik solliciteerde was er een vakature op St Maarten; er was ook een vakature voor een docent publiek recht bij de UNA. De toenmalige president van het Hof, mr.Jaime Saleh, die toen aan het hoofd stond van een commissie die sollicitanten onder de loupe nam, vroeg mij waarom ik voor beide functies gesolliciteerd had en hij vroeg mij welke ik zou prefereren als ik beide zou krijgen. Als ik mocht kiezen, zei ik, zou ik docent worden. Het is niet zo gegaan. De benoeming van de docent was een politieke.'

"Ik vond mijn vader een Don Quijote figuur"

Waarom die stap, een jaar geleden, naar de actieve politiek? 'Ik kon niet aanzien hoe de dingen op St Maarten verliepen. In september '89 begonnen de mensen onrustig te worden in verband met de luchthavenuitbreiding en vele andere zaken. Ik zag hoe het publiek reageerde èn de bestuurders. Het was heel slecht. Telkens als ze iets deden werd het nog erger. Ik vond dat er iets moest gebeuren. Op een dag was er een protestactie van de organisatie van zwaar materieel voor het bestuurskantoor. Ze hadden een enorme loader één meter voor de ingang van het kantoor geplaatst. Men dreigde politie uit Curacao te laten halen; de reactie was dat men niet bang was, 'omdat men zelf meer wapens had dan het hele politiekorps.' Het leek op een heel spannende film. Als er iets mis was gegaan, een flesje rum of zo, of als een van de agenten iets verkeerds had gedaan, dan zou het uit de hand zijn gelopen.'

Is het de SPA gelukt iets te doen?

'Het werd duidelijk dat het zo niet langer kon. Men deed maar. Het maakte niets uit, want men was aan de macht. Arrogantie van de macht. Toen ik daar tegenin ging hadden veel mensen het over 'zelfmoord': ik ging tegen de Wathey's in. Een ding waartegen ik geageerd heb is de corruptie bij de overheid. De meesten zeiden dat dat 'er gewoon bij hoort'. Het gebruik van overheidsgeld om stemmen te kopen.'

Maar wat hebben jullie gedaan om die dingen stop te zetten?

'Ik hou ook Nederland en de Antilliaanse overheid aansprakelijk. Nederland is altijd bereid waarnemers te sturen naar verkiezingen in allerlei landen, terwijl hier zulke dingen gebeuren. Men weet het, maar laat het toe. Er kan iets gedaan worden. De zaak aan de kaak stellen.'

Rosario, vorig jaar bij de Statenverkiezingen nummer vier op de SPA-lijst, is niet erg te spreken over de wijze waarop de SPA omsprong met adviezen. Hij wilde struktuur, organisatie. De leiders wilden daar niets van weten. Hij maakte een organisatieschets. Het mocht niet baten. Hij werkte 6 tot 8 maanden keihard door. Op het SPA-congres waar het definitieve bestuur gekozen zou worden kwam de koude douche. Terwijl hij al het organisatorische werk had gedaan werd hij niet eens voorgedragen voor de post van voorzitter. Leo Chance en Danny Hassell waren de kandidaten. Onbegrijpelijk want de eerste had nooit daadwerkelijk iets gedaan voor de opbouw van de partij, de tweede is een aardige man, zonder leidinggevende capaciteiten. "Bij mij ging het er niet om gekozen te worden, maar ik wilde tenminste voorgedragen worden." Alles was, volgens Rosario, echter van te voren bekeken. Hij stapte woedend op. Hij voelde zich belazerd.

"Benoeming van docent werd een politieke..."

Wat voor baat heeft de SPA erbij iemand die hart heeft voor de zaak eruit te werken?

'Twee dingen worden gezegd, maar ze zullen nooit toegegeven worden: één is dat het feit dat ik uit Curacao kom mij parten speelt, ten tweede zouden de leiders bang zijn dat ik te populair zou worden. Ik was heel populair aan het worden. Het is logisch, dat je als leider je macht wil behouden. Ze wilden dat ik dingen deed, zonder al te belangrijk te worden.'

U was zelf niet langer bereid achter de schermen te blijven werken...

'Als je denkt bepaalde dingen te kunnen, moet je de mogelijkheid hebben om ze te doen. Je moet in een bepaalde positie zijn. Oplossingen aandragen voor problemen. Er wordt over allerlei zaken gesproken behalve die oplossingen. Degene die doelpunten maakt moet de bal hebben.'

Wat niet begrijpelijk is, is de volgende zet. U sluit zich aan bij de 'tegenpartij,' de DP.

'Ik heb altijd datgeen gedaan waar ik in geloof. Ik doe wat ik geloof dat goed is. Niemand kan mij van iets overtuigen als ik daar niet in geloof. Noch met geld, noch met geweld.'

Hij erkent dat zijn beslissing zich bij de DP aan te sluiten voor sommigen misschien merkwaardig overkomt. Kan zijn. Veel mensen zeiden het jammer te vinden als hij ermee zou stoppen. Hij vindt dat hij het 'moest doen.' In de politiek blijven. Het is allemaal snel gegaan. Dat had te maken met het indienen van de lijsten en de verkiezingen.

"Bij de SPA sprake van arrogantie van de macht"

De SPA wilde praten maar wilde Rosario plus MHANA C niet. Voor het oprichten van een eigen partij zo pal voor de verkiezingen was geen tijd meer. Verder zou zo'n partij niet meer dan één zetel behalen en daarmee kan je weinig beginnen. Toen kwam de beslissing: de DP had al belangstelling getoond. Dáár zou nog wat te bereiken zijn. De DP zit in de coalitie. MHANA C wil bij de besluitvorming betrokken worden.

Maar diep in uw hart moet u het toch wat moeilijk hebben met zo'n stap...

'Als er partijen waren met principiële verschillen zou het anders zijn. Maar het is niet zo. Het gaat om kleine dingen. Ideologiën hebben ze geen van alle. Er wordt niet aan programma's gewerkt. Jammer vind ik dat ik bepaalde goede mensen van de SPA niet meer om me heen heb, maar voor de rest nee, eigenlijk had ik deze stap eerder moeten nemen.'

Was u dan ook naar de DP gegaan?

'Dat weet ik niet. Heel belangrijk is voor mij de MHANA C. Daaraan ga ik nu werken.'

Is dat een idealistische groep? Antilliaans staatsverband, uitroeien van corruptie...

'Dat is het zeker.'

U komt terecht in voor de DP zeer woelige tijden met veel ruzie en overlopers. Hoe sterk of zwak staat deze partij er momenteel voor?

'De overlopers zijn weg. Bij verkiezingen gaat het om leiderschap. St Maarten heeft 40 jaar ervaring met het leiderschap van Claude Wathey. Dat was gebaseerd op zo weinig mogelijk betrokkenheid van de overheid. Hierdoor heeft het eiland een enorme economische ontwikkeling doorgemaakt. Er zijn goede dingen bereikt en er zijn slechte dingen gedaan. De goede dingen, zoals praktisch geen werkloosheid, zijn tastbaar. Degene die nu aan de macht komt moet de goede dingen voortzetten en de negatieve effecten corrigeren. Ik wil helpen als een 'professional'. Vandaag ben je in dit, morgen in dat team.'

Wat is er over van het potentieel van de DP?

'Ik denk dat de MHANA C ze wat te bieden heeft. Zonder ons zal het moeilijker zijn. De partij draait om Wathey.

Ik heb vaak tegen hem gezegd dat hij mensen om zich heen moet hebben die geen 'ja-knikkers' zijn. Tot nu toe heeft hij het niet gedaan en het zijn juist die mensen geweest die hem eem dolk in de rug hebben toegediend, toen hij er zwakker voor stond. Niemand heeft Millicent de Weever aangevallen of Louis Gumbs. Mij vallen ze wel aan. Terwijl dat toch allemaal mensen zijn die Claude Wathey gemaakt heeft. Wathey heeft veel van zijn kracht verloren, maar toch heeft hij veel aanhang. Men weet dat hij veel goede dingen heeft gedaan en hij heeft de ervaring. Hij heeft ook ingezien dat hij fouten heeft gemaakt dus hij staat nu open voor mensen. Misschien veel meer dan de SPA. Je zou kunnen zeggen dat de arrogantie die Claude eerst had nu bij de SPA merkbaar is.'

Is dat de ware Wathey of een 'kat in het nauw houding'?

'Hij weet dat als ik kritiek heb, ik die zal uiten. Hij weet wat hij aan me heeft. Hij geeft toe veranderd te zijn, dat hij bereid is met mij mee te gaan. Dat vind ik al een hele overwinning.'

Is het realitsch om aan te nemen dat Wathey bijvoorbeeld zomaar het onafhankelijkheidsidee laat vallen?

'Of het realistsch is of niet, ik ben erbij. Wathey lanceerde dat idee als een soort frustratie. Hij was door Don Martina uit het kabinet gezet. Ik viel hem er direct over aan. Maar het is steeds minder geworden. Hij heeft nooit iets concreets gedaan om die mening uit te werken. Curaçaose partijen hebben het nu ook over status aparte. Waarom lichten ze de bevolking niet eerst in over hetgeen we nu hebben en wat de betere alternatieven zijn? Ik heb mijn meningen. De alliantie tussen MHANA C en DP gebeurde onder bepaalde voorwaarden en dat (de onafhankelijkheidskwestie) is er één van. Als niet meer aan die voorwaarden wordt voldaan is er geen alliantie meer.'

Als bij verkiezingen blijkt dat er voor u totaal geen aanhang is als DP kandidaat, wat dan?

'De uitslag zal een interessante graadmeter blijken.'

Rosario zal ooit, als het zover komt, het bedrijven van een nieuw soort politiek willen zien op de Antillen. Geen voorliegerij, geen mooi weer. De waarheid - óók als die niet leuk is. Hij erkent dat

Vervolg op pag. 3

IN DIT NUMMER van Ñapa:

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Solange Isselt

= door anp-redacteur Aad Luymes =

Talabani bepleit zaak in het buitenland

'Oudste en talrijkste volk uit de regio'

Voor Iraakse Kurden gaat oorlog nog door

DEN HAAG - De oorlog om Kuwayt is voorbij, maar voor het Iraakse volk gaat de strijd tegen dictator Saddam Husayn nog in alle hevigheid door. Ook de Kurden zetten hun strijd voort. De Golfoorlog bracht de Kurdische kwestie weer in het licht van de internationale schijnwerpers. Tijdens de Golfoorlog laaide de strijd van het Kurdische verzet in alle hevigheid op.

Al decennia lang vechten de Kurden in Irak voor autonomie. Maar de strijd leek in 1988 praktisch beslecht toen Baghdad chemische wapens tegen hen inzette, tienduizenden Kurdische families deporteerde en hun dorpen met de grond gelijk maakte. De laatste weken is het verzet uiterst succesvol gebleken en heeft naar eigen zeggen driekwart van het Kurdische woongebied weer onder controle. Ook zouden tienduizenden deserteurs, onder wie veel Kurden, zich bij het verzet hebben aangesloten.

De aanvallen met chemische wapens leidden er in 1988 toe dat de twee belangrijkste Kurdische partijen, de Kurdische Democratische Partij (KDP) van Masoud Barzani en de Patriottische Unie van Kurdistan (PUK) van Jalal Talabani zich met vijf kleinere partijen verenigden in het Iraakse Kurdische front. Barzani (44) heeft de leiding over de Kurdische verzetsstrijders, Pesh Merga's (zij die de dood voor ogen zien) in het binnenland.

Kurdische demonstranten, die op 16 maart de Iraakse ambassade in Bonn bezetten, verlaten het gebouw nadat hun te kennen was gegeven dat zij niet gerechtelijk zullen worden vervolgd. Voorop twee mannen met een verscheurde foto van Saddam Hussayn.

POLITIEK

Ook aan het politieke front zijn de Kurden actief. Zo namen de Kurdische partijen deze week in Bayrut deel aan een conferentie van de Iraakse oppositiegroepen. Onlangs vergaderden Kurdische vertegenwoordigers en wetenschappers in Stockholm over de politieke rechten van de Kurden. Daarnaast proberen de Kurdische leiders steun te vinden voordat de aandacht van het westen weer verslapt.

De voormalige advocaat Talabani (50) bepleit de zaak van het Kurdische front in het buitenland. Al jaren vragen de Kurden aandacht voor de schanddaden van Saddam en zijn Ba'athpartij.

Veel aandacht voor de oorlog van de Iraakse Kurden waarin de afgelopen twintig jaar zeker 200.000 doden zijn gevallen, is er nooit geweest. Eind 1989, nog geen jaar voor het uitbreken van de Golfcrisis, bracht Talabani nog een bezoek aan Nederland. Maar ministers had hij toen niet gesproken. "Wij hebben steun en begrip nodig want de onverschilligheid en zwijgzaamheid van de internationale gemeenschap moedigt Saddam Husayn juist aan om door te gaan met zijn gewelddadigde politiek tegen de Kurdische bevolking in Irak", zei hij toen. Hoewel de televisiebeelden van met chemische wapens gedode vrouwen en kinderen de wereld schokten, bleven de Kurden geïsoleerd in hun strijd tegen Saddam. Bij de aanval op Halabja in 1988 kwamen van de 7000 inwoners er zeker 5000 om het leven. Ruim zeventig dorpen werden in twee jaar met gifgas bestookt.

GEEN INTERESSE

Ook nu is de belangstelling gering. In tegenstelling tot de Palestijnse kwestie, neemt het Kurdische probleem geen belangrijke plaats in op de internationale agenda. Even leek dit anders toen de Golfcrisis vorig jaar augustus begon en er in Washington opeens even belangstelling ontstond voor de Kurden. Als best georganiseerde Iraakse organisatie werden zij in staat geacht Saddam te verdrijven.

Maar deze belangstelling ebde al snel weg om de anti-Iraakse coalitie niet te verbreken. Want Turkije, dat met zijn luchtmachtbases een belangrijke rol speelde in de oorlog tegen Irak, onderdrukt al jaren zijn eigen 10 miljoen Kurdische inwoners. Ankara liet al weten geen onafhankelijk Kurdistan aan zijn oostgrens in Noord-Irak te willen vanwaar het vuur van het eigen Kurdisch verzet zou worden aangewakkerd.

Hoewel de Amerikaanse President George Bush de Golfoorlog rechtvaardigde door er onder andere op te wijzen dat Saddam gifgas tegen zijn eigen bevolking gebruikte, is de Kurdische kwestie hooguit in de marge aan de orde gekomen tijdens de rondreis van zijn minister van Buitenlandse Zaken, James Baker, in het Midden-Oosten.

De Kurden vrezen ook nu weer de boot te missen. Vorige week drongen Iraakse leiders uit Irak, Iran en Turkije bij de Franse regering erop aan de Kurdische kwestie op de agenda te plaatsen voor toekomstige besprekingen over het Midden-Oosten. Zij wezen er onder meer op dat zij tot "de oudste en talrijkste volkeren in de regio behoren, maar de enige zijn die als volk geen nationaal tehuis hebben in de vorm van een autonoom of onafhankelijk land".

Deze week werd in de Tweede Kamer de nasleep van de Golfoorlog tijdens een mondeling overleg worden behandeld. Hierbij kwam onder andere ook de Kurdische kwestie aan de orde. De grote partijen erkennen het Kurdische volk als entiteit met een eigen taal en cultuur. Zij zullen er bij minister Van den Broek (Buitenlandse Zaken) op aandringen de kwestie van schendingen van de mensenrechten blijvend aan de orde te stellen in contacten met de regimes van betrokken landen. Maar de grote partijen in Nederland ziens niets in een onafhankelijk Kurdistan. Wel werd onlangs tijdens een PvdA-congres een motie aangenomen dat het zelfbeschikkingsrecht van de Kurden erkent. Maar over de staatsvorm, autonomie of onafhankelijkheid, bestaat nog geen duidelijkheid. "De kwestie van zelfbeschikking is bespreekbaar, aldus PvdA-kamerlid Ad Melkert, maar hij wijst erop dat er geen "pasklare oplossing" is. Het Nederlandse beleid ten aanzien van de Kurden beperkt zich tot het in VN-verband steunen van minderheidsgroepen en het verbeteren van de situatie van de mensenrechten.

De Kurden zijn een volk met een millennia oude geschiedenis die teruggaat tot de zevende eeuw voor de christelijke jaartelling. Zij hebben een eigen cultuur en spreken een indo-germaanse taal en leven in het gebied Kurdistan. Zij zijn de nazaten van sultan saladin uit Tikrit die in de 12e eeuw menig overwinning behaalde op de christelijke kruisvaarders.

Kurdistan maakte tot de eerste Wereldoorlog deel uit van het Ottomaanse Rijk. In 1920 beloofden de geallieerden en de verslagen Turken de Kurdische nationalisten met het Verdrag van Sevre onafhankelijkheid. Maar het verdrag bleef een dode letter. Sindsdien vechten de Kurden voor hun beloofde land.

WOONGEBIED

Het jonge Turkije van Kemal Mustafa Ataturk nam een deel van het Kurdische woongebied in bezit en de Britten consolideerden hun macht over de olierijke provincies Mosul en Kirkuk. Later werden deze provincies bij het nieuwe Irak gevoegd. Kurdistan werd zodoende opgedeeld tussen Irak, Turkije en Iran. In deze landen wonen naar schatting respectievelijk vier, tien en vijf miljoen Kurden. In Syrië en de Sovjetunie wonen ook enkele honderdduizenden Kurden.

In 1926 was het lot van de Kurden definitief bezegeld toen Groot-Brittannië, dat destijds het mandaat voerde over Irak, met Turkije overeenkwam de landgrens dwars door Kurdistan te trekken. De Britten beloofden de Kurden weliswaar autonomie, maar hier kwam niets van terecht en er braken spoedig opstanden uit. Nadat Irak in 1932 onafhankelijk werd, veranderde de positie van de Kurden niet. Wel werd het verzet beter georganiseerd onder leiding van de legendarische leider Mustafa Barzani, de vader van Masoud.

Herhaaldelijk laaide het verzet op. Meerdere malen creëerden de Pesh Merga's een vrijstaat in het bergachtige noorden. Na de Tweede Wereldoorlog werd in 1946 in Iraans Kurdistan de eerste Kurdische staat opgericht, de republiek van Mahabad. Maar het leger van Barzani werd nog datzelfde jaar door de Iraniërs in de pan gehakt.

Nadat in 1958 een einde kwam aan de monarchie in Irak riep generaal Abdul Karim Qassim de hulp in van de Kurden om zijn machtsbasis te vergroten. Tot autonomie kwam het echter nog steeds niet zodat begin jaren zestig barzani en zijn volgelingen de wapens weer oppakten. Gedurende de jaren zestig beheersten de Kurden praktisch het gehele noordelijk deel van het land. Nadat in 1968 de Ba'athpartij aan de macht was gekomen kwam het in 1970 tot een bestand.

Er werden afspraken gemaakt over maatregelen die in 1974 moesten leiden tot zelfbestuur voor de Kurden. Mustafa Barzani wilde onder meer ook de controle over de stad Kirkuk met zijn rijke olievelden. Dit ging Baghdad echter te ver. De regering wilde deze economisch belangrijke provincie niet kwijt.

ONVERZOENLIJK

Na 1972 nam Barzani een onverzoenlijker houding aan en was hij niet langer uit op een compromis toen hem door Washington steun werd beloofd. Een aantal bedrijven in Irak, waaronder de Iraq oil company, waarin ook Nederland een aandeel had, werd in dat jaar namelijk genationaliseerd en met Moskou werd een vriendschapsverdrag gesloten. Washington en het pro-westerse Iran waren bang dat de Sovjetunie haar greep op de regio zou versterken en beloofde Barzani in het geheim wapensteun in zijn strijd tegen Baghdad. De Kurden werden zo speelbal van de machtspolitiek van de grote mogendheden.

Op 11 maart 1974 kondigde Baghdad eenzijdig toch een beperkte autonomie af voor de drie noordelijke provincies Dohouk, Arbil en Sulaymaniyah. Maar Barzani, moreel gesterkt door de Amerikaanse wapenhulp, nam hiermee geen genoegen. Hij sprak van een "schijnautonomie" en gaf zijn Pesh Merga's opdracht stragische posities te bezetten. De Kurden die wel met Baghdad wilden samenwerken bestempelde hij als verraders.

Met hun splinternieuwe Amerikaanse wapens wisten de Pesh Merga's het Iraakse leger rake klappen toe te brengen. De strijd kon pas in het voordeel van Baghdad worden beslecht toen Irak met Iran in 1975 in Algiers een verdrag sloot over de grensrivier Shatt al-Arab. Irak stemde in met de aloude eis van Teheran dat de gemeenschappelijke grens langs het midden van de rivier moet lopen, zodat Irak niet langer de controle over de hele waterweg heeft. In ruil hiervoor beloofde de Sjah van Iran direct de wapenstroom aan de Iraakse Kurden te stoppen.

Teheran hield woord. Spoedig kwamen de Kurden zonder wapens te zitten zodat ze in 1975 verpletterend werden verslagen. Barzani wist te ontsnappen en vluchtte naar Iran. In 1979 overleed hij in de Verenigde Staten zonder zijn land ooit te hebben teruggezien. De KDP viel uiteen in verschillende organisaties, waaronder de PUK van Talabani. Masoud trad in het voetspoor van zijn vader en organiseerde de restanten van de KDP opnieuw. De jaren die volgden vormen misschien wel de zwartste bladzijde in de geschiedenis van Iraaks Kurdistan. Er ontstond een machtsstrijd tussen de KDP en de PUK, waarbij de laatste meermalen samenwerkte met Saddam. De PUK verweet de KDP dat ze een te onverzoenlijke houding had aangenomen tegen Baghdad.

Maar toen de Ba'athpartij de PUK in 1984 niet langer nodig had en tot de aanval overging, begreep Talabani dat er met Saddam niet te praten viel. Zware gevechten volgden tussen regeringstroepen en PUK-aanhangers. PUK en KDP kwamen dientengevolge steeds nader tot elkaar en begroeven in 1988 definitief de strijdbijl toen zij het Iraakse Kurdische front oprichtten.

ONREALISTISCH

De Iraakse Kurden beschouwen een onafhankelijk Kurdistan, zoals de Kurden in Turkije dat willen, als onrealistisch. In de eerste plaats willen zij 'autonomie voor de Kurden in een Irak met een democratisch gekozen regering', aldus KDP-woordvoerder Hosyar Zebari.

De Kurden beroepen in hun onafhankelijkh streven vooral op artik en 55 van het Handves de Verenigde Naties. Ho de VN hierin het recht zelfbeschikking erken wordt dit recht niet expl genoemd en bestaat ruimte voor verschill interpretaties. Hoewel voorbeeld landen als Turkije, Iran en Syrië w zelfbeschikking van de P stijnen eisen, kennen zij niet toe aan hun eigen dische bevolking.

Misschien dat daar zaam verandering in k Vorige week had Tala voor het eerst een ont ting met hoge Turkse ringsfunctionarissen Ankara. Hoewel de Tu regering zei dat er geen zeggingen waren gedaan Talabani in een inter dat Ankara vorige week vorm van politieke heeft beloofd. Zij zeiden Ankara 'zijn best zou om de Kurdische bekend te maken en de op ting te steunen van be kingen tussen de Iraakse dische groeperingen en regering van de Veren Staten'.

Van Mierlo is D66

DEN HAAG - D66 teert louter en alleen op politiek leider en fractievoorzitter Van Mierlo.

Dit leert een onderzoek van bureau Intomart, dat woensdag is gepresenteerd door KRO's Brandpunt politiek cafe. Liefst de helft van de D66-kiezers heeft geen flauw idee welke standpunten de partij heeft ingenomen in het Kamerdebat over de tussenbalans. 72 Procent van de ondervraagden meent dat D66 zonder de politieke uitspraken van Van Mierlo niet veel stemmen zou trekken. Sterker nog: tachtig procent is niet in staat een of meer van de twaalf D66-fractieleden te noemen dan Van Mierlo.

Na drie jaar droogte regen hard nodig

Israël kampt met nijpend watertekort

JERUZALEM/DEN HAAG - Privé-tuinen, openbare groenvoorzieningen en parken mogen niet onmiddellijke ingang in Israël niet meer worden besproeid. Het waterverbruik moet omlaag, omdat de Joodse staat kampt met een groot watertekort. In februari besloot het Israëlische ministerie van landbouw de boeren te waarschuwen dat zij rekening moeten houden met beperkingen van de watertoevoer met mogelijke 60 procent. Politici en vertegenwoordigers van Kibbutzim die landbouw bedrijven, protesteerden onlangs tegen de maatregelen die volgens deskundigen nog lang niet ver genoeg gaan. Een catastrofe kan daarmee niet worden voorkomen, zo menen experts.

Het parlementslid voor de burgerrechtenbeweging, Yossi Sarid, riep de regering op het verbod op het sproeien van tuinen en parken aan een nader onderzoek te onderwerpen, omdat daarmee slechts vier procent van het totale waterverbruik is gemoeid.

Volgens gegevens van de Israëlische meteorologische dienst is in Israël tot dit moment slechts 60 procent van de gemiddelde hoeveelheid neerslag gevallen. Het probleem is des te ernstiger omdat de regentijd bijna is afgelopen.

ONDER PEIL

De waterstand in het Meer van Tiberias, die als een graadmeter wordt beschouwd voor de watervoorziening, staat ver onder het normale peil voor dit jaar. Het water staat minder dan een meter boven de gevarengrens. Aan het meer dat Israëls belangrijkste reservoir voor drinkwater is, mag de komende maanden geen water worden onttrokken.

Israël heeft na drie droge jaren dringend regen nodig, zo zegt professor Moshe Brawer van de universiteit van Tel Aviv. Maar Brawer die politieke geografie doceert, sluit niet uit dat dit jaar ook droog wordt. Hoewel het naar zijn mening nog te vroeg is om te zeggen of er voldoende regen zal vallen, is de situatie 'behoorlijk ernstig'.

Het ministerie van Landbouw bereidt zich al voor op mogelijke problemen en werkt aan plannen om het gebruik van water dit jaar sterk beperken, aldus een deskundige van dat ministerie. Bij een eventuele rantsoenering wordt prioriteit gegeven aan huishoudelijk en industrieel gebruik. De landbouw, Israëls grootste waterverbruiker, moet er rekening mee houden dat het veel minder water zal krijgen. Eerder hebben de boeren te horen gekregen dat een vermindering met 50 tot 60 procent niet is uitgesloten.

Het ministerie doet echter zijn uiterste best de schade voor de landbouw zo veel mogelijk te beperken. Binnenkort zullen naar verwachting de quota van de rantsoenering worden bekendgemaakt.

SCHAARSTE

Door de reeks van droge jaren is de schaarste aan water in Israël toegenomen en in de waterbronnen een tekort ontstaan. "Israël is een mediterraan land met een lang droog seizoen. Van begin november tot eind maart regent het en de rest van het jaar valt er geen druppel meer. Uit neerslaggegevens over een lange reeks van jaren kunnen wij afleiden dat er reeksen zijn van jaren met veel neerslag en jaren met weinig neerslag. Op dit moment zitten wij midden in een droge periode, aldus professor Brawer.

Israël haalt zijn water uit drie reservoirs: het meer van Tiberias en twee ondergrondse lagen. Deze twee ondergrondse reservoirs lopen evenwijdig aan elk langs de kust van de Midd landse Zee en aan de v van de bergketen op de w toever van de Jordaan. Meer van Tiberias voor in een derde van de Israë sche waterbehoefte. 60 cent komt van de ond grondse reservoirs. De to Israëlische waterconsump bedraagt 1,8 milja kubieke meter per jaar.

Regen zorgt voor aanwas het grondwater het noorden van Israël en de westoever. Rivier vormen een andere bela rijke bron, aldus profe Brawer. Onze grootste riv is de Jordaan. Isra gebruikt 50 procent van water en brengt het via pijpleiding naar de droge delen in het zuiden en de Negev-woestijn. Jordani gebruikt ongeveer 30 p cent van het Jordaan-wat

In Israël wordt geprob regenwater vast te hou Als er niets wordt gedaa stroomt het water via rivie tjes naar zee. Dat wi houden wij tegen zodat h in de bodem zakt. Het k dan later, tijdens de zom weer worden opgepom aldus Brawer. Ook wor grondwater met een b zoutgehalte gemengd zoet water waardoor het w bruikbaar wordt.

RIOOLWATER

Verder wordt in stedelijk gebieden, zoals van Tel Av en Haifa, rioolwater gez verd. Dat gezuiverde wat wordt hoofdzakelijk gebr ikt om het land te irriger Nieuwe plannen voor her bruik van water uit ste lijke centra worden ontwi keld. De hoeveelheid wat die opnieuw wordt gebru neemt ieder jaar toe, aldu Brawer.

Plannen om water uit Tu kije aan te voeren noem Brawer gezien de kosten nie reëel. Ook ontzilting van ze water is een te duur alterna tief. Alleen in Eilat in zuiden wordt op klein schaal via ontzilting drink water gewonnen.

FILM MET PEDAGOGISCHE BEDOELINGEN

Sherman de Jesus: 'Geen vrolijk onderwerp'

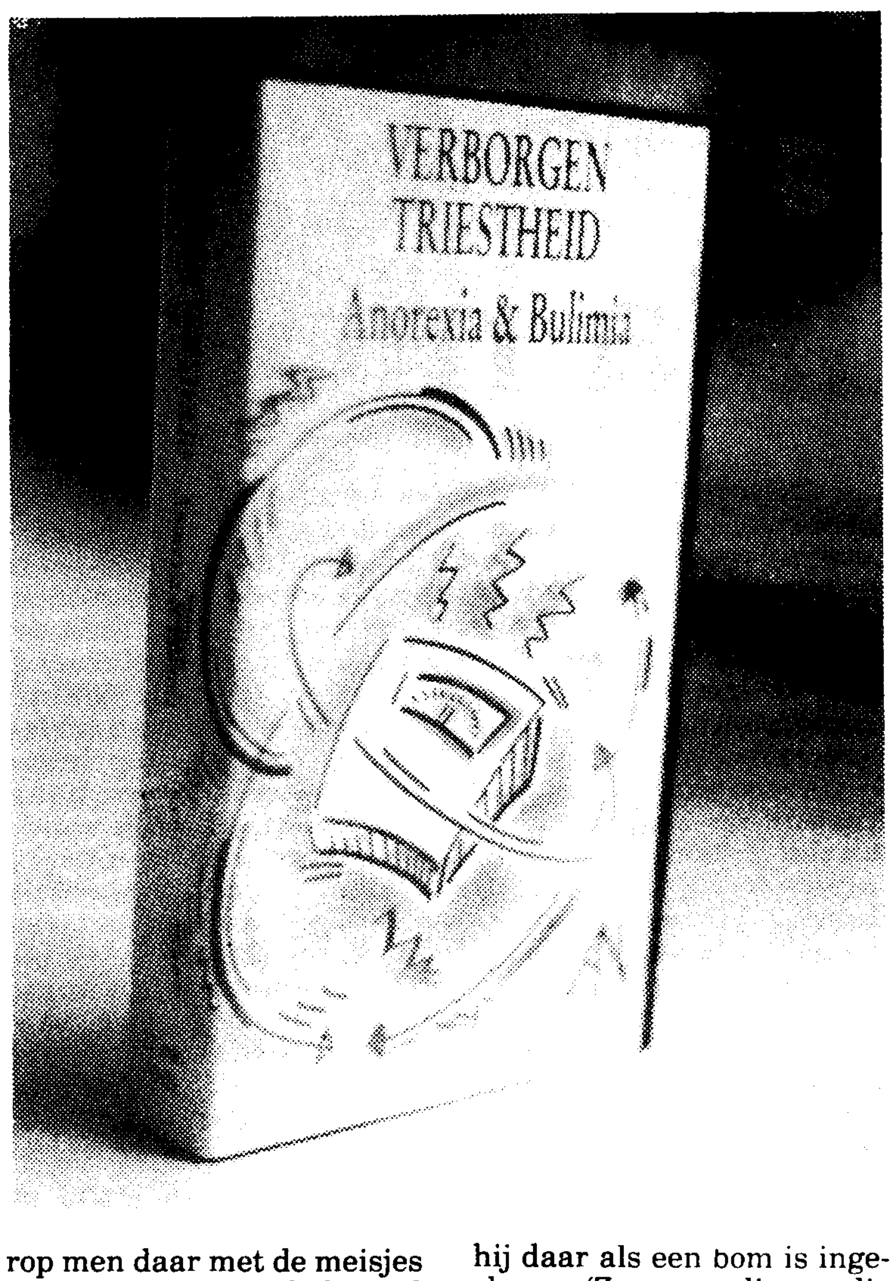
Antilliaanse cineast maakte documentaire over anorexia

= door Jos de Roo =

'KAN JE NIET lachen?' vraag ik filmer Sherman de Jesus, als ik buiten in de snijdende vrieswind een foto van hem maak. 'Nee', zegt hij rustig, 'zo vrolijk was het onderwerp niet'. Dat blijkt ook uit de titel van de documentairefilm die Sherman de Jesus heeft gemaakt: 'Verborgen triestheid'. Drie meisjes vertellen er hun levensverhaal in, een verhaal dat wordt gekenmerkt door de ziekte die ze hebben overwonnen.

Alle drie leden ze aan een eetstoornis. Ze waren geobsedeerd door voedsel, gewicht en lichaamsomvang en vereenzaamden daardoor. Maar Anorexia Nervosa is niet ongevaarlijk. Dertig procent van de meisjes die er aan lijden, sterven eraan. Hoe mager de lijdster aan anorexia ook is, zelf vindt ze zich te dik, zo blijkt uit de film. Ook de lijdsters aan Bulimia Nervosa zijn geobsedeerd door voedsel.

Ze lijden aan enorme vreetbuien, wat wordt gevolgd door de angst om dik te worden. Een van de meisjes in de film vertelt dat ze na de maaltijd de tuin inging, een kuiltje groef en alles er weer uitkotste.

De documentaire van Sherman de Jesus maakt vooral nieuwsgierig. De film geeft niet een overstelpende hoeveelheid feiten, maar laat de meisjes hun ervaringen vertellen. Ze zien er weer gewoon uit, maar hun verhaal is niet alledaags.

'Het maken van de film was een opdracht van het produktiebedrijf Stan Hill in Utrecht', vertelt Sherman de Jesus. 'De Stichting Anorexia Nervosa wilde een film bestemd voor meisjes in het voortgezet onderwijs, waarin het onderwerp zou worden behandeld. Daar zit de grootste risico-groep en die willen ze vroegtijdig informeren. Want de meisjes die eraan lijden hebben dat zelf eerst helemaal niet in de gaten. Om de doelgroep te bereiken, hebben we gekozen voor deze vorm, waarin de meisjes zelf hun ervaringen vertellen, zodat het voor andere meisjes herkenbaar is.

PROBLEEM

De ziekte is landelijk gezien echt een probleem. Jonge meisjes die weigeren te eten en zodanig vermageren dat ze in dertig procent van de gevallen zelfs sterven. En bij Bulimia, waar ze veel vreten, heeft het ook enorm vervelende consequenties, waardoor het bestaan van zo'n meisje op den duur helemaal niet prettig wordt'.

Naast de film is er ook een goed leesbare folder die antwoord geeft op de vragen die de film oproept. Over de consequenties bij Bulimia zegt de folder: 'Als je bulimia hebt, kun je je vreselijk eenzaam voelen. Je schaamt je voor je eetgedrag en je zult proberen het een tijd verborgen te houden voor anderen. Door je eetgedrag kun je je minderwaardig en slecht gaan voelen. Je ziet hoe gewoon anderen met eten omgaan, terwijl jij daar zoveel problemen mee hebt.

Je kunt je gaan afzonderen van de mensen om je heen en je wilt dan het liefst thuis blijven. Overal loert immers het gevaar van eten: in de etalages, op partijtjes, in de supermarkt...' Anorexia en Bulimia zijn vooral ziektes die meisjes treffen, ook al komt het sporadisch voor dat jongens eraan lijden. Is het ook een cultuurgebonden ziekte? Sherman de Jesus: 'Men zegt dat. Ik vermoed dat zulke ziektes vooral voorkomen in landen die hoog geïndustrialiseerd zijn en waar de welvaart heel hoog is, zoals in de Verenigde Staten en West-Europa. Een van de drie deskundigen in Nederland op dit gebied is een Arubaan, Dr. Boekhoudt, en hij vertelde me dat hij in de jaren dat hij een praktijk op Aruba had, maar één geval van anorexia heeft gezien'.

COMPLIMENT

Sherman de Jesus vindt het een compliment dat de film vooral nieuwsgierig maakt. 'We moesten kiezen voor meisjes die de ziekte hebben gehad, want dan hebben ze de afstand die nodig is om

SHERMAN DE JESUS
...moeilijke film...

erover te praten. Deze meisjes waren ook gemotiveerd om mee te doen aan zo'n film. Van tevoren hebben we met veel meisjes gesproken, ook met meisjes die de ziekte op dit moment nog hebben, maar die vonden we toch te labiel. We wilden hen niet confronteren met het hele proces van het maken van een film, wat heel indringend is en waarin je heel veel eist van iemand, vaak heel persoonlijke intieme dingen. Dat van zieke meisjes vragen, kon je niet doen uit humaan oogpunt, vonden we. De meisjes die waren genezen, waren gemotiveerd, want ze hadden iets van: We willen dat iederen weet van deze ziekte, dat iedereen weet wat er met je gebeurt als je deze ziekte hebt'.

Een opvallende overeenkomst in de drie levensverhalen is dat geen van de meisjes aanvankelijk in de gaten had wat er met hen gebeuren. Sherman de Jesus: 'Men noemt het een sluipende ziekte. De meisjes beginnen vaak af te vallen, omdat ze zichzelf te dik vindnen. Ze beginnen vrouw te worden, zodat ze vormen krijgen: borsten en heupen. De angst daarvoor doet hen lijnen, zodat ze op dieet gaan en weinig eten. En dan schijnt er iets te gebeuren, soms gaat het binnen een jaar, soms kan het vier, vijf jaar duren, maar het lijnen gaat een eigen leven leiden. Ze hebben het niet meer in de hand en het wordt een psychische knoop waar ze niets mee kunnen doen'.

ELKE DAG

Eén van de meisjes zegt in de film: 'Morgen stop ik ermee, maar dat zei ik elke dag'. Wat is dat, dat ze er zelf niet meer uitkomen en persé hulp nodig hebben? Sherman de Jesus: 'Dat is het verschil met een gewone stoornis - die we allemaal wel eens hebben — en anorexia en bulimia. Daar kunnen ze op een gegeven moment zelf niets meer aan doen. Ze willen ook geen hulp, het is een ziekte die heel erg isoleert en eenzaam maakt. Ik weet van meisjes die zich opsluiten in een kamer; studentes die zich opsluiten in een flat en verder geen contact hebben met mensen, waardoor de mogelijkheid om te worden geholpen ook heel gering is natuurlijk.

Ik denk dat het moment heel belangrijk is als je ontdekt dat je hulp moet zoeken, als je wilt leven. Je kan niet alleen leven, want leven is een sociaal gebeuren. Het moment dat je je daarvoor open stelt, begint de genezing'.

Sherman de Jesus laat in zijn film bijna niet zien wat er gebeurt bij de begeleiding van een anorexia-patiënt. Dat heeft niet alleen te maken met de beperkte tijd van de film, zo legt hij uit. 'De behandeling is per persoon heel verschillend. Wij hebben ervoor gekozen bepaalde momenten in de ziekte te benadrukken, waardoor de meisjes voor wie de film is bestemd, zelf dingen kunnen invullen. We hebben de film ook heel bewust zo gemaakt, dat hij niet alles vertelt. De film moet prikkelen om erover te praten, het is ook een discussiefilm'.

PEDAGOGISCH

Voorop stond een pedagogische bedoeling. De Jesus: 'We wilden vooral geen negatieve voorbeelden laten zien. Heel vaak maakt men choquerende films om een bepaald gedrag tegen te gaan door het gedrag zelf te laten zien. Dat vind ik een grote fout als je iets wilt laten stoppen en je laat het dan zien. Wij zijn heel voorzichtig geweest met de magerte, met het scandaleuze dat je van die hele broodmagere meisjes kan maken. We hebben willen laten zien dat het eten niet het grootste probleem is, ook al noemt men het wel een eetstoornis.

Maar de oorzaak van die stoornis, is een psychisch probleem. Dr. Boekhoudt, de deskundige, vertelde mij dat anorexia ontstaat tussen je geboorte en je twaalfde jaar in je huissituatie, waar wordt bepaald of je anorexia of bulimia krijgt'.

De meisjes vertellen daar in de film buitengewoon openhartig over. Bij de één speelde de plotselinge dood van haar vader een rol; een ander vertelt dat haar vader en moeder nooit thuis waren omdat ze allebei werkten en als ze eens thuis waren, maakten ze ruzie. De derde doet uit de doeken dat ze dolgraag op ballet zat en ze merkte dat ze daar pas werd geaccepteerd als ze lichter werd. Sherman de Jesus: 'De oorzaken hebben te maken met het gevoel van verlatenheid. Dat hebben we niet alleen bij de drie meisjes in de film gezien, maar bij alle meisjes die we hebben geïnterviewd en dat waren er een stuk of dertig. Ergens was er altijd een moment van eenzaamheid, van verlaten voelen.

Ik ben geen psycholoog, ik kan niet zeggen dat dat de oorzaak van anorexia is, maar het is iets wat er absoluut toe bijdraagt en wat in je jeugd destabiliserend werkt. Het haalt de zekerheid weg die je nodig hebt, als je ouder wordt'.

VERKEERDE PAD

Een ander punt van overeenkomst in de drie verhalen is dat de meisjes zichzelf toen ze ziek waren vergeleken met andere meisjes die aan de ziekte leden en dat dat hen juist sterkte om op het verkeerde pad door te gaan. De Jesus: 'Dat is eigenlijk een waanzinnig verhaal. Het was heel belangrijk om die denkwijze te vertellen, want als voorlichter sta je daar niet zo bij stil dat iets zo kan werken. Alle andere films over anorexia hebben daar niet bij stil gestaan. Als de meisjes zich vergelijken met andere meisjes die aan anorexia lijden, zien ze alleen maar dat zijzelf nog dikker zijn. Dus als je een bepaald gedrag wilt stopzetten, moet je dat vooral niet doen door het negatieve gedrag te laten zien, want beelden — het visuele medium — zijn heel sterk.

Als je meisjes laat zien die de hele tijd in conflict zijn met hun ouders omdat ze niet eten, dan gaat daar glamour van uit, waardoor ze zich ernaar gaan gedragen. Dat hebben we geprobeerd te voorkomen in deze film'.

KLINIEK

Er is een speciale kliniek waar de meisjes worden geholpen, de Ursulakliniek. Er is een scène in de kliniek waarin een groep meisjes met allerlei etenswaren op de grond een collage maken. Met vla schrijft eentje in grote letters het woord 'shit'. De Jesus: 'Het is vervelend om metaforen en symbolen uit te gaan leggen en dat doe ik dus ook niet, maar het gebeurt in de kliniek. Ik was verrast over de manier waarop men daar met de meisjes omgaat, men gaat helemaal van hen uit. In vijftig procent van de gevallen gaat men in gewone Nederlandse ziekenhuizen nog maar weinig uit van de psychische problematiek van de meisjes.

Daar redeneert men simpel: dat meisjes komt mager binnen en moet op gewicht komen, zodat men hen gedwongen gaat voeden. Maar in de Ursulakliniek gaat men kijken hoe het komt dat de meisjes een probleem hebben'.

De film van Sherman de Jesus is ook in de Ursulakliniek vertoond. Producente Cécile van Eijk vertelt dat hij daar als een bom is ingeslagen. 'Ze zagen dingen die ze ook zelf hebben meegemaakt. Ze zijn er ook droevig van geworden. Maar in feite is de doelgroep van de film de meisjes die de ziekte nog niet hebben, of die helemaal aan het begin staan'.

De folder vertelt die meisjes dat er wat aan te doen is. Maar de folder waarschuwt ook: 'Hulp die je opgedrongen wordt, maakt je vaak zwakker en afhankelijker in plaats van sterker. Het is belangrijk dat je iemand vindt die jou helpt zoeken naar een oplossing die bij jou past'. Een raad met een ruimere toepassing dan allen bij anorexia.

Indonesië komt op voor neushoorn

De regering van Indonesie heeft maatregelen genomen om zijn twee **neushoornsoorten** voor uitsterven te **behoeden.** Er zijn twee reservaten aangewezen waar de zwaargewichten zich ongestoord kunnen voortplanten. Dit hebben de autoriteiten in Jakarta woensdag meegedeeld.

Volgens directeur-generaal van milieu Sutisna Wartapura is voor de enkel-hoornige Java-neushoorn de keus gevallen op de berg Honje, in het nationaal park Ujung Kulon, in West-Java. Hij zegt de Java-neushoorn te willen opkrikken naar ten minste 200 exemplaren. Nu leven er op Java, en met name in Ujung Kulon, nog maar vijftig krachtpatsers.

Zoon van mijn vader...

vervolg van pag. 1

de DP bij de vorige verkiezingen veel geschenken weggaf. Dat gebeurt nu niet meer, zegt hij. "Mensen op de Antillen zeggen over het algemeen dat politiek vies en corrupt is. Dat is onzin. Er zijn corrupte politici, maar we hebben ook heel goede gehad. De mensen die denken het te kunnen, staan aan de kant en ze wijzen

"Anti-Curaçao stemming op St. Maarten minder"

naar de corrupte politici die ons naar de verdoemenis helpen. Ze doen niets. Ik steek mijn nek uit."

Opvallend van uw geval is inderdaad dat u een van de weinige notarissen bent die actief politicus is...

'Notarissen zijn mensen die het professioneel veilig moeten spelen. De advocaat leeft van conflictsituaties, terwijl de notaris juist conflictsituaties probeert te vermijden. Ik geloof dat het goed is dat mensen als notarissen zich met de politiek bezig houden omdat ze hun 'boven de partijen staan' mentaliteit kunnen meebrengen. Ik heb natuurlijk wel wat reacties gehad zo van 'dat betaamt een notaris niet'.

Maar over het algemeen heeft het me goed gedaan: meer werk. Verder geloof ik dat ik de politiek op St Maarten op een hoger niveau heb gebracht. Ik lever kritiek, maar met respect, zakelijk.'

Denkt u dat het publiek rijp is voor uw politiek nieuwe stijl?

'Ja zeker. Je voelt het. Ik denk dat ik zelf ook heb bijgedragen aan de afbrokkeling van de DP.'

Die moet u nu weer helpen opbouwen...

'Ja, maar dat vind ik heerlijk. Ik heb de SPA geholpen een betere partij te worden en ik denk dat ik dat ook met de DP kan doen. Belangrijker dan de SPA of Claude Wathey is het eiland.'

Hoe staat het met de anti-Curaçao stemming op St Maarten?

'Mijn situatie is iets anders omdat ik daar al 11 jaar woon. Ik hou me met sociale dingen bezig. De anti-stemming wordt overigens minder; dat komt onder meer door de vorig jaar opgerichte vereniging Tula, die allerlei activiteiten organiseert. Er zijn wel spanningen geweest.

Het is wel frappant dat Curaçao c.q. de Antilliaanse rege-

"Goed dat notarissen in de politiek gaan"

ring de schuld krijgt van -bijna - alles wat er op St.Maarten misgaat.

'Het is vanzelfsprekend dat er binnen een land spanning en wedijver is. Het grote verschil tussen ons en grote landen is dat zij het beter kanaliseren. Als wij op politiek gebied beter de potentiële spanning kanaliseren, dan kan het veel beter.'

Met de oprichting van MHANA C toont u aan te geloven in handhaving van de Antillen.

'Het is geen kwestie van leven of dood, maar ik vind dat de Antillen een kans moeten krijgen om zich te bewijzen. Ze hebben nooit de kans gehad als natie te groeien. Daar is tijd voor nodig en bewuste richtgeving. Als je het objectief bekijkt moet het kunnen, binnen de bestaande struktuur.'

Alleen is nu het politieke denken op Curaçao ongunstig wat dat betreft.

'Nagegaan moet worden of het Curaçaose protest gerechtvaardigd is of dat het puur emotioneel is. Als je dat bekijkt, dan zie je dat de argumenten van de Curaçaose partijen niet heel erg gegrond zijn. Wat wil Curaçao eigenlijk? Een status aparte? Dat wil Nederland niet. Onafhankelijkheid? Daar is Curaçao niet klaar voor. Ik hoop dat Nederland tegen Curaçao zegt: 'Of onafhankelijk òf we gaan proberen er iets werkbaars van te maken."

Wat vindt u van het Hirsch Ballin-plan om de Antillen in twee blokken op te delen?

'Daar geloof ik niet in. Dat is een verschuiving van de problematiek. Op de Bovenwinden zou St Maarten dan de positie van Curaçao moeten innemen: die van boeman.'

Dus Curacao moet voor iedereen de boeman blijven...

'Nee, beslist niet. Curaçao en de centrale regering zijn er zelf een beetje schuldig aan dat de zaken zo gelopen zijn; ze hebben geen kijk op de zaken, er wordt geen druk gezet om betalingen door te drukken. Ze hadden strenger moeten optreden, maar niet zeggen 'we breken alles open."

Wat is uw prognose van de verkiezingsuitslag?

'Ik hoop dat deze alliantie met de DP 4 tot 5 (van de 9) zetels haalt, 4 voor de SPA en 1 voor PDP (van ex-DP-ers). Een ding weet ik heel zeker: ik ga heel hard werken; ik heb heel veel uit te leggen aan de mensen.'

MILIEUBEWUST INVESTEREN IN RAFFINADERIJ

= door Lloyd Narain =

Eerste stap heeft psychologisch karakter

Isla moet kiezen voor juiste innovaties

AL SINDS 75 JAAR vinden er olie-activiteiten op Curaçao plaats. Over de voordelen van deze industrietak voor ons eiland is er genoeg gezegd en geschreven. De schaduwkanten komen helaas zelden of nooit aan bod. Op zich is dat begrijpelijk; toen de Shell hier nog de scepter zwaaide had ze uiteraard een enorm overwicht en prestige in onze kleine gemeenschap. Bovendien werd iedere vorm van serieuze kritiek in de Shell-periode al snel de kop ingedrukt met het argument dat deze multinational haar verblijf op Curaçao niet meer zo aantrekkelijk vond, en dat helaas haar vertrek naar betere oorden overwogen moest worden. Dat bracht de nodige schrik teweeg bij werknemers, overheid, klanten, toeleveringsbedrijven, onderaannemers en banken. De Shell was verreweg de belangrijkste economische steunpilaar van ons eiland en ieder zuchtje of kuchje van haar had onmiddellijke effecten op onze economische en sociale structuur. Hoewel de Shell al 5 jaar weg is en de raffinaderij nu in overheidshanden is. blijven we schrikkerig reageren als problemen van de raffinaderij aan de orde worden gesteld.

Het vermijden van discussie over de schaduwkanten van de raffinaderij is ongeveer een tweede natuur van ons geworden. Wat het milieu betreft leek het er even op dat er in juni 1989 een doorbraak van dit taboe mogelijk was toen bewoners van Wishi, Marchena en andere wijken samen met de milieubeweging een demonstratie tegen de luchtverontreiniging van de Isla op touw zetten. Maar nog steeds is het zo dat tijdens discussies over de raffrinaderij men al spoedig het debat dirigeert naar het probleem van de stofoverlast in Wishi en Marchena, of uitlaatgassen van auto's in deze wijken en zelfs verdwaalt men liever in de Malpaisproblematiek. Stuk voor stuk belangrijke milieuproblemen maar toevallig moesten we het ook nog eens een keertje over de raffinaderij hebben.

ZAKELIJK

Het is onderhand tijd geworden om zakelijk tegen de raffinaderij aan te kijken en haar sterke en zwakke punten nuchter naast elkaar te leggen. Door onze gezamenlijke inbreng kan er iets zinvols worden gedaan tegen de vervuiling van bodem, water en lucht. Tegelijk kunnen er belangrijke innovaties worden aangebracht die de raffinaderij weer bij de tijd brengen hetgeen een verbetering van haar concurrentiepositie kan betekenen. Zonder deze zakelijke houding wordt het vervuilingsprobleem van de raffinaderij moeilijk oplosbaar. Bovendien zal de vraag rijzen of we wel in staat zijn zakelijk om te gaan met de nieuwe aan te trekken industrieën, door ze bijvoorbeeld te verplichten zich aan milieuwetten (als die er dan al zijn) te houden. Een milieubeleid moet dus nauw samenhangen met een goed beheer van de industrieproblematiek. Gebeurt dat niet dan verliezen overheid en industrie hun geloofwaardigheid en wordt het moeilijk het publiek te motiveren om zelf ook wat te doen aan de milieuproblematiek. Kortom, de raffinaderij behoort tot het hart van de industrialisatie- en milieuproblematiek van Curaçao.

PSYCHOLOGISCH

De eerste stap naar een verantwoord beleid voor de raffinaderij heeft dus een psychologisch karakter. Als wij ons over het genoemde taboe kunnen heenzetten is de weg naar een zakelijke aanpak geopend. Natuurlijk gaat dat niet zomaar, de opvoeding die de Shell onze gemeenschap gedurende 70 jaar mocht geven raak je niet in één keer kwijt. Daar komt nog bij dat de overheid tegenwoordig eigenaar van de raffinaderij is waardoor het aansnijden van de raffinaderij problematiek meteen politiek gevoelig ligt.

In deze sfeer past de geheimzinnigheid rondom het rapport dat het bureau Arthur D. Little over de levensvatbaarheid van de raffinaderij heeft uitgebracht. De voorgenomen investeringen op basis van de bevindingen van dit bureau zullen door de aanschaf van nieuwe machines en apparatuur wellicht tot minder vervuiling leiden dan in de bestaande situatie, maar echte milieuinvesteringen zullen het wel niet zijn anders hadden de raffinaderij en de overheid dit waarschijnlijk allang aangekondigd. Over een gewenste aanpak in het investeringsbeleid zullen we het verderop hebben.

Wat moet er nou wèl gebeuren? De vervuiling van onze raffinaderij is onacceptabel. We kunnen daar geheel mee afrekenen door de fabriek te sluiten. Maar daardoor raken we gekwalificeerde werkgelegenheid en een deviezenbron kwijt. We kunnen een volkomen nieuwe high-tech fabriek bouwen waarbij de vervuiling aanzienlijk is teruggedrongen. Maar dan ligt de produktie gedurende een aantal jaren stil; dat betekent dus geen inkomen èn verlies van de afzetmarkt in die periode. De meest realistische weg lijkt wel een fasegewijze innovatie van de fabriek met invoering van schonere technieken. Er wordt internationaal steeds meer ervaring met deze procedure opgedaan. Over deze laatste mogelijkheid zal dit artikel gaan. Meer informatie hierover kan wellicht de weerstand tegen deze discussie helpen verminderen.

END-OF-PIPE

De laatste jaren nemen de milieumaatregelen in de geïndustrialiseerde landen snel toe, wat het bedrijfsleven ertoe brengt investeringen in schonere technieken te doen. Om de continuïteit in de productie niet in gevaar te brengen schafte men aanvankelijk vooral 'end-of-pipe' technologie aan, dat wil zeggen zuiveringsapparatuur die aan het productieproces wordt toegevoegd om emissie van schadelijke stoffen tegen te gaan. De praktijk wijst uit dat de toegevoegde zuivering niet zo voordelig is als men eerst aannam. Na aanschaf blijken om verschillende redenen de kosten van zuivering op te lopen. Door veroudering van het produktieapparaat bijvoorbeeld nemen de emissies toe, waardoor men zich verplicht ziet, wil men aan de vergunning blijven voldoen, extra zuiveringscapaciteit of apparatuur met hogere zuiveringsgraad aan te schaffen.

Men krijgt de laatste jaren steeds meer inzicht in de milieu-effecten door langdurige belasting van het milieu. Dat betekent dat de gemeenschap strengere eisen zal stellen aan de uitstoot van de industrie. Deze eisen zullen steeds specifieker worden waardoor de milieuvoorzieningen niet volgens standaard kunnen worden gedaan. Men kan beter het 'end-of-pipe' zuiveringsprincipe vervangen door een preventief milieubeheer. Bij schoonmaaktechnologie bestrijdt men negatieve gevolgen van produktie en consumptie, terwijl bij schone(re) technologie oorzaken in de produktie zelf worden bestreden. Bedrijven moeten voor ieder onderdeel van het produktieproces meer zicht krijgen op de stromen van afval en emissies. De omvang en samenstelling daarvan moet men zien te meten. Daardoor wordt het mogelijk deze stromen te beïnvloeden.

De 'end-of-pipe' zuiveringsmethode levert de industrie dus behoorlijk wat kosten op, en het eind van deze methode is niet te overzien. Van de andere kant kan vervuiling niet langer toegestaan worden. Niet alleen komt de volksgezondheid in gevaar maar er wordt ook veel schade aan de natuur toegebracht. Dit kan op zijn beurt weer materiële schade voor andere bedrijfstakken betekenen. Is er nu een efficiëntere methode om de industriële vervuiling tegen te gaan?

PREVENTIE

Ook op milieugebied geldt dat voorkómen beter is dan genezen. Men kan beter het 'end-of-pipe' zuiveringsprincipe vervangen door een preventief milieubeheer. Bij ...

Voor de samenleving blijft zuivering in sommige industrieën problematisch, de stoffen die na zuivering overblijven moeten immers ergens gestort of verwerkt worden. Er is dan slechts sprake van verplaatsing van het probleem.

De huidige innovatiegolf in micro-electronica e.d. heeft veel te bieden aan deze vormen van milieubeheer. De praktijk wijst uit dat er meestal kostenbesparingen optreden voor grond-, hulpstoffen en energie. Ook de kosten van zuivering, afvalverwijdering en eventuele heffingen nemen af. Dikwijls verdient men het geld dat in deze aanpak is gestoken terug. Bij dit preventief milieubeheer blijven zuiveringstechnieken nodig, men moet immers waardevolle stoffen zien terug te winnen voor hergebruik. Er blijven hier ook restemissies over hoewel die natuurlijk niet te vergelijken zijn met die in een systeem zonder preventie.

Sinds de jaren zeventig heeft men in de geïndustrialiseerde landen ervaring met energiebesparing in de industrie. Vaak was dat een onbedoeld resultaat van procesinnovatie. Een ander onbedoeld resultaat was de verminderde milieuvervuiling. Men heeft goede hoop dat men meer resultaten zal behalen met energiebesparing en verminderde milieuverontreiniging als men deze expliciet als doel opneemt in vervangings- en uitbreidingsinvesteringen. Het bedrijfsleven kan dus op resultaten aansturen die de milieuvervuiling aanzienlijk terugdringen en tegelijk het bedrijf besparingen op grondstoffen en energie oplevert.

Hierdoor verdient men zijn uitgaven terug en heeft men tegelijkertijd het bedrijf opgestoten naar het front van de meest gemoderniseerde bedrijven. Dit is tevens een versterking van de concurrentiepositie van het bedrijf. Men moet dus anticiperen op mogelijke strengere milieuwetgeving of eisen vanuit de gemeenschap. Hierbij is het niet nodig overheidsvoorschriften af te wachten maar men kan gezwind het voortouw nemen voor een veel beter milieubeheer. A.A. Loudon van het AKZO concern drukte deze gedachtegang als volgt uit: 'Het is duidelijk dat een betere procesbeheersing, schonere produktie-technologieën en een beter afvalmanagement in de toekomst zullen worden afgedwongen. Een onderneming die bij nieuwbouw niet anticipeert op een dergelijke ontwikkeling zal zich er later moeilijk op kunnen beroepen niet geweten te hebben wat er te gebeuren stond'.

Bij zulke belangrijke beslissingen waarbij milieu, energie en innovatie een prominente rol spelen, kan de afdeling milieubeheer niet meer buiten de strategische besluitvorming van het bedrijf gehouden worden. Milieu behoort dus een geïntegreerd deel van het topmanagement te worden.

Voor het behoud van de werkgelegenheid op wat langere termijn in de industrie is preventief milieubeheer onontbeerlijk. Als er namelijk geen ecologische modernisering van de industrie plaats vindt, zullen andere bedrijfstakken schade van het vervuilende bedrijf ondervinden en loopt aldus de werkgelegenheid gevaar. Op ons eiland bijvoorbeeld biedt verdere vestiging van industrie in het West-Schottegatgebied tal van infrastructurele en financiële voordelen. Maar door de milieuverontreiniging van de Isla is dit gebied niet zo aantrekkelijk voor andere industrieën.

Door onze raffinaderij te innoveren met de expliciete doelstelling zo schoon mogelijk te produceren, creëren we in feite nieuw industriegebied. Doen we dit niet dan wordt de gemeenschap met meer kosten opgezadeld waardoor men zich gaat afvragen of het vervuilende bedrijf nog wel zo lucratief is voor de samenleving als geheel. Het afzien van gerichte innovatie heeft als logisch gevolg dat men op zoek gaat naar industrieterrein buiten West-Schottegat met de nare consequentie dat men op ons klein en dichtbevolkt eiland vanzelf uitkomt op de laatste natuurgebieden.

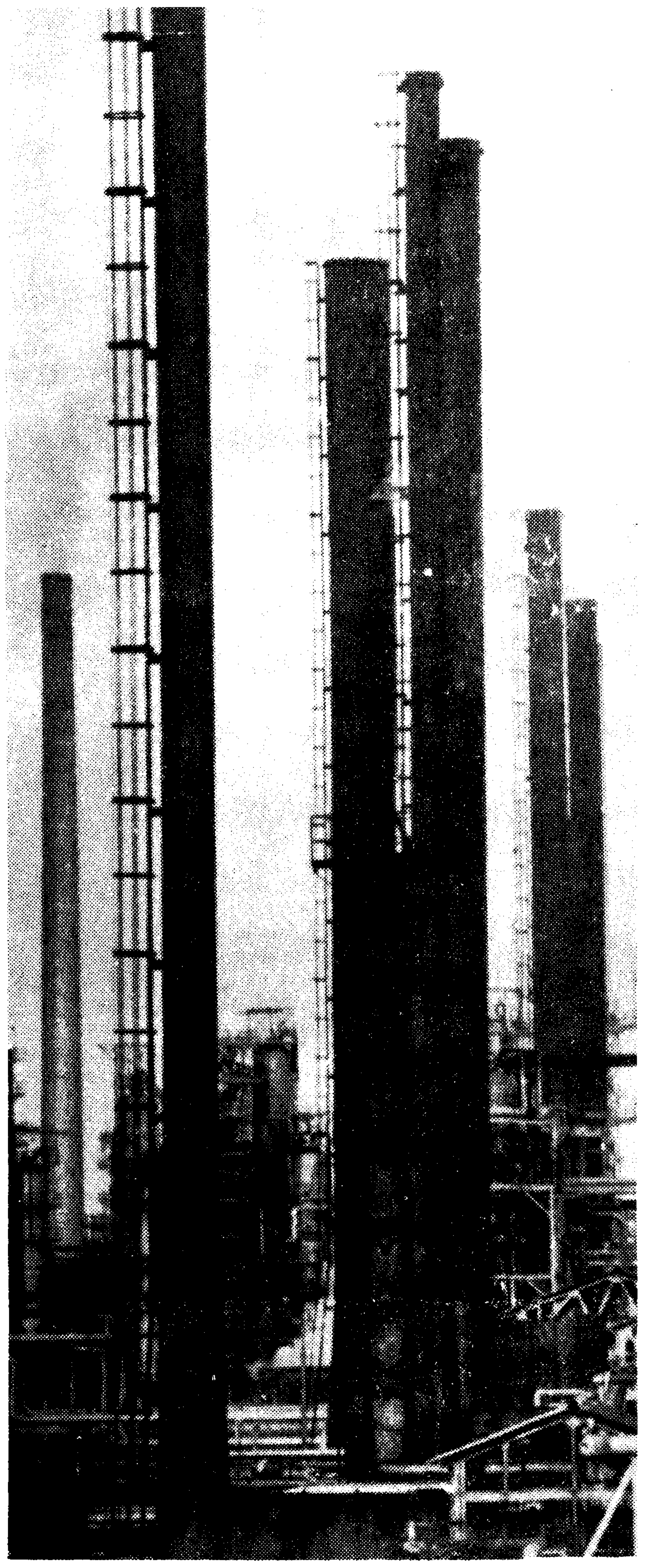
De vakbonden hebben ook belang bij preventief milieubeheer, op Curaçao niet alleen omdat het immers de mensen in het bedrijfsleven zelf zijn die dit beheer moeten dragen, maar ook omdat preventie in de raffinaderij arbeidsplaatsen in West-Schottegat kan betekenen binnen een voordelig en consistent industriebeleid.

Het is verder duidelijk dat innovatie in het bedrijf, met inschakeling van de lokale technici een enorme impuls geeft aan de ontwikkeling van eigen kennis en know-how. De ervaring is dat er een groot enthousiasme bij het personeel kan ontstaan als ze al haar creativiteit mag loslaten op dit innovatieproces. De ontstane knowhow kan natuurlijk weer te gelde worden gemaakt bij innovatie in regionale industrieën.

PPP

Er is een verandering in de houding van het management nodig wil men inderdaad overgaan tot een preventief milieubeheer. Grote prikkel hiertoe is de wetenschap dat men de gemaakte kosten weer terugverdient. 'Polution Prevention Pays' (PPP) is het slagwoord voor deze benadering die in de Verenigde Staten is ontwikkeld en door verschillende instituten in de industrielanden wordt geconcretiseerd. Ziet het management mogelijkheden in zo'n innovatieprogramma op basis van PPP, dan kan zij ertoe besluiten een 'Milieu Audit' te laten uitvoeren. Het gaat daarbij om een systematisch onderzoek door onafhankelijke deskundigen naar de in een bedrijf gehanteerde technieken, werkwijzen en procedures, voorzover ze relevant zijn voor milieuhygiënische aspecten. Hierbij gaat het ondermeer om zoveel mogelijk schakels in de keten van grondstof tot eindprodukt bij het preventiestreven te betrekken.

We staan op het punt grote investeringen in de Isla raffinaderij te doen. Hierdoor worden bepaalde industriële processen weer voor lange tijd vastgelegd en is een gewenste innovatie die zich expliciet richt op verbetering van milieukwaliteit voorlopig ongedaan gemaakt. De overheid en de raffinaderij mogen zich deze gunstige kans niet laten ontglippen. Wij hebben een verantwoordelijkheid tegenover de bewoners van Wishi, Marchena en omgeving, en ons lokaal en internationaal milieu. We kunnen zó een fax naar de betreffende onderzoeksinstituten sturen. PPP!

...Ook een raffinaderij kan schoner...

Maar planeet moet eerst worden opgewarmd

Mars reisdoel voor toekomstige astronauten

MOETEN WE de planeet Mars gaan koloniseren? Voor mensen die zich graag in een vers onderwerp vastbijten is dat de vraag van de dag. Het is waar, er wordt nog niet over gediscussieerd in cafés bij de kapper of in radioprogramma's, maar dat is nog steeds een kwestie van tijd. Volgens sommige ruimtedeskundigen is het mogelijk door menselijk ingrijpen van Mars een bewoonbare planeet te maken. Afgezien van de aarde, is Mars de planeet in ons zonnestelsel die het minst vijandig is ten opzichte van het leven, maar Mars heeft ook zijn nadelen. De temperatuur is er zo laag dat iedere aspirant-kolonist al snel na het uittrekken van zijn ruimtepak diepgevroren zou zijn. De atmosfeer is er dun en bestaat voornamelijk uit kooldioxyde.

OPWARMEN

Om te beginnen zou Mars dus opgewarmd moeten worden. Een broeikaseffect kan worden bereikt door miljoenen tonnen gassen in de Martiaanse atmosfeer te pompen, zoals de verfoeide CFK', de drijfgassen die nu op aarde geleidelijk worden uitgebannen. Na verloop van voldoende tijd zou dit de planeet verwarmen van min zestig graden Celsius tot een temperatuur van boven het vriespunt. Het ijs in de aardkorst van Mars zou smelten en zo het water leveren dat noodzakelijk is voor het bestaan van leven. Tegelijkertijd zouden bij de verwarming bevroren gassen vrijkomen die de atmosfeer zouden verdikken. De volgende stap zou zijn Mars te bevolken met bacteriën of andere eenvoudige organismen die leven op kooldioxyde. Na verloop van tijd zouden die voldoende zuurstof produceren om een adembare atmosfeer te maken. Maar zelfs voordat dat zo ver zou zijn, zouden pioniers al in hun eigen kleren kunnen rondlopen in de Martiaanse toendra, voorzien van een zuurstoffles om zo nu en dan wat lucht te inhaleren.

TWEE EEUWEN

Zelfs de optimisten geloven dat het wel een eeuw of twee kan duren om de planeet comfortabel genoeg te maken. Pessimisten zeggen dat het idee leuk is voor een science fiction verhaal (waar het inderdaad voor het eerst in voorkwam, net als zoveel technologische vernieuwingen, om te beginnen Jules Verne's onderzeeër) maar dat vol twijfelachtige veronderstellingen is en waarschijnlijk in de praktijk niet zou werken. Milieu voorvechters vinden het hele idee moreel verkeerd. Het is voor hen een axioma dat wat is zo hoort te zijn. Mars is een bevroren, levenloze planeet en dat is zoals het is bedoeld. Eugene Hargrovek, filosoof verbonden aan de universiteit van Noord Texas en redacteur van het boek 'Ruimteschip Aarde: Milieu-ethiek in het zonnestelsel' verzet zich tegen het bewoonbaar maken van Mars met het argument dat niemand een project moet ondernemen dat zich uitstrekt tot na het leven van degenen die er mee beginnen.

Heeft hij ooit gehoord van het planten van bomen? De schoonheid van ons landschap is afhankelijk geweest van vooruitziende mensen die werkten voor het nageslacht, die dingen ondernamen terwijl zij zelf niet volledig van de resultaten zouden kunnen genieten. Dat is dus een bijzonder zwak argument voor een milieu-voorvechter. In een recent nummer van het wetenschappelijke tijdschrift Scientific American, weerleggen twee enthousiastelingen voor de 'terravorming' van Mars, Christopher McKay van het Ames Research Centre van Nasa en Robert Haynes van de York University van Toronto, de argumenten

Honderd jaar geleden werd Dik Trom geboren

DIK TROM was een vervelend ventje. Toen hij honderd jaar geleden werd geboren, riep de buurvrouw in haar onschuld: 'Wel, wel, wat een driedubbeldikke jongen is dat! Zo'n dikzak heb ik nog nooit gezien! Het is zowaar een natuurwonder!' De eerste die het moest ontgelden was de baker. De driedubbeldikke zuigeling zorgde ervoor dat zij haar soep morste en een gehaktballetje in het verkeerde keelgat kreeg. 'Dik Trom keek haar triomfantelijk aan. Vanaf dat ogenblik af aan vreesde de baker hem.' Op school verscheurde hij zijn boeken en zat hij de juf dwars die al zo 'bleek en schraal' was. Dik wandelde zelfs in haar mantel over het schoolplein en 'vermaakte zich kostelijk'. De hoed van klasgenoot Bruin Boon stopte hij in de emmer, waaruit de schoolkinderen mochten drinken.

Eeuwfeest van een lastige maar toch populaire jongen

Het was geen wonder dat jongeheer Trom zich zo ongepast gedroeg. Zijn ... was autoritair en ...alde onder het eten een... de naam van het kind. ...al Dirk heten, dat zal... ...jn broer die naar Ame... ...is gegaan, heet ook zo, ...oet-ie, en daarom , zie ...ap!' De opvoeding van ...kind liet hem koud. ''t Is ... bijzonder kind, Griet, ...is ie', was steeds zijn ...rschillig commentaar. ...Trom bezat een brutaal ... dikheid en volgens de ...rijver was dat 'de schuld ...zijn moeder, die hem ...reusachtig grote boter...en liet opeten.' Het ...is duidelijk: moeder is ...niet de baas en koopt ...liefde via de maag.

CIJFERS

...ou je de zes boeken over ... Trom, die C.Johan ...vit schreef tussen 1891 ...1930 kunnen lezen. Maar ...generaties Nederlanders ...ben dat zeker niet ...an en dat kun je aan de ...ukwekkende cijfers zien. ...ecteur Vrieling van uitge...rij Kluitman in Heerhugo...ard zegt dat over de ...ste jaren geen verkoopcij...s bekend zijn, maar schat ...aantal verkochte exem...ren nu op anderhalf mil... voor de zes boeken. Het ...ste deel, 'Uit het leven ...Dik Trom', is volgens ...een miljoen keer over de ...nbank gegaan. Met die ...llen klopt Dik Trom ...e's tiental' (650.000 exem...ren), maar ook verkoop...ssen als 'Erik' van God...d Bomans (900.000) en ...Jan Cremer' (750.000). ...deren èn ouders maalden ...om pedagogische of ethi... bezwaren, zij genoten ... de komische dwarsheid ...'t 'bijzonder kind'. Dik Trom staat nog steeds in de top-tien van kinderboeken ...en jaarlijks worden nog zo'n ...8.000 exemplaren verkocht.

VALS

Cornelis Johan Kieviet ...maakte het zijn lezers niet ...moeilijk. De voorkeur moest ...uitgaan naar Dik Trom, ...zijn pesterijen richtte op ...en die uiterst onsympa... waren. Kieviet legde ...andig uit hoe het zat ...Diks aartsvijand: 'Bruin ...was dan ook geen aar...jongen, want vooreerst ...hij niet eerlijk, ten twe...sprak hij nooit de waar... ten derde was hij vals ...n vierde laf, hoewel hij ...gaarne voor dapper .... Van alle deze ondeugd...n bezat Dik er niet één.' ...heel erg was de moeder ...Bruin Boon, de weduwe ...het kruidenierswinkeltje: ...as een lelijk, grof mens, ...en grote mond, brutale ...en een dikke stomp... die paarsblauw zag ...de vele brandewijntjes, ... zij in haar leven al ...alikt.' En om elke ondui...heid weg te nemen: ...r fatsoenlijk mens ...wde en meed haar.' Veld...ter Flipsen werd door ...n zijn vrienden Jan Vos ...iet van Dril getreiterd, ...r hij verdiende het ook. ...was dan ook geen gemak...heer. Kruipend voor ...hogeren, was hij ruw ...zijn minderen.'

De eerste tien jaar leek het er niet op dat Dik Trom een van de grootste Nederlandse kinderhelden aller tijden zou worden. Aan het eind van de vorige eeuw moesten opvoeders en bibliothecarissen nog even wennen aan de recalcitrante hoofdpersoon. 'Niemand durfde hem aan', vertelde C.Johan Kievit later. 'Men verklaarde mij ronduit voor gek. 'Uit het leven van Dik Trom' zou veel te verderfelijk op de jeugd inwerken. Stel je voor, een jongen die maling heeft aan veldwachters en schoolmeesters! Neen, dat was te bar!' Kieviet was onderwijzer en wel degelijk vervuld van goede bedoelingen. 'Ik wilde een nieuwe geest brengen in de kinderliteratuur. Tot nu toe werden in de kinderliteratuur alle jongens en meisjes als heel brave wezentjes voorgesteld. Ik vind echter dat, wil de jeugd iets leren uit de boeken, die men haar te lezen geeft, zij dan in de hoofdpersonen moeten vinden jongens en meisjes die werkelijk bestaan kunnen.' 'Een ondeugende, maar flinke jongen', dat was de kern van Diks karakter. Hij joeg de vrek Mulder op een donkere avond de stuipen op het lijf, omdat hij een oude vrouw en haar zwaarzieke man uit hun huisje wilde jagen. Dik trok zich het lot aan van de vrouw, die ten onrechte de heks van de Achterweg werd genoemd. Kluitman was in 1891 bereid het boek uit te geven, maar tastte niet al te diep in de kas van zijn bedrijf. Uit zijn brief aan Kieviet van 27 oktober 1893 blijkt dat er toen heus wel reden was voor gereserveerdheid: 'Voor Dik Trom heb ik u als honorarium betaald f.75. U vond dat toen te weinig, terwijl ik meende dat het wel betaald was. Dit kan ik u tenminste verzekeren, dat de kosten der uitgaaf van Dik Trom nog niet gedekt zijn.'t Is evenwel een lief boekje, dat ik vertrouw dat zijn weg verder wel zal vinden.' Het duurde nog vijf jaar voor de eerste druk was uitverkocht. Met de tweede druk ging het iets sneller. Kluitman had tekenaar Johan Braakensiek ingeschakeld voor illustraties. In de nieuwe uitvoering, met Dik achterstevoren op de ezel van Bertels op de omslag, trok het boek meer aandacht. Recensenten van jeugdboeken ontdekten het opeens.

PIETJE BELL

Nellie van Kol had in 1900, negen jaar na de eerste verschijning, veel lof voor het boek van Dik Trom, waarin 'lach en scherts de hoofdtoon vormen, van onvervalscht Noord-Hollandsch jongesleven, van gezond realisme'. Positief waren ook de collega's Nienke van Hichtum, (van 'Afke's tiental'), Jan Ligthart ('Ot en Sien') en Theo Thijssen (van 'Kees de jongen'). Vanaf de derde druk werd Dik Trom een bijzonder boek (en dat werd 't). C.Johan Kieviet begon vrolijk aan 'Dik Trom en zijn dorpsgenoten'. Dik Trom nam op zijn succestocht door de Nederlandse kinderkamers niet alleen zijn magere zoon Jan mee, maar ook de Rotterdamse belhamel Pietje Bell, het in 1914 geboren geesteskind van Chris van Abcoude, die in zijn vlegelachtigheid nog verder ging dan Dik Trom. Er waren critici die de vervolgdelen van Dik Trom en de zes Pietje Bell-boeken in één adem noemden en zich ergerden aan de 'ploerterigheid' en 'ruwe grappen' van deze twee kinderhelden. Al dat kattekwaad, dat was toch te veel van het slechte. Het gejuich van de critici verstomde.

OORLOG

Ondertussen werden de eerste symptomen zichtbaar van een dorpen-oorlog in Noord-Holland. Waar was Dik Trom eigenlijk geboren? Waar had Kieviet de timmerwerkplaats van de oude Trom, het raadhuis en het marktplein gesitueerd? Door sommige mensen werd gedacht aan de vlek Etersheim aan de IJsselmeerdijk in de buurt van Hoorn. Daar stond het huisje waar Kieviet als 32-jarige onderwijzer zijn hoofdpersoon creërde en ook de school (met één lokaal), waar de kinderen regelmatig konden genieten van de verhalen die de meester met de hand had genoteerd. In Midden-Beemster dacht men er anders over. Daar was een marktplein en daar was een paaltje, dat heel goed het paaltje zou kunnen zijn waarop Dik Trom doodkalm zat en vriendelijk tegen een furieuze vrouw Boon zei: 'Wil u liever ook gaan zitten? Geneer u niet!'. In Midden-Beemster zouden de mensen wonen die model hadden gestaan voor Jan Trom, de moeder van Bruin Boon en vele anderen. De objectieve onderzoeker moest constateren dat de band met Midden-Beemster louter te maken heeft met de tekeningen in het boek. Johan Braakensiek woonde er en illustreerde vanuit zijn eigen waarnemingen.

BEWIJZEN

Nee, het dorp waar Dik Trom woonde, is Hoofddorp. Je ziet het aan de globale beschrijving van de tocht van Dik Trom en Piet van Dril in het rijtuig van meneer Denappel, een goede heer die de r niet kon zeggen. Het paard Zwartje ('Ho Zwagtje, kalm') bracht het stel via een kaarsrechte weg langs een brede vaart en dan rechtsaf over een echte strááatweg naar Amsterdam. De route kun je op de kaart volgen. Er zijn nog meer keiharde bewijzen. In Hoofddorp wonen tien gezinnen die Boon heten (in Midden-Beemster slechts vier) en wie de afdeling voorlichting van de gemeente Haarlemmermeer in Hoofddorp belt, loopt de kans dit te horen: 'FLIPSEN...' Op de afdeling werkt een mevrouw Flipse, die overigens snel bekent geen familie te zijn van de legendarische veldwachter: ze komt van elders. Hoofddorp ontfermde zich aarzelend over de dekselse jongen. Na een uitputtende, behoorlijk principiële discussie in de gemeenteraad, werd de lagere school in 1968 naar Dik Trom genoemd. In 1972 kwam er een beeld van onze held en bij het politie bureau houdt een treurige, stenen Flipsen nu de wacht.

SYMBOOL

In Hoofddorp werd Cornelis Johan Kieviet geboren, in 1858, slechts zeven jaar nadat de Haarlemmermeer was drooggelegd. Zijn jeugd bracht hij door op de verse, soppige meerbodem, doorsneden met kaarsrechte vaarten en wegen, omgeven door een efficiënte ringdijk, waar altijd een tegenwind buldert. Een op de tekentafel ontworpen symbool van de Hollandse ondernemingslust, met midden daarin het prototype van de Nederlandse anti-autoritaire vrijbuiter Dik Trom. De groene ongereptheid van toen is al lang aangetast door de bulderbanen van Schiphol, zoals de tijd zich ook meester heeft gemaakt van de erfenis van C.Johan Kievit. Volgens de regels van de wet ging het schrijvers-percentage van de verkoopgelden tot vijftig jaar na de dood van de Kieviet (in 1931) naar diens nageslacht.

Sinds 1981 zijn de auteursrechten vrij, dus voor Kluitman. De kleindochter van de schepper van Dik Trom kan fluiten naar de 'royalties' en dat terwijl uitgeverij Kluitman voor 2 oktober a.s., de echte datum, grote plannen heeft om het eeuwfeest van de driedubbeldikke jongen uit Hoofddorp en de tachtigste druk van het eerste boek te vieren.

Voor het eeuwige succes van Dik Trom heeft Vrieling een eigen verklaring: 'Ouderen kopen de boeken voor hun kinderen, om dat ze er zelf goede herinneringen aan hebben, is onze inschatting. En die kinderen vinden het ook leuk. Je kunt de boeken achterhaald noemen, maar het gaat om de sfeer, de nostalgische sfeer.' 'Al spoedig konden zij het geleende geld bij de molenaar aflossen en na een paar jaar moesten zij de winkel vergroten. In korte tijd hadden zij de beste zaak van het gehele dorp, en elke oudejaarsavond konden Trom en zijn vrouw een mooi sommetje ter zijde leggen van hetgeen zij hadden oververdiend. Dan keken zij elkaar dankbaar en gelukkig in de ogen en zeiden: 'Voor onze Dik!'

Mendoza als speurder...

DE SPAANSE schrijver Eduardo Mendoza lijkt er de gewoonte van te maken verwarring te stichten onder zijn lezers. Was zijn eerste roman een loflied op de stad Barcelona, zijn tweede boek is een variant op Thomas Mann's 'Dood in Venetië' en om het rookgordijn nog dichter te maken, gaat het bij Mendoza's nieuwe Nederlandse vertaling om een speurdersroman. Een curieuze, dat wel, maar detective-decors domineren erin.

In *'Het geheim van de behekste crypte'* (Uitg.Arena) is een ex-politieman op zoek naar de achtergronden van een geheimzinnige verdwijning van twee meisjesleerlingen op één kloosterschool. Geen onbesproken zoektocht, want de speurder in kwestie is voor deze zaak tijdelijk ontslagen uit een psychiatrisch ziekenhuis. Geheel in stijl is een ontknoping die eerder krankzinnig dan logisch genoemd kan worden. Wel spannend!

NAPA

KERK & WERELD

ZATERDAG 23 MAART 1991

VOL BEGRIP VOOR VERVOLGDEN

Overleden Jezuïetengeneraal getekend door Japanse periode

PEDRO ARRUPE: geleefd in geest Vaticaans Concilie

PATER PEDRO ARRUPE, van 1965 tot 1983 generaal overste van de orde der Jezuieten, is onlangs in de leeftijd van 78 jaar in Rome overleden. Hij stond bekend als een ruimdenkend man en een onconventionele leider die de vernieuwing van zijn orde bevorderde en de sociale activiteit van de leden van zijn orde krachtig steunde.

Arrupe werd op 14 november 1907 in Bilbao in Spaans Baskenland geboren. Op vijftien-jarige leeftijd begon hij met een studie medicijnen aan de universiteit te Madrid. Een glanzende loopbaan als medicus lag in het verschiet, maar in 1927 stopte hij met zijn studie en trad in in de orde der Jezuieten. Arrupe studeerde filosofie in België en theologie in het studiehuis van de Duitse jezuieten in Valkenburg en werd in 1937 priester gewijd. Nadat hij enige tijd in de Verenigde Staten en Mexico had gewoond, vertrok hij als missionaris naar Japan. Hij was novicenmeester in Hiroshima toen daar de atoombom viel. In de jaren vijftig was hij vice-provinciaal en later provinciaal van de Japanse jezuieten. In mei 1965 werd hij tijdens de 31e algemene vergadering van de Jezuietenorde tot generaal overste gekozen.

TERZIJDE GESCHOVEN

In 1980 diende Arrupe om gezondheidsredenen bij paus Johannes Paulus II zijn ontslag in, maar de paus weigerde zijn aftreden te aanvaarden. In augustus 1981 werd Arrupe getroffen door een hersenbloeding. Hij raakte verlamd en droeg zijn taken over zijn aan zijn assistent, de Amerikaan Vincent O'Keefe. De paus schoof O'Keefe twee maanden later terzijde en stelde de 79-jarige Italiaan Paolo Dezza als persoonlijke gedelegeerde aan het hoofd van de orde. Dezza kreeg een assistent in zijn landgenoot Joseph Pittau, provinciaal overste van de orde in Japan. De algemene vergadering van de Jezuieten koos in september 1983 de Nederlander Peter-Hans Kolvenbach tot Arrupes opvolger.

Arrupe was een zeer pastoraal bewogen man die echter elk gevoel voor diplomatie miste. Hij is sterk beïnvloed door zijn ervaringen in Japan. Tijdens de oorlog zat hij veertig dagen gevangen omdat hij meningen had verkondigd die de autoriteiten onwelgevallig waren. Zijn ervaringen toen hebben ertoe geleid dat hij altijd veel begrip heeft gehad voor Jezuieten die om politieke redenen gevangen werden gezet, ook al kon hij hun overtuiging niet delen.

Pedro Arrupe (links) hier samen op de foto met zijn opvolger dr.Hans-Peter Kolvenbach.

MARXISME

Verder kwam hij in zijn Japanse tijd tot het besef dat het christendom zijn pretentie als godsdienst voor alle mensen alleen kan volhouden als het niet een instrument wordt van culturele, politieke en economische overheersing en de wezenlijke elementen van het christendom worden verbonden met de cultuur van een bepaald land. Arrupe stelde zich door veel te reizen op de hoogte van de problemen waar de Jezuieten zich mee bezig hielden. Hij bezocht de Amerikaanse Jezuiet Daniel Berrigan toen deze wegens zijn kritische houding tegenover de oorlog in Vietnam in de gevangenis zat.

Arrupe heeft zijn ordegenoten er herhaaldelijk op gewezen dat verkondiging van het geloof alleen maar mogelijk is als tegelijkertijd wordt gestreefd naar sociale gerechtigheid. Hij riep de Jezuieten op zich ernstig te verdiepen in het Marxis In een brief aan de pr ciale oversten in Zuid-A rika schreef hij in 1981 christenen in hun strijd sociale gerechtigheid de hoden van de Marxisti maatschappijanalyse mo gebruiken, op voorwaarde zij de Marxistische ben ring niet als de enig m lijke manier voor de beo ling van de werkelijkh beschouwen.

VIERDE GELOFTE

Zijn beleid riep in het V caan en bij conservatieve J ieten veel weerstanden Aan het eind van de ja zeventig was de rel tussen het Vaticaan en bestuur van de Jezuieten sterk verslechterd. P Johannes Paulus II klaarde toen onder meer de ontwikkelingen binnen orde aanleiding gaven verwarring onder de g vigen en bezorgdheid in Vaticaan. Hij herinnerde Jezuieten aan hun zo noemde 'vierde gelofte', gelofte van gehoorzaamh aan de paus die de Jezuie als enige religieuze o kennen. In 1981 greep paus in door een persoonli gedelegeerde aan te stelle

Tijdens zijn bezoek Nederland begin dit jaar klaarde Arrupes opvolg Peter-Hans Kolvenbach, zijn voorganger geheel en leefde in de geest van tweede Vaticaans concilie. gens Kolvenbach zijn elementen in het beleid Arrupe daar een uitdr king van. In de eerste pla had Arrupe volgens Kolv bach een "ongelooflijk" op misme met betrekking tot toekomst. Verder werd beleid van Arrupe gek merkt door een groot trouwen in mensen. Arr heeft het isolement wa de leider van de orde tot toe verkeerde, doorbrok aldus Kolvenbach. Tenslo prees Kolvenbach zijn vo ganger om zijn steun nieuwe initiatieven. Kolv bach heeft Arrupe de af lopen jaren bijna dageli bezocht.

Billy Graham terug in Witte Huis

WASHINGTON - Billy Graham is terug in het Witte Huis. Na de val van president Nixon verdween de evangelist uit het politieke zicht. Maar de eerste nacht van de oorlog tegen Irak verbleef Billy Graham op uitnodiging van president Bush in het Witte Huis.

Bovendien leidde hij de dag daarna in de kapel van het garnizoen Fort Myer een gebedsdienst die werd bijgewoond door president Bush, minister van Defensie Dick Cheney en generaal Colin Powell, voorzitter van de chefs van staven. "Ik heb vertrouwen in de politiek van Bush" aldus Billy Graham, die nog nooit een president is afgevallen met wie hij bevriend was. "Uit deze oorlog kan misschien een nieuwe vrede en een nieuwe internationale orde voortkomen."

De terugkeer van Billy Graham in het Witte Huis is een teken aan de wand van de bestuurders van de kerken die lid zijn van de Amerikaanse Raad van Kerken (NCC). President Reagan negeerde hen bijna volkomen en had alleen contact met ds. Jerry Falwell, de leider van de inmiddels opgeheven 'Moral majority'.

Vaticaan: uitstel met etnische verklaring

TUBINGEN - Het Vaticaan stelt de publikatie van het document over ethische vraagstukken met een of twee jaar uit. Dit hebben de hoogleraren Norbert Greinacher en Hans Küng, de initiatiefnemers van de 'Verklaring van Tübingen', 'met grote voldoening' bekend gemaakt. In hun verklaring hadden de theologen paus Johannes Paulus II verzocht geen pauselijk document over "onmstreden ethische vraagstukken" uit te geven zolang de ermee samenhangede theologische vragen niet voldoende waren opgehelderd.

SEKTEN VORMEN GROOT GEVAAR

Kolvenbach leider grootste orde in RK Kerk

Evangeliseren kan niet zonder liefde voor armen

VATICAANSTAD - Tussen de Jezuietenorde en het Vaticaan bestaan volgens pater-generaal dr Hans-Peter Kolvenbach geen problemen of conflicten meer. Wij zijn er niet om tegen de kerk te vechten, maar om de kerk te helpen, zo stelt hij vast. De linguïst Kolvenbach, in 1928 in Druten geboren uit een Nederlandse vader en een moeder van Italiaanse afkomst, is sinds 1983 generaal overste van de orde, die 450 jaar geleden werd opgericht door Ignatius van Loyola. Met ruim 24.000 leden in 113 landen, onder wie twaalfduizend priesters, is de Societas Jesu de grootste orde in de Rooms katholieke kerk.

In de jaren 70 en 80 werden de Jezuieten, ooit het keurkorps van de paus genoemd, door drie achtereenvolgende pausen (Paulus VI, Johannes Paulus I en de huidige paus) tot de orde geroepen: het Vaticaan verwachtte van hen meer discipline en absolute loyaliteit aan het leergezag van de kerk en de paus. Na het tweede Vaticaanse concilie had de Jezuietenorde zich in toenemende mate gericht op de strijd tegen de sociaal-economische wantoestanden in Latijns Amerika, een koers die kennelijk niet helemaal door het Vaticaan werd gesteund.

BEVESTIGD

Paus Johannes Paulus II heeft kort geleden in een brief aan de Jezuieten ter gelegenheid van het 450 jarig bestaan en onlangs in een persoonlijk onderhoud met Kolvenbach heel duidelijk zijn sympathie voor de Jezuieten en de dankbaarheid van de kerk voor zoveel jaren dienstbaarheid tot uitdrukking gebracht. 'Hij heeft ons in onze roeping en in ons werk bevestigd', aldus Kolvenbach.

In een brief aan alle Jezuieten heeft hij hen opgeroepen 'niet al te veel tijd te verliezen aan de herdenking van een groots verleden, maar samen met priesters, religieuzen en leken de ervaringen van Ignatius, bewaard in de Geestelijke oefeningen, door te geven. Dit moet geschieden 'als een levenskeuze, die er altijd aan denkt anderen te helpen en te worden wat zij moeten zijn.

AFSPIEGELING

De Jezuietenorde heeft sinss 1958 bijna elk jaar leden verloren die om hun werk werden vermoord of ontvoerd. Op de avond van 18 november 1989 bijvoorbeeld drongen soldaten in San Salvador het woongebouw van de Universiteit van Centraal Amerika binnen en doodden zes Jezuieten: prof Ignacio Ellacuria, rector van de UCA, filosoof en theoloog, Segundo Montes, socioloog en directeur van het Instituut voor mensenrechten, Ignacio Martin Bario, vice-rector en sociaal psycholoog, Amando Lopez, hoogleraar theologie en filosofie, Juan Ramon Moreno, hoogleraar theologie en liturgie en Joaquin Lopez, die voor de radio alfabetiseringsprogramma's voor de Salvadoraanse boeren maakte.

Deze zes vermoorde Jezuieten waren in zekere opzicht een afspiegeling van de gehele Societas Jesu. Ze werkten aan een universiteit. Met zo'n achtduizend Jezuieten werkzaam aan een hogeschool of universiteit richt de orde zich vooral op het (hoger) onderwijs.

De zes maakten deel uit van een missionaire gemeenschap: vijf van hen hadden hun vaderland Spanje verlaten om in de Derde wereld te werken. Van de 25.000 Jezuieten dient ongeveer de helft de kerken van Afrika, Azie en Latijns-Amerika.

En hun gemeenschap stond open voor de noden van het Salvadoraanse volk, vooral van de allerarmsten. In de gehele wereld ondersteunen de Jezuieten de bevrijdingsstrijd van de armen en onderdrukten.

PRIORITEIT

De Societas heeft altijd een hoge prioriteit aan de verkondiging van het Evangelie gegeven, zegt Kolvenbach. Dat kan niet gaan zonder de liefde voor de armen. De Jezuieten volgen Jezus in diens voorkeursliefde voor de armen. Dat neemt in deze dagen de vorm aan van verdedigen van de mensenrechten, opkomen voor de vrede etcetera.

De 'optie voor de armen' is voor de Jezuieten geen keuze om politieke of ideologische redenen. Al in de tijd van Ignatius was het onmogelijk een gezel van Jezus te zijn zonder deel te nemen in Christus voorkeursliefde voor de armen.

TOEKOMST

De Bevrijdingstheologie staat voor nieuwe taken, meent Kolvenbach. Enerzijds is de situatie in Latijns-Amerika danig veranderd, anderzijds heeft de Marxistische of communistische ideologie veel van haar geloofwaardigheid verloren. Belangrijker dan terug te kijken naar het verleden -- wat de bevrijdingstheologen wel gedaan hebben, niet gedaan hebben of wat ze hadden moeten doen -- is het naar de toekomst van de Bevrijdingstheologie te kijken.

Latijns-Amerika is democratischer geworden (Chili, Midden-Amerika). Daarnaast kennen Colombia en Peru veel geweld, dat volgens Kolvenbach niet zozeer door economische problemen wordt veroorzaakt. Bovendien blijken veel problemen met culturele verschillen te maken te hebben.

De strikt sociaal-economische problemen van de armoede zijn complexer dan de bevrijdingstheologen misschien wel hebben gedacht, zo concludeert Kolvenbach. "Het gaat niet alleen meer om de armoede, maar ook mensenrechten, milieu en geweld spelen hierin een rol."

BEVRIJDINGSTHEOLOGIE

De snelle groei van de fundamentalistische en evangelische sekten in Latijns-Amerika is een nieuwe taak voor de Bevrijdingstheologie, die zich tot dusver niet met dit verschijnsel heeft bezig gehouden. "Het grote gevaar ligt niet zozeer in de armoede, maar in deze sekten", zegt Kolvenbach.

De Bevrijdingstheologie heeft naar zijn mening nooit bij het Vaticaan in een kwaad daglicht gestaan omdat dit het Evangelie en de theologie van de kerk is. Rome aanvaardde sommige aspecten ervan niet, zoals het flirten met het Marxisme of het gebruik van de sommige middelen (de haat of de klassenstrijd) om een rechtvaardige samenleving te bereiken. Bovendien heeft deze paus zelf tijdens een bijeenkomst met alle Braziliaanse bisschoppen gezegd dat hij zichzelf als de eerste bevrijdingstheoloog beschouwde.

VERSCHUIVING

De laatste jaren gaat onder Vaticaan-kenners nogal eens het gerucht dat het veel conservatiever ingestelde Opus Dei de plaats van de Societas Jesu heeft ingenomen als oogappel van de paus. "Als dat zo zou zijn, maar dat kunt U beter bij Opus Dei vragen, dan is dat een buitengewoon goed idee" zo reageert Kolvenbach.

Veel nieuwe bewegingen dragen in grote delen van de wereld het leven van de kerk. Dit zijn vooral lekenbewegingen. Leken nemen nu taken over die vroeger alleen maar door religieuzen werden uitgevoerd. "Over deze verschuiving in de RK kerk kunnen wij alleen maar blij zijn."

VOORUITGAANDE

Van spanningen tussen de Jezuietenorde en Opus Dei is volgens Kolvenbach geen enkele sprake. De verhoudingen zijn hartelijk, maar niet zo intensief omdat we grotendeels op verschillende gebieden werken. "We hebben niet dezelfde spiritualiteit en zitten niet op dezelfde golflengte. Maar waarom zouden we niet kunnen samenwerken als er verscheidenheid is? Die verscheidenheid is toch een verrijking van de kerk?"

Het is volgens Kolvenbach "heel erg moeilijk vol te houden" dat de RK kerk de kerk van de restauratie zijn. De paus kijkt in toespraken altijd weer n het jaar 2000, wat toch n erg conservatief is. Ver zijn er "zeer veel teken dat de RK kerk wat betr het sociale denken en oecumene vooruitgaat.

"Misschien onder invlo van de oosterse theologie ik ontvangen heb, geloof ook zelf dat de Heilige Ge ons altijd naar voren du De Geest laat de kerk no naar achteren gaan."

IN BAYRUT

Kolvenbach woonde m enkele onderbrekingen vo studie van 1958 tot 1981 Bayrut. Na zijn studie fil sofie in Nijmegen werd naar Libanon gestuurd, wa hij eerst op een theologis onderwerp promoveerde. 1961 werd hij priest gewijd in de katholieke ke van de Armeense rite. Ve volgens studeerde hij Oo terse talen, met specialisat in Armeense taal en lite tuur. In 1967 promovee hij op Armeense literatu Van 1968 tot 1974 was hoogleraar in dit vak Bayrut.

In 1974 werd hij benoe tot provinciaal overste va de Jezuieten in het Midd Oosten. Van 1981 tot zij verkiezing tot genera overste op 13 september 19 was hij rector van het Paus lijk instituut voor Ooste studies in Rome.

Op 1 januari van dit ja telde de Jezuietenorde 24.61 leden. De verdeling over continenten ziet er als vol uit: Europa 9.012, Noord- en Midden-Amerika 6.699, Az 5.063, Zuid-Amerika 2.735 Afrika 1.330 en Oceanië 296 De landen met de meest Jezuieten zijn de Verenigde Staten 5.034, India 3.300 Spanje 2.271 en Italië 1.661 inclusief degenen die op het hoofdkwartier in Rome werken.

De laatste jaren komen er jaarlijks iets meer dan zes honderd novicen bij waarvan twintig procent alleen al in India en Sri Lanka. Vooral in Spanje, Italië en de VS daalt het aantal roepingen.

[D]MS ontwikkelt supervezel

Een zeil dat niet kapot te krijgen is

JE KAN ER met een moker [o]p slaan, een blok beton op [la]ten vallen, de door DSM [on]twikkelde supervezel [dyn]eema geeft geen krimp. [Dir]ecteur Ulbe de Vries van [de] gelijknamige zeilmakerij [in] het Friese Grouw is bij[na] lyrisch over het super[we]efsel, dat hij sinds drie [ja]ar verwerkt tot high-tech [zei]len. Dyneema, negen tot [tie]n keer zo sterk als staal, [lijk]t de grote concurrent van [da]cron te worden. De vezel, [ge]lamineerd op mylarfolie, [ge]eft het zeildoek ook in de [len]gterichting stevigheid. De [sn]it is derhalve anders dan [bij] dacron zeilen, waar de [ba]nen om wille van de vorm[va]stheid vrijwel altijd hori[zo]ntaal liggen. In Grouw [wo]rden de radiale-verticale [ba]nen met behulp van de [co]mputer zodanig op profiel [gel]egd, dat zij evenwijdig [aa]n de krachten op het zeil liggen. Na het tekenwerk van Renze Runia, de verantwoordelijke man voor elk zeilontwerp, wordt het doek met een computergestuurde laserstraal gesneden. De laser heeft de plaats ingenomen van het mes en de schaar. Het invouwen van de naden om rafelingen te voorkomen, behoort ook tot het verleden. De naden van de polyesterzeilen worden tegenwoordig met een laserstraal 'afgesmolten'.

STABILITEIT

In vergelijking met polyester garens is dyneema-weefsel lichter, het vervormt niet of nauwelijks, is bestand tegen vouwen, buigen en rollen en uv-bestendig. 'Het superlichte materiaal komt een grote stabiliteit van het schip ten goede', vertelt De Vries onder het toeziend oog van drie generaties zeilmakende voorvaderen, die vanaf portretten het kantoor inkijken. Overgrootvader, Sjoerd Ulbe, begon in 1850 in een oude schuur met het maken van katoenen zeilen. Tot ver na de Tweede Wereldoorlog was katoen, of Egyptisch linnen, het meest gangbare materiaal. Directeur De Vries herinnert zich nog het snijden op de vloeren en het getrap op een oude naaimachine, toen hij in 1952 in het bedrijf kwam.

REVOLUTIE

Katoen is er tegenwoordig voor de romantici. De skûtjesschippers en sommige jongens van de 'bruine zeilvaart' zweren er bij en nemen de vervorming en de weersinvloed in het doek voor lief. Katoen is in de jaren vijftig verdrongen door een combinatie van polyester en nylon, ofwel dacron. Het is lichter, minder gevoelig voor rek, terwijl er zeeën water overheen kunnen, zonder dat het krimpt. Bovendien gaat dacron langer mee dan katoen. 'Dacron was de grote revolutie in de zeilsport', zegt De Vries. Samen met de bekende zeiler Harry Amsterdam, bij De Vries Sails in dienst als commercieel medewerker, vaart hij nog steeds wedstrijden in de Regenboogklasse. Vanzelfsprekend voert De Vries daarbij zijn eigen zeilen, met daarin het rode 'pompebled', afkomstig uit de Friese vlag.

LEVENSDUUR

Met de komst van de laminaten zoals mylar/dyneema is er volgens De Vries een nieuw tijdperk voor de zeilmakerij aangebroken. 'Veel zeilers willen nog lichter en nog sterker, al was het alleen maar om een nog grotere stabiliteit te bewerkstelligen.' Drie jaar geleden ging De Vries Sails als eerste zeilmakerij in Nederland met deze door DSM ontwikkelde dyneema-zeilen aan de slag. Voordat de zeilen van dit materiaal in produktie werden genomen, werd het uitvoerig uitgeprobeerd. 'Om de rekstabiliteit vast te stellen, hebben we vorige herfst samen met DSM een grootzeil uitgetest op een 10,5 meter lang zeegaand jacht. Ondanks het lagere gewicht blijken de zeilen vormvaster dan die van dacron', zegt De Vries. De Vries is ervan overtuigd, dat de laminaten de toekomst hebben. Hij is blij dat hij tijdig heeft geïnvesteerd in de aanschaf van een ontwerpcomputer in combinatie met een lasersnijder.

Directeur Ulbe de Vries van de gelijknamige zeilmakerij bij de computergestuurde laser-snijmachine.

50 miljoen Russen leven in rampgebied

[Ve]rtig a vijftig miljoen inwo[ne]rs van de Sovjetunie leven [in] een wat het milieu betreft [ra]mpzalig gebied en het [aa]ntal gevallen van kanker [sti]jgt met twee procent per [ja]ar. Dit heeft een vooraan[sta]ande Sovjet-milieudeskun[di]ge, professor Aleksej [Ja]blokov, verklaard.

"Zestien procent van het [gro]ndgebied van de Sovjet[un]ie staat teboek als ramp[geb]ied", zei Jablokov, vice[voo]rzitter van de commissie [mi]lieuzaken van het Sovjet[pa]rlement. "Daar leven [ve]ertig tot vijftig miljoen [me]nsen. In sommige [geb]eden is de levensverwach[tin]g 55 a 60 jaar, tien tot [vijf]tien jaar korter dan nor[maa]l. "Het aantal doden door [kan]ker stijgt ieder jaar in de [Sov]jetunie twee procent", zei [de] Sovjet-deskundige in een [vra]aggesprek met het Belgi[sch]e dagblad De Morgen, dat [gister]dag werd gepubliceerd. [J]ablokov, die een eredoc[tor]aat in ontvangst komt [nem]en van de Nederlandstalige universiteit van Brussel, zei dat het milieu in de Sovjetunie zwaar is aangetast door de uitstoot van giftige zware metalen door de metaalindustrie en onbeperkt gebruik van pesticiden in de agrarische sector.

In verscheidene delen van de hoofdstad Moskou is een ernstige radioactieve vervuiling gemeten en de bossen in het land verdwijnen zo snel als het Braziliaanse regenwoud, zei Jablokov. De helft van de landbouwgronden is er slecht aan toe door overdreven irrigatie of erosie door het verdwijnen van beplanting.

De ecoloog verwees naar de ramp met de kernreactor in Tsjernobyl en zei dat van monsters van moedermelk de helft de aanwezigheid van pesticiden aantoonde.

Een andere grootschalige ramp die Jablokov noemde was het opdrogen van het Aral-meer. Op die plaats rest nu nog een woestijn, nadat rivieren waren omgeleid om katoenvelden te irrigeren.

AMC test nieuwe AIDS-medicijn

[Het] Academisch Medisch Cen[trum] in Amsterdam is [betro]kken bij het uittesten [van] een nieuw middel voor [patië]nten die besmet zijn [met] het AIDSvirus. Dit meldt [het b]lad AIDS Info. Het gaat [om ee]n antiviraal middel van [een] Amerikaanse fabrikant [...] dat voor het eerst op [mens]en wordt toegepast.

[Het] onderzoek start in [...]. In eerste instantie [word]t alleen bekeken hoe [het] middel zich in de mens [gedra]agt. In de volgende fase [word]t nagegaan wat de beste [dose]ring is voor een opti[maal] effect bij seropositieven.

[Het] hoofd van de AIDSaf[deling] van het AMC, dr. S. [...]er, verwacht dat de [kome]nde maanden vier a vijf [nieuw]e middelen die in de [reag]erbuis veelbelovend [zijn] het stadium zullen [berei]ken waarop ze bij [mens]en kunnen worden uitgetest. Het effect moet nog worden bewezen, maar het gaat om "serieuze" middelen, zei hij desgevraagd.

[Ove]r de resultaten laat hij [zich v]oorzichtig uit omdat de [laatst]e jaren al verschillende [veelb]elovende middelen in [dat] stadium zijn gestrand.

Ukes voorzichtig met kopiëren software

Virussen maken leven van PC-bezitter zuur

COMPUTERVIRUSSEN - verderfelijke, kleine verwoestende computerprogrammaatjes - zijn niet langer een exclusief probleem voor freaks en programmerende computerhobbyisten. De virussen (en daarmee de angst ervoor) zijn de laatste maanden op zo'n schaal doorgedrongen - en teisteren alle typen en merken computers - dat een levendige handel is ontstaan in zogeheten anti-virusprogramma's voor de gewone computerbezitter. Een virus is een computerprogrammaatje dat onopgemerkt in een computer, computersysteem of netwerk terecht komt, en op enig moment hinderlijk, of (meestal) destructief te werk gaat. Besmetting kan alleen via een verziekt geheugenschijfje of via een telefoonverbinding met een andere computer. Het moment waarop de 'ziekte' uitbreekt die door het virus is veroorzaakt, kan vér verwijderd liggen van het moment van besmetting. De 'uitbarsting' is ofwel tevoren ingeprogrammeerd (tijd of datum, zoals vrijdag de dertiende, waardoor er sprake is van een regelrechte tijdbom) of wordt bepaald door een specifieke handeling die als 'trigger' werkt. Dat kan van alles zijn: het behalen van een bepaalde score in een spelletje, het maken van de x-ste kopie van een programma of diskette, het geven van een normaliter volkomen veilig commando dat plots een geheel andere uitwerking blijkt te hebben. En dan kan het systeem ineens onhandelbaar zijn, een eigen leven leiden. Dat is ergerlijk. Maar meestal worden opgeslagen gegevens op een diskette of harde schrijf verwoest, het resultaat van uren werk is verdwenen. En dat is om razend van de te worden.

PINGPONG

Een voorbeeld van het minst ergerlijke virussoort is het pingpongvirus (de Italian Bouncing Ball). Het is relatief onschuldig, want het maakt niets kapot, maar verhindert wel het werken op de machine. Maar er zijn ook virussen die complete bedrijfsnetten geruime tijd lamlegden, al dan niet gepaard met chantage door een (ex)-medewerker die in ruil voor losgeld het virus (dat hij er zelf in had gestopt) wel wil verwijderen. Daar wordt meestal wel op ingegaan. De virusprogramma's zijn namelijk zo klein en kunnen zo goed verstopt worden in andere programma's, dat je ze haast niet kunt vinden. Eenmaal besmet, moet je soms een complete softwarebibliotheek wissen, en van de grond af opnieuw opbouwen. Eén besmette geheugenschijf in de computer, en alle volgende 'schone' schijven in de pc kunnen ongemerkt een kopie krijgen van het virus.

SIGNALEREN

De 'anti'-programma's kunnen de aanwezigheid van een virus signaleren. Onschadelijk maken kan vervolgens alleen maar door alles wat verdacht is te wissen. Gebruik van de anti-virusprogramma's vergt zeker enige kennis van het omgaan met het zogeheten besturingssysteem van de computer (bij IMB-achtige pc's is dat bijvoorbeeld MS DOS). De virus-detectie-software heeft illustere namen: Vaccine, VirusDetective, Killscores, Antivirus, Bombsquad, Viruschk (waar 'ch' staat voor 'check'). Sommige programma's worden gratis (telefonisch) verspreid, of op nonprofitbasis alleen tegen materiaalkosten (diskette en porto). Er zijn echter ook bedrijfsmatige uitschieters, zoals BBSoft die een programma 'Virus-Checker' aanbiedt voor 975 gulden (inclusief een jaarcontract waarbij de onderneming zich verplicht welk ander anti-virusprogramma dan ook te leveren als dat nodig is). Een virus in een al besmet systeem neemt (hoe weinig ook) toch enkele bytes geheugenruimte in. Door het zelfkopiërende effect moet die geheugenruimte bovendien merkbaar toenemen. Sommige detectieprogramma's maken daarom elke keer dat de computer wordt gebruikt een lijst van de omvang van alle systeemprogrammatuur op de harde schijf. Als die omvang vergeleken met vorige controles verschilt, wordt de gebruiker gelarmeerd. Handiger is het om nieuwe software te 'screenen' vóór het eerste gebruik, of voordat het wordt gekopiëerd naar de harde schijf. Daarvoor zijn anti-virusprogramma's die de krachtiste commando's (opdrachten) in het verdachte programma opsporen (zoals lees- schrijf-, wis- en formatteeropdrachten). Wie altijd gekochte, onverdachte fabriekssoftware gebruikt, heeft eigenlijk niets te vrezen. Maar voor al die anderen (kopieerders, ruilers en leners) is een antivirus programma te overwegen. Verder zijn er algemene tips voor 'computerhygiëne' te geven: gebruik geen verdachte of onbekende programmatuur van anderen (*elk geheugenschijfje kan besmet zijn*), wees vooral uiterst wantrouwend t.a.v. zogeheten 'public domain software', die gratis wordt verspreid, zeker ook de software die vanuit zogenoemde elektronische prikborden (bulletin boards) via de telefoon kan worden gekopieerd. Voorzie originele (virusvrije) diskettes met programma's altijd van een plakkertje dat het 'beschrijven' van de diskette met computerinformatie onmogelijk maakt. De omvang van het virusprobleem is moeilijk vast te stellen. Alleen al doordat gedupeerden - zeker de grote bedrijven - er niet graag mee te koop lopen. Maar zeker is dat virussen werk van velen verwoesten, ze belemmeren de verspreiding van goede gratis software, en deskundigen vrezen dat het in toenemende mate een wapen zal blijken voor saboteurs en terroriten. De technische mogelijkheden zijn er zeker groot genoeg voor, nu de samenleving steeds meer afhankelijk wordt van het gebruik van kwetsbare, toegankelijke computers.

Astronomen bouwen 'poolijs-telescoop'

AMERIKAANSE onderzoekers zijn van plan om een blok poolijs met een inhoud van een kubieke kilometer om te bouwen tot een 'telescoop' voor neutrino's. Neutrino's zijn neutrale, massaloze elementaire deeltjes die reizen met vrijwel de snelheid van het licht. Omdat ze bijna geen interactie vertonen met gewone materie zijn ze erg moeilijk te detecteren. De meeste neutrino's die de aarde bereiken (onder meer vanaf de zon) schieten er dwars doorheen. Om voldoende neutrino's op te pikken is een zeer grote 'antenne' nodig. Alleen dan is de kans groot genoeg dat enkele ervan een wisselwerking aangaan met een atoom. Wanneer een dergelijke botsing plaatsheeft, moet deze worden geregistreerd. Dat kan door het licht dat bij de botsing vrijkomt te meten met een fotodetector. Een bestaande Japanse telescoop voor het bestuderen van zonneneutrino's bestaat uit fotodetectors, opgehangen in een grote tank water. Het Amerikaanse plan is, om te werken met een groot blok natuurijs. Het voordeel van ijs boven water is dat het neutrino's met een veel (tot wel duizend keer hogere) grotere energie zal kunnen oppikken. Zulke hoge energieën komen onder meer voor bij 'kosmische' neutrino's (niet afkomstig van de zon). Volgens een initiatiefnemer tot het Amerikaanse plan, Francis Halzen van de Universiteit van Wisconsin, vormt de ijstelescoop een uitstekende manier om neutrino-astronomie te doen. Het instrument zal niet alleen hoge energie-neutrino's kunnen detecteren, maar bovendien bijzonder goedkoop zijn. Volgens Halzen is het de bedoeling om simpelweg fotometers in geboorde gaten in het ijs te hangen en die vervolgens te laten vastvriezen. De diep in de ijslaag verzonken fotometers zullen het voor botsing karakteristieke lichtsignaal kunnen oppikken. De lage temperatuur maakt de instrumentatie uiterst gevoelig en nagenoeg storingsvrij. Het instrument kan naar believen worden uitgebreid door over een groter aereaal poolijs fotometers te laten verzinken. Voorlopig heeft Halzen van de National Science Foundation een subsidie gekregen om tien testgaten te boren bij Antarctische proefstations van de Amerikanen. Zijn eerste doel is om te zien hoe de optische kwaliteit van het natuurijs is en of licht uitgezonden bij eventuele neutrinobotsingen inderdaad wel de detectors bereikt.

Leidse medewerking aan ruimte-project

Telescoop gaat naar gammastralen 'kijken'

LEIDEN - Onderzoekers van het Laboratorium voor ruimteonderzoek in Leiden hebben een telescoop ontwikkeld waarmee sterrenkundigen voor het eerst in staat zullen zijn gedetailleerde waarnemingen te doen aan buitenaardse bronnen van gammastraling. De telescoop, Comptel genoemd, zal op 4 april met behulp van de Amerikaanse ruimteveer Atlantis in een baan om de aarde worden gebracht.

Het Leidse laboratorium, onderdeel van de NWO-stichting Ruimteonderzoek Nederland (SRON), werkte ruim twaalf jaar aan de ontwikkeling van de telescoop en aan de voorbereiding van de gegevensverwerking. De Comptel is een van de vier verschillende telescopen aan boord van het gamma Ray Observatory (GRO) dat op genoemde datum zal worden gelanceerd.

GAMMASTRALING

Er is veel gammastraling in het heelal. Deze kan de aarde niet bereiken, omdat ze door de atmosfeer wordt geabsorbeerd. Het is dan ook niet mogelijk buitenaardse gammastraling vanaf het aardoppervlak waar te nemen. Bovendien passeert gammastraling vrijwel ongehinderd het materiaal van lenzen en spiegels. De Leidse onderzoekers hebben daarom speciale natuurkundige processen en technieken voor de verwerking van gegevens ontwikkeld om de gammahemel in kaart te kunnen brengen.

De Comptel zal zowel Nederlandse als buitenlandse astronomen in staat stellen een groot aantal astrofysische objecten en verschijnselen te bestuderen. Daaronder vallen de zon, supernovae, neutronensterren, dubbelsterren, pulsars (snel ronddraaiende sterren), quasars (op sterren gelijkende objecten), actieve melkwegstelsels, interstellaire materie (stof tussen de sterren) en kosmische straling

Onderzoek Mona Jones uit Trinidad

Gewasbescherming Caribisch gebied met roofmijten

= door Victor Hafkamp =

DE VAKGROEP populatiebiologie van de Universiteit van Amsterdam trekt internationale aandacht met een nieuwe vorm van gewasbescherming. In plaats van landbouwgif worden roofmijten uitgezet om de plant te beschermen tegen parasieten. Deze roofmijten of -wantsen zijn kleine spinachtige diertjes. Ze worden geëxporteerd naar het Caribisch gebied, om daar de snijbloemen te redden. De afgelopen zes maanden kwam gastonderzoekster Mona Jones uit Trinidad in Amsterdam naar de nieuwe techniek kijken.

Jones wijdt zich tijdelijk aan de entomologie (insektenkunde) van roofmijten. In de biological control programs die in Trinidad worden opgezet verwacht men veel van de nietige mijt. Jones, die op dit ogenblik verbonden is aan de Universiteit van Amsterdam, zegt dat Nederland een internationale reputatie heeft op het gebied van gewasbescherming.

'Er is hier kennis van de wijze waarop je roofmijten kunt inzetten bij de bestrijding van plantenziekten. Het is de bedoeling om met de roofwantsen parasieten uit te schakelen, zodat met minder chemische bestrijdingsmiddelen toch een goede oogst kan worden binnengehaald', aldus Jones in 'Folia Civitatis', het weekblad van de Universiteit van Amsterdam.

De Amsterdamse vakgroep populatiebiologie experimenteert al een aantal jaren met biologische bestrijding. De resultaten zijn veelbelovend. Jones zegt dat het de kunst is om de parasiet precies op het juiste moment aan te vallen. 'Om selectief toe te kunnen slaan moet je twee dingen beheersen. Allereerst moet je voortdurend in de gaten houden welke parasiet er in het gewas zit. Ten tweede moet je grote hoeveelheden predatoren kweken, het liefst plantspecifiek en met zeer selectieve eetgewoonten'.

KENNIS VERGAREN

Maar over zowel prooi als predator moet nog veel kennis worden vergaard. Jones leert de technieken in Amsterdam, omdat dergelijk onderzoek in Trinidad weinig kans krijgt. Daarvoor is het een veel te kleine gemeenschap. Jones: 'Wij zijn met maar twee entomologen. In dienst van het ministerie van landbouw doen we allerlei onderzoek. Bijvoorbeeld ziekten, schimmels en parasieten. Bovendien moeten we ook onze kennis overdragen aan de boeren. Behalve aan onderzoek besteed ik dus veel tijd aan

beleid en het geven van trainingen'.

Jones concludeert dat de mate van specialisatie die Nederlandse academici zich kunnen permitteren in Trinidad ondenkbaar is. Anders dan in haar land bieden de kassen in Aalsmeer de gelegenheid om de plantenmijten onder zorgvuldig gecontroleerde omstandigheden te onderzoeken. 'Wij werken nauwelijks met kassen, omdat het daar te heet voor is. Met onze experimenten maken we al heel snel de stap naar de praktijk'. Jones zegt dat ze gewoon op een proefveldje bij een boer werkt. 'En je moet niet raar opkijken als die halverwege je proefperiode zonder overleg op een andere werkmethode is overgestapt'.

ONDERDRUK

Vanaf de jaren zeventig heeft Trinidad te kampen met een krimpende oliemarkt. Volgens Jones is veel wetenschappelijk werk, dat direkt of indirekt met de oliewinning te maken heeft, onder druk is komen te staan. 'Onze economie schakelt nu over op de export van cultuurgewassen, vooral groenten en fruit'.

Ook de begoniakweek moet een belangrijke bron van inkomsten worden. De plantenmijten vormen een groot probleem. Jones zegt dat pesticiden geen uitkomst bieden. 'In de toekomst zijn we aangewezen op een combinatie van biologische en chemische bestrijding. Dit onderzoek wordt daarom hoog aangeslagen'. Met de kennis en vaardigheden die Mona Jones aan de Universiteit van Amsterdam heeft opgedaan moet ze proberen in de strijd tegen de plantenparasiet snel een achterstand weg te werken. Ze hoopt snel een stap te maken van laboratoriumproeven naar de praktijk. De roofmijten zullen dan op Trinidad in grote aantallen worden aangeschaft.

Op de Cariben wordt dit onderzoek naar insekten overigens vreemd gevonden. Maar tegen een vrouw die zich wijdt aan de wetenschap wordt niet raar aangekeken. Jones denkt dat de positie van de vrouw in het Caribisch gebied beter dan in Nederland. 'Hier heb ik me erover verbaasd dat die hoogontwikkelde maatschappij zó weinig voorzieningen heeft om vrouwen los te maken van het huishouden. Bij ons hebben vrouwen in het academisch wereldje veel invloed op beleidszaken verworven. De mannen zijn formeel de baas, maar het zijn in feite de vrouwen die de beslissingen nemen', aldus Mona Jones in Folia Civitatis'.

Wat woorden ons zeggen

Eén ei is geen ei, drie ei is een paasei

= door Cor Swanenberg =

IN DE MAAND van mei leggen alle vogeltjes een ei.... Het is niet verwonderlijk dat het ei vanouds beschouwd wordt als het symbool van de vruchtbaarheid en van de herleving van het voorjaar. Ook het eieretcn met Pasen schijnt hiermee in verband te staan.

In onze jeugd leerden we raadseltjes waarbij het ei de oplossing leverde: *'ik kwam aan een klooster, ik klopte aan de deur, er stond een gele pater veur! ra, ra, wat is dat?'; 'ik gooi het wit op het dak en het komt er geel af...'*

De plaagvraag *'waarom leggen kippen eieren?'* is dan een stuk duidelijker; *'als ze die gooien, vallen ze kapot!'* Een algemeen bekend versje uit vroeger dagen is: *'één ei is geen ei, twee ei is een half ei, drie ei is een paasei'*. Het zal ongetwijfeld naar de gebruikelijke overvloed van eieren rond Pasen verwijzen, maar 'één ei is geen ei' blijft een opvallende opening.

Het heeft ons later doen denken aan het Engelse *love* als nul-score in het tennisspel. Dit woord zou via het Franse *l'oeuf* in het Angelaksische zijn beland: het ei op het scorebord was dus nul: een ei is dus niks! Bij de volgende rijmregeltjes valt op dat *ei* geen meervoudsvorm krijgt terwijl er toch twee en drie voor staat. Meestal is het in het Nederlands zo dat *ei* juist de dubbele meervoudsvorm *-eren* krijgt. In zuidelijk dialekt is dat (net als in het Duits) niet het geval; men spreekt van *eier*.

Harrebomée die in zijn Spreekwoordenboek der Nederlandsche Taal bijna vier volle pagina's gewijd heeft aan het ei, geeft daarbij ook het volksrijm *één ei is geen ei*, alleen is zijn slotregeltje: *drie-ei is 't regte paaschei*. Hij verwijst in dat verband naar Tuinman. Van Eyck vertelt dat 'dit een Noord-Brabandsch spreekwoord is, ontleend aan de roekeloosheid, waarmede men op Paschen met de eijeren omgaat'. Halbertsma zag het ei in dit versje als zinnebeeld ter opstanding en het rijmpje zou verwijzen naar de drie goddelijke personen.

RIJMPJE

Volgens Dr. Jos Schrijnen (Nederlandsche Volkskunde) komen de 'ei-regels' echter uit een langer palmpaaschrijmpje dat onder de uit Kyrie eleison verbasterde titel *Eikoerei* bekend is. Het rijmpje luidt in volledigheid: *'Palm, palmpaschen! Hei, koerei! Over eenen zondag, dan krijgen wij een ei. Eén ei is geen ei....*

Het ei komt al voor in het spreekwoordenschilderij van Pieter Breughel en wel als verbeelding van: *hij zoekt het henneëi en laat het ganzeëi liggen* (hij neemt het kleine voordeel en laat het grotere lopen). De 'hennevrucht' is goed bebroed in Van Dale. In het Bargoens betekent *met een ei werken* de toekomst voorspellen of steeds raadselachtig financieel geluk hebben, aldus Drs E. Endt (Bargoens Woordenboek, 1974).

Van de Nederlandse spreekwoorden zijn er natuurlijk een aantal algemeen. Bijvoorbeeld *hij loopt op eieren* (heel voorzichtig), *je moet om één ei de struif niet bederven* (niet krenterig zijn voor een goede zaak) en *hij kan zijn ei niet kwijt*.

Beter een half ei dan een lege dop wordt in het Papiamento: *mihó algu ku nada*! (letterlijk: beter iets dan niets) en dan vinden we niets terug van het ei dat op de Antillen doorgaans *webu* heet. (Vergelijk Spaans huevo) *Kabes di webu* is de eikel, maar dat zal niet het scheldwoord zijn dat wij in Nederland ook als oen zeggen. Bon Pasku Grandi!

Studeren dicht bij huis

Brandweer opleiding

= door Pedro Casimiri =

WIE KIEST voor een carriére bij de brandweer heeft keuze uit de volgende drie categorieëen: de categorie manschappen, onderofficieren en officieren. De categorie manschappen is onderverdeeld in de volgende functies: adspirant brandwacht, brandwacht 1e klas en hoofdbrandwacht. De adspirant brandwacht die toegelaten wil worden tot de opleiding moet minimaal 21 jaar zijn, in het bezit van een L.T.S-diploma, rijbewijs en voldoen aan een vaardigheidstest, het sollicitatiegesprek waarin o.a. de motivatie onderzocht wordt en een medische keuring waarbij vooral de longfunctie in verband met het gebruik van persluchtmaskers tijdens brand onderzocht wordt. Degenen die toegelaten zijn tot de opleiding krijgen een tijdelijk dienstverband.

Tijdens de opleiding worden theorie en praktijkvakken gegeven. De vakken welke gegeven worden zijn: organisatie, verbranding en blussing, bluswatervoorzieningen, repressieve brandbestrijding, excercitie en materieel. De nadruk ligt op de praktijk. Na vier maanden wordt de adspirant brandwacht ingedeeld bij de uitruk, hetgeen wil zeggen dat hij mee moet helpen branden te blussen. Na 1 jaar en twee maanden doet hij examen. Wie niet slaagt krijgt zes maanden later een herkansing. Wie dan niet slaagt moet onherroepelijk de opleiding verlaten. Als men voldoet, volgt na 2 jaar automatisch een benoeming tot brandwacht, en treedt men in vaste dienst. Na drie jaar kan men, als de beoordeling gunstig is, in aanmerking komen voor de opleiding tot brandwacht 1e klas. Indien er vacatures bestaan kunnen de hoogst geplaatste brandwachten 1e klas in aanmerking komen voor een aanstelling als hoofdbrandwacht. Bij de opleiding tot hoofdbrandwacht volgt men dezelfde vakken als voor brandwacht 1e klas plus een aantal andere vakken zoals leidinggeven, nederlandse taal en rekenen. Op dit ogenblik is er een voorstel waarbij iedere adspirant brandwacht op kan klimmen tot de rang van hoofdbrandweerwacht.

ONDEROFFICIER

Bij de onderofficieren onderscheidt men drie rangen, nl. onderbrandmeester, onderbrandmeester 1e klas en brandmeester. Om toegelaten te kunnen worden tot deze opleiding moet men minimaal een MTS- of daaraan gelijkwaardig diploma hebben. Verder gelden dezelfde eisen als voor brandwacht. De eerste twee jaar krijgt men een tijdelijk dienstverband als adspirant onderbrandweermeester. Als het examen met succes is afgelegd, volgt een aanstelling tot onderbrandweermeester. Na enkele jaren kan men bevorderd worden tot onderbrandweermeester 1e klas. Na weer een aantal jaren in die rang gefungeerd te hebben kan men in aanmerking komen voor de opleiding tot brandmeester, indien er vacatures zijn. De opleiding tot brandmeester is tot nu toe slechts eenmaal georganiseerd.

Bezitters van van een HTS- of gelijkwaardig diploma kunnen in dienst treden van de overheid en als burgerambtenaar de opleiding volgen aan de Rijksbrandweer Academie te Schaarsbergen, bij Arnhem. De opleiding duurt anderhalf jaar en begint met een cursus van drie maanden welke opleidt tot brandwacht. Gedurende deze periode werkt men ook als zodanig bij een van de Nederlandse brandweerkorpsen. Na de opleiding tot brandwacht, volgt de opleiding tot onderofficier, welke gevolgd wordt door de officiersopleiding van 1 jaar. De studie wordt afgesloten met een stage bij een bestaand korps, waarbij men als officier fungeert. Nadat men het diploma behaald heeft, volgt een aanstelling bij de brandweer op de Antillen.

In Nederland werken verschillende vrouwen bij de brandweer. Door gebrek aan faciliteiten in de brandweerkazernes kan men hier geen vrouwen aanstellen.

Onderwijs anders bekeken

Systemen die informatie verwerken

= door Elisabeth Hollander =

ZO ZOU EEN EIGENTIJDSE definitie kunnen luiden: 'Leerlingen zijn zeer gecompliceerde informatie verwerkende systemen, wiens reacties onvoorspelbaar zijn'. Twee zaken zijn in deze definitie van belang:

- Informatie-verwerkend

- Invoorspelbaar.

Zonder het aanreiken van informatie komt het onderwijs niet op gang en hoe efficiënter, dit aanreiken gebeurt, hoe beter. Niemand zal mij horen mopperen over het bijbrengen van zogenaamde weetjes, waarvan ze zeggen, dat niemand er iets aan heeft. En wel om twee redenen. Op de eerste plaats is het heerlijk om veel te weten en het schoolse van een school bestaat zeker niet hierin, dat je er veel leert, maar veeleer dat de aangeboden leerstof niet tot leven komt. (Je weet dan misschien wel veel, maar je kunt er niets mee).

Ten tweede, omdat er alleen bij een bepaalde hoeveelheid informatie, bij de mens een verrassende dieptewerking optreedt nl.: de kwantiteit wordt kwaliteit.

Er gebeurt iets creatiefs met de informatie. Bijvoorbeeld: De regels van het rekenen blijven in ons niet onveranderlijk opgestapeld liggen, als in een computer maar:

* zij stellen ons in staat de rente van ons spaargeld te berekenen;
* te besluiten wat we daar dan verder mee willen doen en
* geven ons zo een greep op de wereld om ons heen.

En dit laatste nu zal in de informatie-samenleving van de toekomst van primair belang zijn, wil de mens ten opzichte van de computer altijd 'de andere' blijven en er niet door overbodig gemaakt worden, of tot de nederige bedienaar ervan gereduceerd.

Begrijp me goed, het gaat er mij niet om kritiek te leveren op het instrumentele denken van de computer, want daarvoor is hij juist ontwikkeld.

IRRATIONEEL

Kan ik het een kip kwalijk nemen dat ze kakelt? De kritiek is gericht op het feit, dat het oprukken van de computer er toe zou kunnen leiden, dat het instrumentele denken de overheersende denktrant wordt, waarbij alles wat zich onttrekt aan het instrumentele denken, afgedaan wordt als irrationeel.

Zet het 'imperialisme van het instrumentele denken', door, dan verwordt de mens tot aanhangsel van de denkmachine.

Welke consequenties heeft dit alles nu voor het onderwijs?

Om de uitdagingen van de informatie-samenleving te kunnen beantwoorden behoeft het onderwijs, ironisch genoeg, niet nog méér op informatica gerichte lessen, maar juist lessen die zijn gericht op het tastbare, aanschouwelijke, volle leven.

Het meest in het oogspringend is dan, dat het bijbrengen van regels en weetjes niet alleen volstrekt niet gevaarlijk of ouderwets is, maar dat het integendeel zoveel en zo efficiënt mogelijk moet gebeuren.

Zelfs die materie, die op de meest ideale manier in een computer opgeslagen kan worden, moet niet aan het onderwijs onttrokken worden. Het kan technisch min of meer overbodig zijn, maar daardoor is het nog niet overbodig als brandstof in het creatieve leerproces.

Want een generatie die nooit de hele traditie heeft aangeleerd — 'the whole bag of tricks' —, maar alleen contextuele waarheden, zal nooit een generatie met contextuele ontdekkingen kunnen worden.

RELATIE

Bij de mens bestaat er namelijk een nooit te voorspellen en niet te manipuleren relatie tussen de aangeboden informatie en wat daar creatief mee kan gebeuren.

De leerling, die anders dan de computer creatief bezig is, is dan ook niet in staat deze relatie zo precies aan te geven, dat hij haar naar willekeur kan hanteren; zijn reacties zijn dan ook per definitie onvoorspelbaar.

Dat is nu precies het wonderlijke van het onderwijs dat informatie aanbiedt en het creatieve leerproces dat er door gevoed wordt.

Er bestaat dan ook een wezenlijk verschil tussen leren met behulp van een computer en leren via een persoon, waarbij Arthur Clarke opmerkt: 'Any teacher who can be replaced by a machine - should be!' Van een computer maak je gebruik, je laat het opdrachten uitvoeren.

Met een persoon ga je heel anders om; je zet je gedachten uiteen, overlegt en treedt in discussie. Daar ben je niet alleen verstandelijk maar ook emotioneel bij betrokken en de persoon van de leerkracht is dan ook inmisbaar in het onderwijsleerproces.

Behalve natuurlijk als de **leraar zichzelf** ziet als het subject in het leerproces en de leerlingen slechts ziet als objecten die druk bezig zijn, de informatie die hen toevertrouwd wordt, op te zamelen.

Zou er dan toch een direct verband bestaan, tussen het pleidooi voor meer computers in het onderwijs aan de ene kant, en het hartstochtelijk hanteren van een depositair onderwijssysteem aan de andere kant?

MICHELS: IN NEDERLAND EEN STUK RUSTIGER

Leo Beenhakker: 'Leg geen verband met voetbal'

Geen voetbal maar roken bracht Cruijff hartproblemen

LEO BEENHAKKER leunt tegen een muurtje diep in het binnenste van stadion Kaalheide in het Limburgse Kerkrade. Ajax is nog geen uur geleden door Roda JC uit het bekertoernooi gewipt. De Ajax-coach is niet vrolijk, maar van gespannen - laat staan overspannen - gedrag is geen enkele sprake. Beenhakker is ontspannen en volkomen zichzelf als hij zegt: 'Doe me in Godsnaam een plezier. Ga het vak voetbaltrainer nu niet meteen in één hokje stoppen met hartinfarcten. Cruijff, stress, hartinfarct, ik zie geen verband.' Terwijl de trainer van één van de belangrijkste clubs van Nederland nog eens een diepe trek neemt van zijn sigaret, verpoost bondscoach Rinus Michels zich een paar etages hoger. Hij werd in 1985 getroffen door een hartaanval, kreeg vijf bypasses aangemeten.3

Op dat moment was Michels bondscoach. Hij werd tijdelijk vervangen door Leo Beenhakker. Michels is nu weer bondscoach. 'Volgens artsen', aldus de 63-jarige voetballeraar, 'waren mijn hartklachten niet het gevolg van werkdruk. Nu is zoiets nooit met zekerheid te zeggen, maar het leek de specialisten in elk geval ver gezocht. Niemand kan dus zeggen dat hetgeen Johan Cruijff is overkomen, een gevolg is van stress.'

Hij rookt twee pakjes sigaretten per dag, dat lijkt me schadelijker,' merkt de meeluisterende record-international Ruud Krol op. 'Met spanning is Johan zijn hele leven omgegaan. Ook mensen met rustigere baantjes krijgen last van hartinfarcten.' 'Het is puur persoonlijk,' legt Hans Kraay uit. 'Hoe ga je om met stress. Feit is wel dat je er als toptrainer nadrukkelijk mee te maken hebt. Er komt weleens een moment waarop alles je teveel wordt. Dat is het moment waarop je rust nodig hebt. De kunst is dat moment te signaleren.' Stress, werkdruk, hartinfarct. Wat is stress? Volgens de deskundigen is het een negatieve spanning. Die kan ontstaan wanneer de betrokkene boven zijn niveau moet werken, wanneer hij (of zij) in een omgeving werkt waarin hij zich niet prettig voelt. Volgens de meest recente cijfers (1986, Sociaal en cultureel planbureau) komen hart- en vaatziekten meer voor bij mannen dan bij vrouwen. Op elke 100.000 Nederlanders leden in 1986 1088 vrouwen en 1607 mannen aan hart- en vaatziekten. Nergens wordt echter aangetoond dat topcoaches bevattelijker zijn voor hartaanvallen dan mensen in andere beroepen.

Johan Cruijff: al vanaf zijn zeventiende onder enorme druk.

LOGISCH

Rinus Michels, die op de vulkanen Ajax, Barcelona, Oranje, Köln en Leverkusen werkte. vindt dat ook logisch. 'Neem mij nou. Ik ben na mijn operatie toch ook weer de oude geworden. Hoewel ik er niet jonger op ben geworden, voel ik me fitter dan vóór mijn hartproblemen. De werkdruk is echter dezelfde gebleven.'

De Engelse toptrainer Kenny Dalglish (39) kondigde vorige week, op de morgen na een bloedstollende 4-4 tegen stadgenoot Everton, tot verbijstering van zijn omgeving z'n ontslag aan. Het ochtendblad *The Daily Telegraph* liet de 43-jarige Johan Cruijff reageren op die verrassende stap. Cruijff, toonde -een dag voordat hij in het ziekenhuis werd opgenomen- er begrip voor dat werkdruk iemand 'zomaar' afstand kan laten doen van de club waarvan hij houdt en het spel dat hij aanbidt. 'Er is een moment,' zei Cruijff tegen de krant, 'waarop de stress je teveel kan worden. Als je vijftien jaar of langer onder de microscoop gelegen hebt, als je al die tijd de werkdruk gevoeld hebt. Op het moment waarop je beseft dat je moet worstelen om in slaap te komen en merkt dat de druk zijn uitwerking op je gezin gaat krijgen, moet je stoppen.' Net als Dalglish heeft Cruijff onder de eeuwige druk van het presteren geleefd. Waar Cruijff ook werkte, als speler of coach, altijd werden er prestaties verwacht. Waar hij ook kwam, als sportman of privé, de mega-ster stond altijd in de schijnwerpers. Mensen als Cruijff leven in een claustrofobische omgeving en weten nooit of ze de volgende week nog bij hun veeleisende clubs in dienst zullen zijn.

Daarover zei Cruijff: 'Het voortdurend omringd zijn, de eeuwige druk, het feit dat er nooit rust is, krijgt je toch een keer te pakken. Dat kan niet missen. Soms heb je gewoon rust nodig. Dat voelde ik heel sterk nadat ik als technisch directeur was opgestapt bij Ajax. Toen had ik opeens heel erg behoefte aan rust.' Hans Kraay kan zich daarin helemaal vinden. Toevallig verbleef hij onlangs in Nederland en volgde de zaak-Dalglish op de voet. 'Het is zoals Cruijff zegt. Mensen die, als Dalglish, 22 jaar in de frontlijn hebben gestaan, bereiken op een gegeven moment een punt waarop ze aan zichzelf moeten gaan denken. Cruijff en Dalglish leven al vanaf hun 17de onder zware spanning. Omdat iedereen altijd topprestaties van hen verwacht, is het hun tweede natuur geworden *alles* altijd zo goed mogelijk te doen.' 'Persoonlijk,' meent Leo Beenhakker, 'geloof ik niet dat Cruijffs gezondheidstoestand iets met stress te maken heeft. Stress is inherent aan voetbal, maar een hartinfarct niet. Schilders en kantoorbedienden krijgen er ook last van.' 'Ik heb het er in Spanje weleens met Cruijff over gehad. Johan had hetzelfde als ik. *Hoe meer druk, hoe scherper we zijn.* In feite hielp stress, of hoe je het ook wilt noemen, alleen maar. Ik heb me er tenminste nooit onprettig bij gevoeld. In de zin van werkdruk heb ik - en dat gold volgens mij ook voor Johan Cruijff - stress alleen maar als positief ervaren.'

Hans Kraay, net als Cruijff al vanaf zijn 17de bezig in het topvoetbal, vindt de uitleg van Beenhakker 'onzin'. Hij zegt: 'Stress: leuk en lekker, ik geloof er niet in. Ik zeg niet dat Cruijffs klachten veroorzaakt zijn door voetbal, maar zeker is wel dat werken in de voetballerij geen positieve werkdruk oplevert.'

VOORSPRONG

Kraay kan wel begrijpen waarom Beenhakker zo praat. 'Mensen als Cruijff en Dalglish (en hijzelf) gaan vanaf hun 17de al met druk om. Omdat ze topspeler waren. Anderen (als Beenhakker) die op latere leeftijd in de topsport terecht zijn gekomen, hebben een voorsprong van zo'n 15 - 20 jaar. Een niet uit te vlakken periode.' De druk wordt vooral door de topcoaches zèlf veroorzaakt, meent Kraay. 'Het zijn niet de slechtsten die klachten krijgen. Cruijff *moet* altijd presteren. Om twee redenen. Eén: omdat hij Johan Cruijff is. Twee: omdat hij bij Barcelona werkt. Voor Kenny Dalglish en Liverpool geldt hetzelfde. Moeten winnen. Deze druk wordt door de betrokkenen zelf veroorzaakt. Want ze zijn wie ze zijn. Daarom zijn ze toppers in hun vak.' Een deel van de druk wordt van buitenaf veroorzaakt. Kraay, die als verantwoordelijke bij topclubs als AZ, Ajax, Feyenoord en PSV voordurend door de pers onder vuur genomen werd, vertelt: 'Afgezien van jezelf, is het de publiciteit die de meeste druk op je legt. Het zou niet zo mogen zijn, maar het is wel een onontkoombaar feit.' Dat vindt ook Rinus Michels: 'De pers levert druk. In Zuid-Europa meer dan hier. Dat komt omdat er meer journalisten zijn. Het is drukker, vervelender, maar levert niet per se meer stress op dan werken in Nederland. De werkdruk is overal gelijk, want overal worden in de top prestaties verwacht.'

BELANGEN

Leo Beenhakker staat bekend als een man die behalve met topspelers, ook goed met situaties kan omgaan. De ex-trainer van de Spaanse clubs Real Zaragoza en Real Madrid schildert de situatie waarmee Johan Cruijff in Barcelona te maken had. Beenhakker: 'De druk in zuidelijke landen is groter dan hier. Omdat de belangen groter zijn. En dus staat de trainer van Real Madrid of Barcelona onder een grotere druk dan de trainer van Ajax. Het verschil in werken zit 'm in de hoeveelheden. De coulisse in Spanje is groter. Bij Ajax zitten 15.000 man in mijn nek te hijgen. In Madrid en Barcelona minimaal 100.000.'

Dan heb je nog de pers. Hier heb je lastige journalisten, maar Spanje beschikt over een pers-*leger*, dat jou als trainer van Madrid of Barcelona dag en nacht achtervolgt. Het leger gedraagt zich keihard, onwettig, onrealistisch en soms oneerlijk. Het leger wil elke dag uitleg. Over alles. Zin - en vooral -onzin. Je wordt nooit, nooit met rust gelaten. Wat er fout ging bij een nederlaag, en -als er niet verloren is - waarom die of die niet stond opgesteld.'

'Dat geldt ook voor stromingen binnen de club. Alle grote clubs hebben de befaamde vijfde colonne. Het zou niet mogen, maar je hebt ermee te maken en het is niet prettig. Wat prettig is? Wanneer je je onafhankelijk zou kunnen opstellen. Maar wie kan dat?' 'En dan is er nog het dagelijkse leven in Spanje. In je sociale omgang word je voortdurend geconfronteerd met mensen. Mensen die iets van je willen. Een vriendelijk woord, een handtekening, een antwoord, een foto, noem het scala maar op. Met dat circus wordt de toptrainer 24 uur per dag geconfronteerd. Als je gaat winkelen, als je zit te eten, bij het stoplicht staat, iedereen wil weten: Waarom?' 'In Nederland is het wat dat betreft een stuk rustiger,' beaamt Rinus Michels. 'Maar waar je ook werkt, de kunst is met de druk om te gaan.''

Kraay: 'Psychologische begeleiding van topsporters is een nieuw fenomeen. Sporters zie je er nog weleens gebruik van maken, maar echte psychologen en psychiaters worden nooit ingeschakeld. En door ons, de coaches, al helemaal niet. Eigenlijk belachelijk, maar we doen het niet. In de macho-wereld van de topsport is hulp zoeken een zwaktebod. Althans zo wordt het uitgelegd.' Er wordt weleens gezegd dat de positie op de ranglijst de nachtmerrie van iedere trainer is. Ze spookt in zijn geest rond als hij slaapt en wanneer hij wakker is. En het is het eerste waaraan hij denkt als hij ontwaakt. 'Klopt', zegt Hans Kraay, die behalve in de top ook aan de andere zijde van de glamourwereld werkte. 'Ze zeggen dat wie bovenaan op de ranglijst staat minder last van druk heeft. Maar Cruijff en Dalglish stonden bovenaan. Een rekensom leert dat de koploper hooguit vier keer per seizoen verliest. Daarmee valt te leven, zou je zeggen. Maar zo is het niet. Je weet namelijk nooit wanneer de volgende nederlaag komt. De druk wordt veroorzaakt door de wetenschap dat de volgende nederlaag niet achter je, maar vóór je ligt.'

'Tropisch wonder' op Europese hellingen

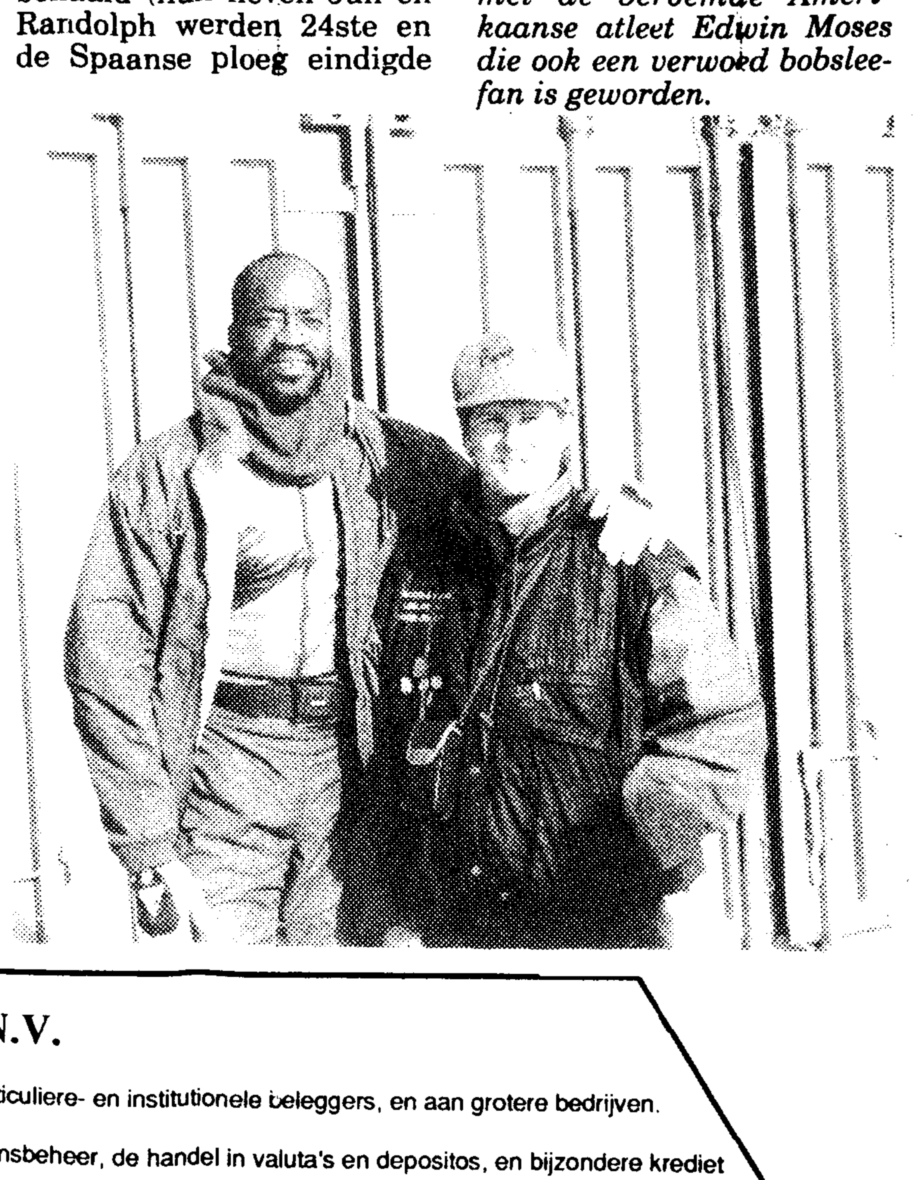
ONLANGS WERD in de NAPA een interview gepubliceerd met de broers Marin en Dolfi van Eps die zich in de bobsleesport hadden begeven en grootse plannen hadden voor deelname aan de w.k. in Altenberg van dit jaar en de Olmpische Spelen te Albertville volgend jaar. Bij een rit in Cortina d'Ampezzo voorafgaand aan de w.k. raakte Dolfi van Eps echter zwaar geblesseerd, zodat zijn plaats in de tweemansploeg moest worden ingenomen door Jesse Berenos.

Dat de bobslee wedstrijdsport lang niet eenvoudig is ondervonden de Antillianen tijdens de w.k. in Altenberg. Het duo Johan en Randolph van Eps eindigde als 34ste en laatste, terwijl Marin van Eps en Jesse Berenos zich terugtrokken uit veiligheidsoverwegingen, omdat ze zich niet honderd procent fit voelden. Eerder hadden de gebroeders Van Eps meegedaan aan wedstrijden om de FIBT-cup in Innsbrück, waar een 23ste plaats werd behaald (hun neven Jan en Randolph werden 24ste en de Spaanse ploeg eindigde als 25ste en laatste). Bij wedstrijden om de junior-cup in Cortina d'Ampezzo behaalden Jan en Randolph van Eps de de 33ste plaats nog voor Bulgarije en Nederland.

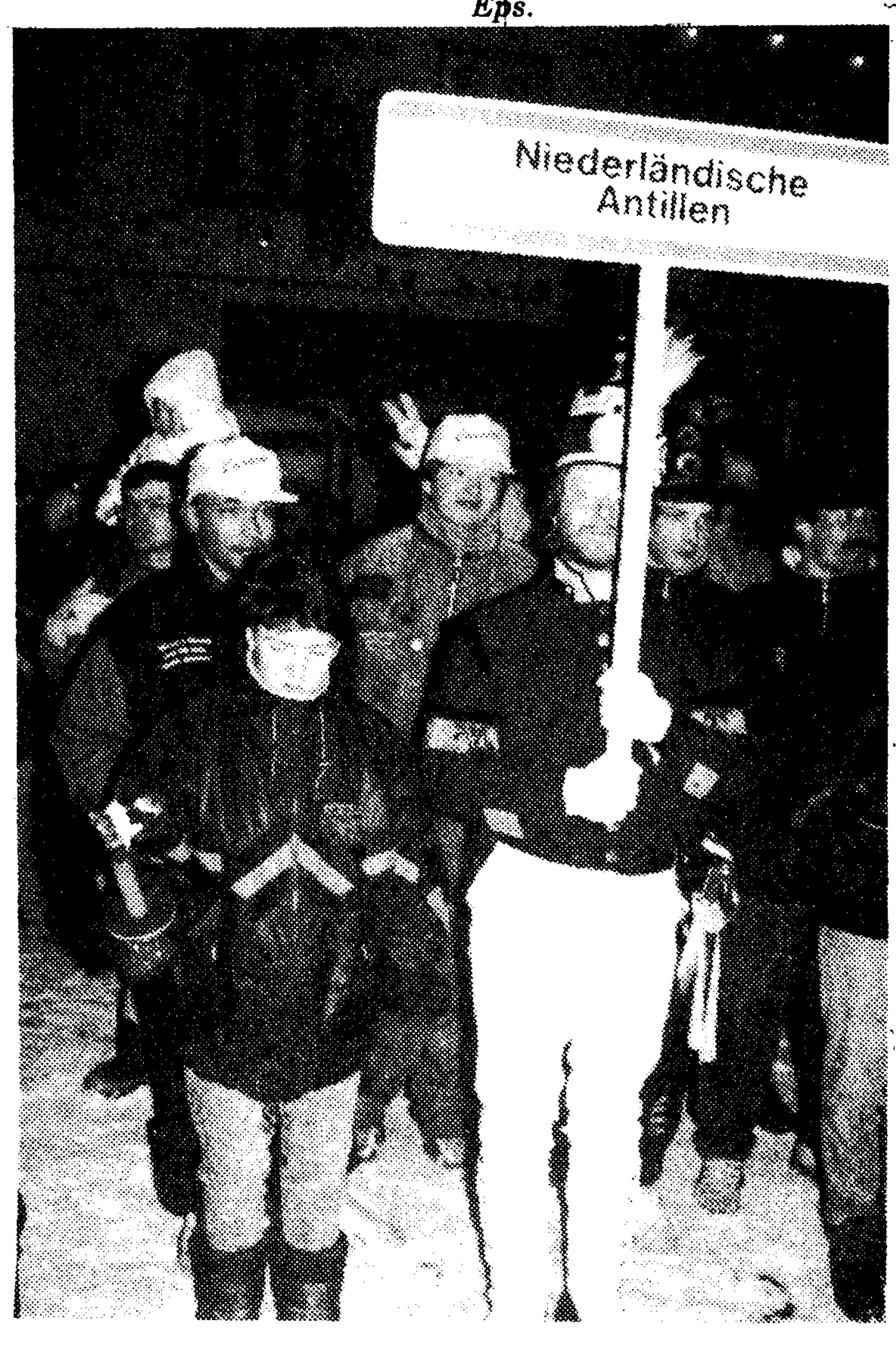
De Antillianen kregen veel publiciteit. Zo had een Duitse krant het over het 'Tropisch ijswonder' en ook in het studentenblad van de Erasmus-universiteit werd uitvoerig aandacht besteed aan de Curaçaose bobsleëers. Voorlopig zijn er echter geen races. Het seizoen is voorbij en er moet weer worden gestudeerd. Maar de plannen zijn er om deel te nemen aan de Olympische Winterspelen te Albertville en de sponsors, die hun deelname aan de Europese evenementen mogelijk maakten, hebben reeds hun medewerking toegezegd als het zover is.

De Antilliaanse ploeg vóór de start bij de w.k. finale in Albertville.

Marin van Eps hier samen met de beroemde Amerikaanse atleet Edwin Moses die ook een verwoed bobsleefan is geworden.

Vier stoere bobsleëers uit Curaçao v.l.n.r.: Jesse Berenos, Jan van Eps, Marin van Eps en Randolph van Eps.

Natuurlijk beter worden

Keukenkruiden meer dan enkel smaakmakers

= door Rudolf de Wit =

IN DE MODERNE westerse keuken worden kruiden meestal gebruikt als iets extra's, voor de variatie en om de tong te strelen. Maar hun betekenis gaat veel verder: ze stimuleren onze eetlust en bevorderen de spijsvertering. Bovendien zijn ze geschikt om voedsel langer houdbaar te maken. Vooral vroeger was dat belangrijk. Tegenwoordig beschikken we over koelkasten en chemische conserveringsmiddelen.

De belangrijkste werkzame bestanddelen van kruiden die de spijsvertering een handje helpen, zijn de vluchtige of etherische oliën. Ze stimuleren de afscheiding van spijsverteringssappen, voorkomen gisting (dus gasvorming) en zorgen voor het optimaal verteren van ons voedsel. Engelwortel of bonekruid, na de maaltijd gegeten helpt winderigheid voorkomen; venkel en kardemom maken de adem zoet. In sommige kruiden zitten versterkende en bittere stoffen met een pulserende werking. Deze wekken de eetlust op; twee ervan zijn al heel lang bekend: marjolein en rozemarijn.

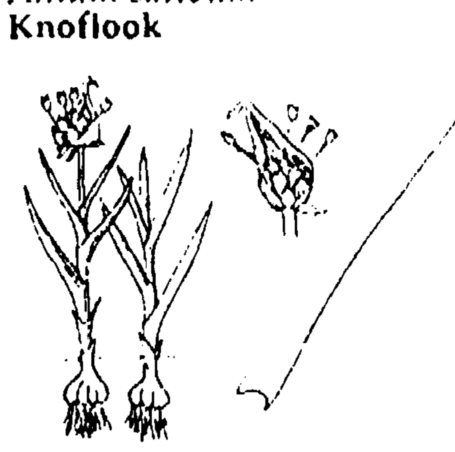
Andere bevatten bijvoorbeeld tanine, een stof die stoornissen in de maag-darmkanaal helpt voorkomen of secretine, een in de twaalfvingerige darm gevormd hormoon, dat de afscheiding van de alvleesklier opwekt (zit onder andere in brandnetels) of organische zuren die ons helpen bij het verteren van vetten.

Al deze eigenschappen werken optimaal in versgeplukte kruiden, maar blijven ook in kruiden die op de juiste wijze zijn gedroogd en in kruidencapsules, werkzaam.

Hun bacterieremmende en conserverende eigenschappen maken tuinkruiden en specerijen geschikt voor gebruik in azijn, wijn en voedsel dat bewaard wordt.

Hun essentiële oliën laten ze er langzaam in vrij komen. Het regelmatig toevoegen van redelijke hoeveelheden kruiden aan ons dagelijks menu, vooral in verse salades en in saus, kan de voedingswaarde verhogen door de vitaminen, mineralen en sporenelementen die ze bevatten.

Allium sativum
Knoflook

Rozebottels bijvoorbeeld, leveren twintig maal zoveel vitamine C als sinaasappels; paardebloembladeren zijn rijk aan vitamine A; Peterselie en kelp zijn een goede leverancier van calcium en bevatten daarnaast veel vitaminen. Veel keukenkruiden hebben invloed op het functioneren van ons lichaam.

Knoflook is een goede aanvulling op elk dieet. Het staat beschreven als zuiverend, maar houdt ook het cholesterolgehalte laag en kan griep en verkoudheid helpen voorkomen. Sommige keukenkruiden zijn goed voor de mond: kaneel verstevigt het tandvlees, en salie helpt door zijn samentrekkende en antiseptische werking tegen zweertjes in de mond. In feite hebben vele kruiden, van munt tot en met kruidnagelen, ontstekings- of infectiewerende eigenschappen. Andere plantaardige voedingsmiddelen bezitten ook geneeskrachtige eigenschappen. Zo is havermout goed voor de zenuwen; rijstwater is rijk aan vitamine B en wordt vaak gegeven tegen braken en diarree.

Paardebloemen en mosterdplanten zijn bijvoorbeeld leveranciers van vitamine A, dat onder andere goed is voor de ogen, en onze botten en tanden sterk maakt.

Cichorei en knoflook leveren kalium. Kelp, waterkers en peterselie bevatten een flinke dosis calcium, dat onontbeerlijk is voor een gezond gebit en beenderstelsel, voor een goede spierfunctie en voor de bloedstolling.

Myristica fragrans
Nootmuskaat

GESCHIEDENIS

Het is leuk behalve het gebruik ook nog de geschiedenis van enkele specerijen en kruiden te weten. De Nootmuskaat (Mysristica fragans) bevat als werkzame bestanddelen vluchtige oliën, vette olie, vet en myriszuur en verder uit oleine-, palmitine-, laurine- en linoleenzuur, bovendien terpineol, borneol en terpenen.

De nootmuskaat wrd in het midden van de 12de eeuw door Arabieren in het oostelijk deel van de Middellandse Zeegebied geïntroduceerd. In 1191 was nootmuskaat een van de aromatische stoffen, die om zijn gedurende eigenschappen ter ere van de kroning van Keizer Hendrik VI in de straten van Rome werd uitgestrooid.

De hangende, bolvormige vrucht van deze boom splijt om de muskaatnoot vrij te laten. De noot is omhuld door de scharlakenrode foelie, die ook afzonderlijk kan worden gekocht en als kruiderij kan worden gebruikt. De smaak van de muskaatnoot en de foelie is dezelfde, maar die van de foelie is sterker. Nootmuskaat geeft verlichting bij opgeblazenheid, braken en misselijkheid.

Nootmuskaat is toxisch in grotere hoeveelheden en moet dus spaarzaam worden gebruikt. Neveneffecten zijn desoriëntatie, dubbelzien, hallucinaties en spierkrampen.

De Knoflook (Allium Sativum) wordt in de keuken veel gebruikt, vooral in Mediterrane en oosterse keukens; in boters, azijnen en knoflookzout. Medisch wordt knoflook gebruikt bij verkoudheden, bevorderen van de spijsvertering, bij hoge bloeddruk, arteriosclerose, en hoog cholesterolgehalte.

KNOFLOOK

Het gebruik van knoflook als voedsel en medicijn dateert al uit de tijd van het oude Egypte. De Griekse historicus Herodotus vertelt ons dat de slaven die de Grote Pyramise bouwden, er grote hoeveelheden van aten. De moderne wetenschap heeft veel van de geneeskrachtige eigenschappen van knoflook bevestigd. In India uitgevoerde experimenten tonen aan dat het gehalte aan cholesterol en andere vetten in het bloed door het eten van knoflook aanmerkelijk daalt. Onderzoek aan de George Washington Universiteit, toont aan dat knoflook ook bloedstolling kan reduceren en dus gebruikt kan worden bij cardiovasculaire aandoeningen.

Omdat gebleken is dat knoflook bij zowel mens als dier de bloeddruk verlaagt, is het beslist ook aan te wenden als preventie tegen apoplexie, die als gevolg van te hoge bloeddruk of bloedstolsels in de slagaders van de hersenen kan optreden.

In beide wereldoorlogen werd bij de wondbehandeling ook knoflook als preventie tegen bloedvergiftiging en koudvuur aangewend. Knoflook is ook met succes toegepast bij de behandeling van diarree, dysenterie, longtuberculose, difterie, kinkhoest, tyfus en hepatitis. Het is effectief tegen veel schimmelinfecties en trichomonas. Het drijft ook wormen af. Knoflook blijkt de bloedsuikerspiegel te verlagen en kan dus bij de behandeling van diabetis worden gebruikt.

In de fytotherapie wordt knoflook beschouwd als een uitstekend tonicum voor de spijsvertering, en voor de behandeling van kiespijn, oorpijn, hoest en verkoudheid (het regelmatig eten van knoflook kan verkoudheid voorkomen en catarre reduceren). De reputatie van knoflook in de Phytotherapie als geneesmiddel tegen kanker is in 1963 door twee Japanse wetenschappers bevestigd, toen zij aantoonden dat injecties met knoflookextract tumorcellen bij ratten vernietigden.

Dat knoflook helpt tegen vele kwalen en ongemakken is dus een feit; Dat het helpt tegen vampieren heb ik nog niet achterhaald. Indien er iemand is die hiermee ervaring heeft.... bel me dan even op a.u.b..

Schaken

Ivanchuk meldt zich

= door Jules Welling =

TOEN VASSILY IVANCHUK in het Interpolis toernooi 1989 in Tilburg van wereldkampioen Gary Kasparov verloor, was hij ontroostbaar. Volkomen ontredderd trok hij zich terug in de kamer van toernooidirecteur Jan Rennings, waar hij zich met de kop tegen de muur sloeg uit puur zelfbeklag. Dit voorval werd in de pers aangegrepen om het 'onaangepaste' gedrag van Ivanchuk te illustreren.

De toen 20-jarige 'Tsjoeki' (zoals hij door collega's wordt genoemd) was een enorm talent — daar was iedereen het over eens — maar zijn gedrag was wat ongebruikelijk. Het leek wel of de jongeman uit Tsjernopol (Sov) de spanningen van een zo zwaar toernooi (categorie 16) niet aan kon, al had hij toen al de derde plaats op de Wereldranglijst bereikt, direct achter het koningskoppel Kasparov-Karpov.

In de afgelopen anderhalf jaar heeft Ivanchuk enorme vorderingen gemaakt, niet alleen schaaktechnisch, maar vooral in psychologisch opzicht, hetgeen een aantal klinkende resultaten tot gevolg had. Samen met zijn landgenoot Boris Gelfand won hij vorig jaar het interzonale toernooi in het Filippijnse Manilla, gevolgd door een met Gata Kamski gedeelde zege in het Interpolis toernooi 1990.

In Novi Sad leidde hij het Sovjet-team aan het eerste bord naar de zoveelste gouden plak tijdens de Olympiade en vervolgens rekende hij in de eerste ronde van het Kandidatentoernooi in het minimale aantal partijen af met zijn landgenoot Leonid Yudason (4½-½). Uit de partijen van deze match in Riga bleek al, dat de inmiddels 21-jarige Ivanchuk enorme progressie geboekt had. Daarbij kwam het bericht van zijn huwelijk met Sovjet damesgrootmeester Alisa Galliamova.

STERK BEZET

Op het moment dat ik dit schrijf, is het monstertoernooi van de Spaanse stad Linares aan de gang, het eerste categorie 17 toernooi met veertien deelnemers uit de hele schaakgeschiedenis. Zonder overdrijving mag dit het sterkst bezette toernooi ooit gehouden genoemd worden. Alle toppers zijn van de partij, inclusief Kasparov en Karpov. Het zijn echter niet de twee K's die de toon aangeven, maar Alexander Beljavski en Vassily Ivanchuk. En hoe! In de eerste ronde bracht Ivanchuk wereldkampioen Kasparov een verpletterende nederlaag toe en in de vijfde ronde werd ook Karpov op een vette nul getrakteerd.

Het is duidelijk dat Ivanchuk in grote vorm steekt en met een nog relatief licht programma voor de boeg een goede kans maakt dit uiterst prestigieuze evenement op zijn naam te schrijven, al is hij nog niet klaar met Beljavski, die eveneens buitengewoon goed op dreef is. Hoe dan ook, gesteld kan worden dat zich hier een serieuze kandidaat voor het wereldkampioenschap meldt.

VERRASSINGEN

Het toernooi in Linares kent meer verrassingen. Na zes ronden gaan Ivanchuk en Beljavski met 4½ punt aan de leiding, een punt meer dan wereldkampioen Kasparov en twee punten meer dan Karpov. Met name de laatste maakt moeilijke tijden door. De oud-wereldkampioen heeft al drie nederlagen moeten slikken. Hij verloor niet alleen van Ivanchuk, maar ook van de Indiër Viswanathan Anand en de in Linares wonende Joegoslaaf Ljubomir Ljubojevic. Dat overkomt Karpov niet vaak. Ik kan me slechts één toernooi herinneren waarin hij ook drie nederlagen leed: het World Cup-toernooi in Rotterdam, 1989.

Vooral zijn nederlaag tegen Anand zal hard aangekomen zijn bij Karpov, want de Indiër is zijn tegenstander in de kwartfinalematch van het Kandidatentoernooi, die op 10 augustus in de Belgische hoofdstad Brussel begint. Hier de partij: wit Karpov (Sov, 2700), zwart Anand (Ind, 2635), Linares 1991, tweede ronde: 1. Pf3, c5 2. c4, pe6 3. Pe3, Pd4 4. e3, Pxf3+ 5. Dxf3, g6 6. b3, Lg7 7. Lb2, d6 8. g3, Tb8 9. Lg2, Pf6 10. h3, 0-0 11. 0-0, a6 12. De2, b5 13. d3, b4 14. Pd1, a5 15. a4, e5 16. e4, h5 17. h4, Pe8 18. Pe3, Pc7 19. Kh2, Pe6 20. Lh3, Lh6 21. Pg2, Lg7 22. Tae1, Tb7 23. Lxe6, Lxe6 24. f4, Lg4 25. Dd2, Te7 26. Pe3, f5 27. exf5, gxf5 28. Pd5, Te6 29. Df2, Te8 30. Le1, 30. -, e4 31. dxe4, Txe4 32. Txe4 33. Tel, Txel 34. Dxel, Kf7 35. Dd2, Lf3 36. Pe3, Le4 37. Lb2, Lxb2 38. Dxb2, Df6 39. Dxf6+, Kxf6 40. Kg1, Lb1 41. Pf1, Lc2 42. Pd2, Ke6 43. Kf2, d5 44. cxd5+, Kxd5 45. Ke3, Ld1 46. Kd3, Lxb3 en wit gaf op (0-1).

Tot nu toe is Ivanchuk onmiskenbaar een van de helden van het toernooi in Linares. Na zes van de dertien ronden is de stand: 1/2. Ivanchuk (Sov, 2695), Beljavski (Sov, 2640) 4½, 3/4. Jusupov (Sov, 2605), Ljubojevic (Joe, 2590) 4, 5. Kasparov (Sov, 2800) 3½, 6/7. Gelfand (Sov, 2700), Timman (Ned, 2630) 3+1 afg., 8. Anand (Ind, 2635) 3, 9. Speelman (Eng, 2610) 2½, 10. Karpov (Sov, 2725) 2+1 afg., 11. Gurevich (VS, 2650) 2, 12. Salov (Sov, 2645) 1½+1 afg., 13/14. Ehlvest (Sov, 2650) en Kamski (VS, 2640) 1½.

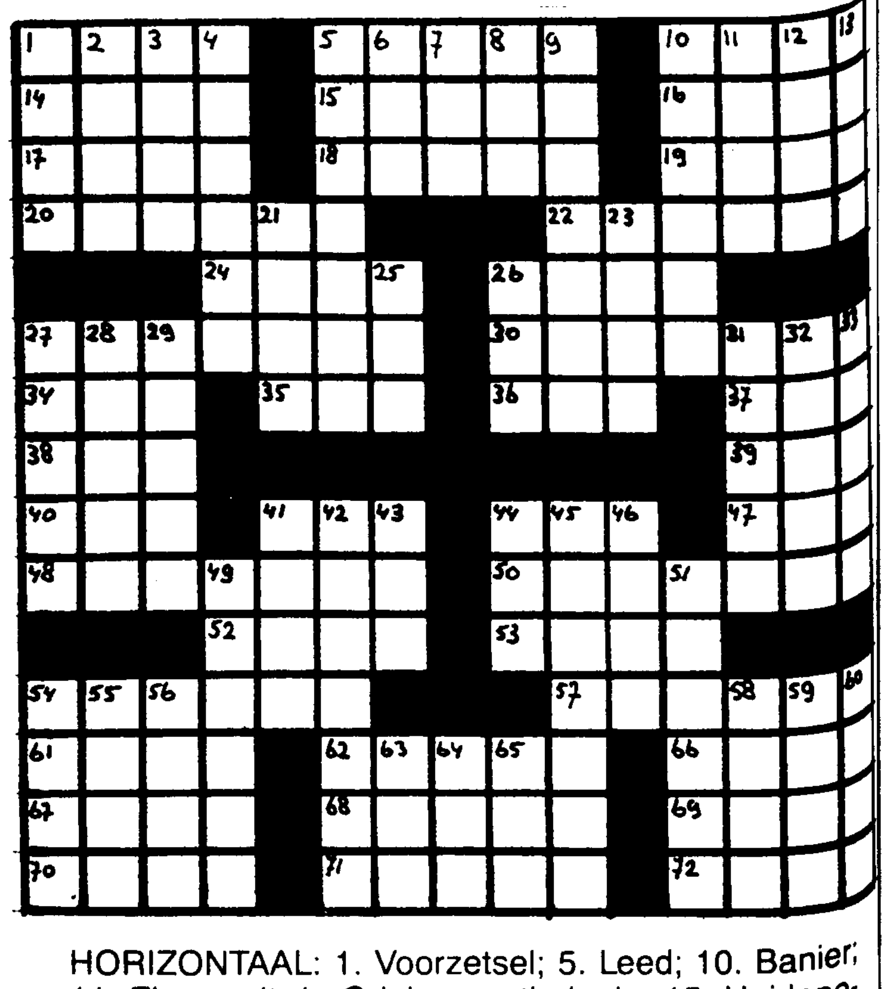
Vanzelfsprekend kom ik in de volgende rubriek op dit fantastische toernooi terug.

In de vorige aflevering kon ik net niet de volledige uitslag van de Kandidatenmatches meenemen. Boris Gelfand won in Serajewo (Joe) in de barrage van de Joegoslaaf Predrag Nikolic (5½-4½). In Londen trok Nigel Short aaan het langste eind in de match tegen zijn landgenoot Jonathan Speelman. Ook hier moest een barrage de beslissing brengen.

Aan de opening van het toernooi in Linares werd de loting voor de kwartfinalematches van het Kandidatentoernooi gehouden. Dit was het resultaat: Karpov (Sov) - Anand (Ind), Ivanchuk (Sov) - Jusupov (Sov), Gelfand (Sov) - Short (Eng), Timman (Ned) - Korchnoi (Zwi).

De matches beginnen alle vier tegelijk op 10 augustus in Brussel.

KRUISWOORD PUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Voorzetsel; 5. Leed; 10. Banier; 11. Figuur uit de Griekse mythologie; 15. Huidopening; 16. Zonder uitzondering; 17. Wartaal praten; 18. Bomen; 19. Gast; 20. Bekers; 22. Plaats in Limburg; 24. Zwemvogel; 26. Gekheid; 27. Borstel; 30. Vloerlijsten; 34. Plaats in Duitsland; 35. Tijdperk; 36. Figuur uit de bijbel; 37. Zoogdier; 38. Duw; 39. Boom; 40. Jongensnaam; 41. Schop; 44. Griekse godin; 47. Lofdicht; 48. Lid van een Mongoolse volksstam; 50. Kermen; 52. Wezen; 53. Half; 54. Plant; 57. Joegoslavisch schiereiland; 61. Vis; 62. Dekkleed; 66. Muur; 67. Vijandschap; 68. Vruchteloze; 69. Landbouwwerktuig; 70. Palm; 71. Plaats in Frankrijk; 72. Niets.

VERTIKAAL: 1. Guitig; 2. Talrijke; 3. Nobel; 4. Dunne twijgen; 5. Textiel-arbeider; 6. Afgemat; 7. Nederlandse politieke partij; 8. Meisjesnaam; 9. Vingers; 10. Sneuvelen; 11. Plant; 12. Wier; 13. Ontkenning; 21. Plaats in Zeeland; 23. Figuur uit de bijbel; 25. Spoedig; 26. Familielid; 27. Had; 28. Griekse letter; 29. Organische verbinding; 31. Hoge zitplaats; 32. Plaats in Drente; 33. Pakken; 41. Vleesgerecht; 42. Heerlijk oord; 43. Vlaktemaat; 44. Bijl; 45. Vervoermiddel (meervoud); 46. Water in Groningen; 49. Afstammelingen; 51. Uitkomst; 54. Spaans landvoogd; 55. Erg; 56. Hoekpilaster; 58. Bevlieging; 59. Meisjesnaam; 60. Paradijs; 63. Plaats in Gelderlanbd; 64. Klein paard; 65. Figuur uit de bijbel.

WINNAAR VORIGE WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van dez Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Mw: S.C. Warning-Paals
Salsbach kavel 7
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Menuet; 6. Hofnar; 10. Treiler; 13. N.V.; 14. Shag; 15. Krib; 16. En; 18. Es; 20. T.o.; 22. Pater; 25. Zon; 27. Niets; 30. Ogam; 31. Voorn; 33. Knal; 34. Lam; 35. De; 36. Af; 38. Sla; 39. Ia; 40. Doek; 42. Baan; 44. In; 45. Etui; 47. Moord; 49. Wieg; 51. Keu; 52. Colt; 55. Berin; 57. Krom; 60. Op; 61. Teer; 63. Doek; 65. Pa; 66. Mat; 68. Al; 70. Dl.; 71. Ben; 72. Pauw; 74. Genie; 77. Trek; 78. Alles; 80. Kim; 81. Seine; 82. Te; 84. St.; 85. Nm.; 86. Gave; 88. Pool; 91. Gebakje; 94. Ekster; 95. Alvast.

VERTIKAAL: 1. Monopolie; 2. Nu; 3. Ether; 4. Tras; 5. Ei; 6. Hert; 7. Orion; 8. N.T.; 9. Ringslang; 11. Eg; 12. L.K.; 17. Stam; 19. Goor; 21. Wens; 23. Agaat; 24. Em.; 25. Zo; 26. Nr.; 28. Ik; 29. Talie; 31. Veem; 32. Naad; 35. Do; 37. Fa; 40. Di; 41. Koker; 42. Bruid; 43. N.W.; 46. Uil; 48. Oer; 50. Ier; 52. Compagnie; 53. Opaal; 54. T.T.; 55. Belg; 56. Node; 57. K.k.; 58. Opeen; 59. Mankement; 62. E.a.; 64. El; 67. Tule; 69. Unie; 71. Brik; 73. We; 75. E.k.; 76. I.m.; 77. Te; 79. Stage; 81. Stoel; 83. Ever; 84. Soja; 87. Eb; 88. P.k.; 90. Os; 92. Al; 93. La.